

NORGES OFFICIELLE STATISTIK

Tredie række no. 218.

BERETNING

OM

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

I

NORGE

FOR ÅRET 1893

UDGIVEN AF

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN

*(Compte rendu du service vétérinaire et du contrôle de la viande en Norvège
en 1893 publié par le Directeur du service vétérinaire civil.)*



KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

TRYKT HOS W. C. FABRITIUS & SØNNER

1895.

Pris: Kr. 0.50.

Norges officielle Statistik, Tredie Række.
(Statistique officielle de la Norvège, troisième série.)

- No. 1—85 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889, S. 22—27.
- 86—146 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1 Juli 1889—31 December 1891, S. 1—5.
- 147—206 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1 Januar 1892—31 December 1894, S. 1—5.
- 207. Skiftevæsenet 1892. (*Tableaux des successions et faillites.*)
- 208. De offentlige Jernbaner 1893—94. (*Rapport sur les chemins de fer publics.*)
- 209. Sindssygeasylernes Virksomhed 1893. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 210. Fattigstatistik 1891. (*Statistique de l'assistance publique.*)
- 211. Folkemængdens Bevægelse 1891. (*Mouvement de la population.*)
- 212. Skolestatistik 1891. (*Statistique de l'instruction publique.*)
- 213. Norges Skibsfart 1893. (*Statistique de la navigation.*)
- 214. Distriktsfængsler 1893. (*Prisons départementales.*)
- 215. Norges Sparebanker 1894. (*Statistique des caisses d'épargne.*)
- 216. Norges Handel 1894. (*Statistique du commerce.*)
- 217. Jordbrug og Fædrikt 1886—1890. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
- 218. Veterinærvæsenet og Kjødkontrollen 1893. (*Compte rendu du service vétérinaire et du contrôle de la viande.*)
-

NORGES OFFICIELLE STATISTIK

Tredie række no. 218.

BERETNING

OM

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

I

NORGE

FOR ÅRET 1893

UDGIVEN AF

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN

*(Compte rendu du service vétérinaire et du contrôle de la viande en Norvège
en 1893 publié par le Directeur du service vétérinaire civil.)*



KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

TRYKT HOS W. C. FABRITIUS & SØNNER

1895.

For årene 1891—1893, se Norges officielle statistik, tredje række no. 181, 197 og 218.

Indholdsfortegnelse.

(Sommaire).

	Pag.
Résumé en Français	VII

I. Om sundhedstilstanden og husdyrsygdomme i 1893.

(Sur l'état de santé et sur les maladies des animaux domestiques).

A. Almindelig oversigt (Vue générale)	1
B. Husdyrsygdomme i de enkelte amter (Sur les maladies des animaux dans les départements)	6
1. Kristiania (Ville de Kristiania)	6
2. Akershus amt (Département d'Akershus)	6
3. Smålenenes — (— — — de Smålenene)	9
4. Buskeruds — (— — — de Buskerud)	11
5. Jarlsberg og Larviks — (— — — de Jarlsberg et Larvik)	13
6. Hedemarkens — (— — — de Hedemarken)	14
7. Kristians — (— — — de Kristian)	15
8. Bratsbergs — (— — — de Bratsberg)	18
9. Nedenes — (— — — de Nedenes)	18
10. Lister og Mandals — (— — — de Lister et Mandal)	19
11. Stavanger — (— — — de Stavanger)	19
12. Søndre Bergenhus — (— — — de Søndre Bergenhus)	23
13. Bergen (Ville de Bergen)	24
14. Nordre Bergenhus amt (Département de Nordre Bergenhus)	28
15. Romsdals — (— — — de Romsdal)	32
16. Søndre Trondhjems — (— — — de Søndre Trondhjem)	33
17. Nordre Trondhjems — (— — — de Nordre Trondhjem)	35
18. Nordlands — (— — — de Nordland)	36
19. Tromsø — (— — — de Trømsø)	36
C. Bevillinger til det civile veterinærvæsen for budgetterminen 1893—1894 (Contributions d'état au service vétérinaire civil en 1893—1894)	39
D. Offentlige foranstaltninger m. m. vedrørende veterinærvæsenet i 1893 (Dispositions publiques relatives au service vétérinaire en 1893)	40

	Pag.
E. Nugjældende (1ste juni 1895) regler for indførsel af husdyr til Norge. (Reglementation actuelle (1er juin 1895) de l'importation des animaux domestiques en Norvège)	45
F. Lov af 14de juli 1894 om foranstaltninger mod smitsomme husdyrsygdomme (Loi du 14 juillet 1894 concernant les mesures à prendre contre les maladies contagieuses des animaux domestiques)	47
Statistiske tabeller (Documents statistiques).	
Tabel I. De vigtigste husdyrsygdomme i Norge i 1893 (Relevé des cas de maladies des animaux domestiques en Norvège en 1893).	58
-- II. Enkelte sygdommes fordeling i de forskellige amter (Relevé des diverses maladies par départements).	66
-- III. Antal af behandlede dyr i de forskellige amter (Nombre des animaux traités, par départements)	67
-- IV. Kvartalsberetning over smitsomme husdyrsygdomme i Norge fra 1ste januar til 31te marts 1893 (Bulletin trimestriel des maladies contagieuses des animaux domestiques en Norvège du 1er janvier au 31 mars 1893)	68
-- V. Kvartalsberetning 1ste april—30te juni (Bulletin trimestriel du 1er avril au 30 juin)	69
-- VI. Kvartalsberetning 1ste juli—30 september. (Bulletin trimestriel du 1er juillet au 30 septbr.)	70
-- VII. Kvartalsberetning 1ste oktober—31te december. (Bulletin trimestriel du 1er octobre au 31 decbr.)	71
-- VIII. Antal autoriserede dyrlæger den 1ste januar 1894 (Nombre de vétérinaires diplômés au 1er janvier 1894)	72
-- IX. Anmeldte husdyrsygdomme i Kristiania i 1893 (Cas de maladies des animaux domestiques, dans la ville de Kristiania, signalés en 1893)	74
-- X. Anmeldte husdyrsygdomme i Akershus amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département d'Akershus)	80
XI. Anmeldte husdyrsygdomme i Smålenenes amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Smålenene)	86
XII. Anmeldte husdyrsygdomme i Buskeruds amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Buskerud)	92
-- XIII. Anmeldte husdyrsygdomme i Jarlsberg og Larviks amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Jarlsberg et Larvik)	98
XIV. Anmeldte husdyrsygdomme i Hedemarkens amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Hedemarken).	104
-- XV. Anmeldte husdyrsygdomme i Kristians amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Kristian)	110
-- XVI. Anmeldte husdyrsygdomme i Bratsberg amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Bratsberg)	116

	Pag.
Tabel XVII. Anmeldte husdyrsygdomme i Nedenes amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Nedenes)	120
— XVIII. Anmeldte husdyrsygdomme i Lister og Mandals amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Lister et Mandal)	124
— XIX. Anmeldte husdyrsygdomme i Stavanger amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Stavanger)	130
— XX. Anmeldte husdyrsygdomme i Søndre Bergenhus amt (Cas de maladies des animaux domestiques, dans le département de Søndre Bergenhus)	136
— XXI. Anmeldte husdyrsygdomme i Bergen (Cas de maladies des animaux domestiques dans la ville de Bergen)	140
— XXII. Anmeldte husdyrsygdomme i Nordre Bergenhus amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Nordre Bergenhus)	142
— XXIII. Anmeldte husdyrsygdomme i Romsdals amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Romsdal)	146
— XXIV. Anmeldte husdyrsygdomme i Søndre Trondhjems amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Søndre Trondhjem)	150
— XXV. Anmeldte husdyrsygdomme i Nordre Trondhjems amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Nordre Trondhjem)	156
— XXVI. Anmeldte husdyrsygdomme i Nordlands amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Nordland)	162
— XXVII. Anmeldte husdyrsygdomme i Tromsø amt (Cas de maladies des animaux domestiques dans le département de Tromsø)	166

II. Om kjødkontrollen. (Sur le contrôle de la viande) 169

Tillæg 1. Lov af 27de juni 1892 om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. (Loi du 27 juni 1892 sur les abattoirs publics et sur le contrôle de la viande)	177
2. Lov af 26de juni 1893 indeholdende tillæg til foregående lov (Loi du 26 juni 1893 concernant un appendice à la loi sus-nommée)	178



L'état de santé général des animaux de ferme en Norvège a été très satisfaisant pendant l'année de 1893. Le pays a notamment été exempt de la fièvre aphteuse qui pendant ce temps a régné dans presque toute l'Europe.

Par suite de cet état sanitaire la défense d'importation des animaux de Norvège en Grand-Bretagne a été révoquée à partir du 2 octobre 1893 ; cette défense avait été prononcée par le Gouvernement Anglais le 22 mars 1892 à cause de la libre importation des animaux domestiques de Suède en Norvège.

La peste bovine, la péripneumonie contagieuse du bétail, la rage, la morve et la peste porcine ne se sont pas non plus manifestées en 1893.

Il a été signalé des cas de charbon (321), de charbon symptomatique (23), d'œdème malin (17), de «Bråset» (180), de coryza malin (258), de typhus du cheval (89), de piétin (48), de diphthérie de porc (6), de rouget du porc (411), d'érythème nodeux du porc (177), de gourme (1 279), de tuberculose (282), d'actinomycose (55), de maladie des jeunes chiens (232), de tétanos (27), de diphthérie des poules (342); le tableau I page 59, indique le relevé des maladies par espèces.

Le charbon a été transféré à l'homme dans 6 cas dont aucun n'a causé la mort.

Le «bråset», maladie apoplectiforme du mouton, frappe chaque année plusieurs milliers de moutons; la maladie règne sur les côtes ouest de la Norvège, de Stavanger à Nordland.

Dans les départements de l'ouest il se manifeste chez le bétail et chez les moutons une méningite cérébrospinale; il y a des vétérinaires qui prétendent que cette maladie n'est que la fièvre catarrhale maligne.

Le rouget est assez répandu surtout sous la forme bénigne d'érythème nodeux; on observe souvent comme maladie consequente des affections valvulaires du coeur.

Le laboratoire-vétérinaire pathologique de Kristiania commença de 1892 à fabriquer de la tuberculine pour l'usage diagnostique; le remède fut distribué gratuitement aux vétérinaires.

Des boeufs reproducteurs et quelques étables ont été explorés au moyen de la tuberculine. En 1894 et surtout en 1895 ces recherches ont été plus fréquentes; on publiera plus tard un compte-rendu des résultats.

Les tableaux ci-joints contiennent des communications statistiques sur le service et sur les maladies des animaux domestiques.

En 1894 la chambre des députés a voté une nouvelle loi sur les mesures à prendre contre les maladies épizootiques; le roi a sanctionné cette loi le 14 juillet; en voici les prescriptions :

Loi du 14 juillet 1894 relative aux mesures applicables aux maladies contagieuses des animaux.

Titre I^{er}.

Maladies contagieuses malignes.

Art. 1. Les maladies contagieuses des animaux qui seront l'objet de mesures spéciales de la part de l'État, sont :

La peste bovine;

Le charbon et les maladies de même nature;

La rage;

La morve et le farcin;

La fièvre aphteuse;

La péripneumonie contagieuse et le coryza malin dans toutes les espèces de ruminants;

La clavelée et la gale dans les espèces ovine et caprine;

La peste et le rouget dans l'espèce porcine.

Si quelques autres maladies des animaux prenaient un caractère contagieux ou pernicieux ou obtenaient une grande extension, ou si quelques unes des maladies énumérées ci-dessus paraissaient à l'état pernicieux ou se propageaient parmi d'autres animaux, le Roi pourrait également étendre les dispositions de cet article à ces maladies.

Lorsqu'il y a lieu, le Roi peut aussi décider qu'une maladie, qui jusqu'alors a été l'objet de l'intervention de l'État, suivant le présent article, sera traitée comme maladie contagieuse légère, selon les prescriptions contenues au titre III de cette même loi.

Art. 2. Toute personne qui, comme propriétaire ou à quelque titre que ce soit, est en possession d'un animal atteint ou mort d'une des maladies énumérées à l'article 1^{er}, ou lorsqu'il est probable qu'il en soit ainsi, devra, le plus tôt possible, faire appeler un vétérinaire ou adresser à ce sujet une déclaration au commissaire de

police, dans les villes, ou au lensmand*), à la campagne, qui devront la communiquer immédiatement à un vétérinaire diplômé. L'animal devra, autant que le permettront les circonstances, être tenu isolé ou séquestré jusqu'à l'arrivée du vétérinaire. En cas de peste bovine, tout propriétaire ou toute personne ayant la garde de ruminants et demeurant en dedans d'une certaine limite précisée par le préfet du département, devra déclarer chaque cas de maladie interne qui se présenterait parmi les espèces d'animaux dénommées.

- Art. 3. Tout vétérinaire qui recevra l'avertissement d'un cas d'une des maladies désignées à l'article 1er ou qui rencontrera un pareil cas dans l'exercice de ses fonctions, devra le plus tôt possible et sur les lieux en examiner la nature et prendre les mesures nécessaires pour empêcher la contagion, telles que l'isolement et la séquestration des animaux atteints ou soupçonnés de l'être, l'enfouissement ou la destruction des animaux morts et des débris pouvant propager la contagion, ainsi que l'écurage et la désinfection. Les vétérinaires exerçants non délégués, ne sont cependant tenus de procéder à la visite que lorsque de sérieux motifs semblent les y contraindre.

Tout vétérinaire, lorsqu'il aura fait l'examen d'un cas d'une des maladies désignées à l'article 1er, devra, le plus tôt possible, adresser aux autorités un rapport concernant le cas de maladie constatée à la visite et contenant des détails sur les mesures prises et ordonnées contre la maladie et dans le but d'empêcher son extension. Le vétérinaire exerçant non délégué, qui, averti d'un cas de maladie, refuse d'en entreprendre la visite, devra le plus tôt possible en faire part aux autorités.

- Art. 4. Le propriétaire ou le possesseur de l'animal est tenu de se conformer aux injonctions qui lui sont faites conformément aux dispositions de cette loi; si la personne en question ne s'y soumet pas volontairement, la police peut faire faire le nécessaire à ses frais.

La police est d'ailleurs tenue de prêter son concours à l'exécution des mesures prescrites conformément à cette loi.

- Art. 5. Le préfet devra, dès qu'il aura été prévenu d'un cas quelconque d'une des maladies désignées à l'article 1er, prendre les mesures qui, selon les circonstances, doivent être considérées comme indispensables pour en empêcher la propagation; s'il le juge nécessaire, il peut faire soumettre au contrôle de l'État le troupeau, dans lequel le cas de maladie s'est présenté ainsi que ceux qu'on peut supposer contaminés, jusqu'à ce que la maladie ou le danger de contagion ait cessé.

*) Officier civil chargé de la police d'un district rural.

Art. 6. Tant qu'un troupeau est soumis au contrôle de l'État, le préfet peut:

- a) faire procéder à la visite du troupeau en question par un vétérinaire, aussi longtemps que les circonstances l'exigent.
- b) interdire le transport hors de la localité des animaux et des objets contagieux, ainsi que l'entrée aux animaux étrangers; en cas de peste bovine il peut arrêter toute communication, qui n'est pas indispensable, entre les parties du district qui sont contaminées et celles qui ne le sont pas.
- c) défendre l'introduction de nouvelles bêtes dans un troupeau ou il est survenu des cas de peste bovine, de péripneumonie contagieuse du bétail, de fièvre aphteuse, de morve et de farcin, ou de peste porcine; pour exercer le contrôle nécessaire, il peut faire dresser une liste des animaux que comprend le troupeau et les faire marquer.

Le préfet peut en outre:

- d) dans des circonstances spéciales, interdire l'emploi de pâturages et d'autres localités qu'on peut soupçonner d'être contaminés.
- e) dans des circonstances spéciales, ordonner le défoncement et le renouvellement des planchers, cloisons et autres parties des locaux employés à y garder des animaux malades, ainsi que la destruction des objets contaminés, du foin, de la paille, des ustensiles et autres.
- f) dans les villes ou districts ruraux dans lesquels ou aux environs desquels on a constaté la rage, ordonner, par promulgation officielle, que tout chien devra être solidement attaché, séquestré ou muni d'une muselière d'une espèce précisée, ou, dans des circonstances particulières, ne devra être conduit sur les routes et dans les rues que tenu en laisse par une personne mûre, même s'il porte une muselière.
- g) quand une épidémie prend une grande extension, faire procéder par un vétérinaire à la visite générale des troupeaux dans l'étendue qui sera jugée nécessaire.
- h) enjoindre aux communes des villes et aux communes rurales dont il peut être question de faire nettoyer et désinfecter les écuries et abreuvoirs publics.

Art. 7. Le Ministère compétent a à sa charge:

- a) de déterminer d'une manière précise l'application des mesures indispensables pour arrêter la contagion, tant en général que pour chaque maladie en particulier, ainsi que d'établir les règlements relatifs aux voyages des vétérinaires, aux rapports qu'ils doivent faire — etc.

- b) de donner des instructions pour empêcher que les expositions d'animaux ou les marchés ainsi que le transport des animaux dans le pays ne contribuent à propager la contagion
- c) d'établir des réglemens relativement à l'emploi des produits d'animaux malades.

Le Ministère peut en outre:

- d) dans des circonstances particulières interdire les marchés ou les grands rassemblements d'animaux dans les districts ou il y a épizootie ou dans lesquels on peut craindre l'introduction d'une maladie contagieuse.
- e) dans certaines circonstances interdire la circulation du bétail d'un district dans l'autre, ou en faire dépendre l'autorisation des mesures de prudence qui seraient jugées suffisantes pour empêcher la contagion.
- f) dans le cas de rage, ordonner que, dans une partie plus ou moins grande du pays, tous les chiens devront être solidement attachés, munis de muselière ou tenus en laisse
- g) dans le cas de peste bovine ordonner l'isolement du district attaqué par la maladie.
- h) dans le cas de peste bovine, de péripneumonie contagieuse du bétail, de fièvre aphteuse et de peste porcine, prescrire l'abatage des troupeaux entiers où apparaît la maladie.

Art. 8. La vaccination des troupeaux contre toute maladie contagieuse ne doit être opérée qu'avec l'autorisation du Ministère compétent.

Lorsqu'on a lieu de croire que l'inoculation peut contribuer à arrêter plus tôt l'épizootie, le Ministère peut ordonner la vaccination des troupeaux exposés à la maladie, et établir une taxe à percevoir par le vétérinaire pour chaque animal inoculé.

Art. 9. Tout propriétaire est tenu de faire détruire ou enfouir les animaux morts et les ustensiles infectés qui lui appartiennent. Pour servir dans ce but, toute commune de ville devra se procurer un appareil ou un lieu d'enfouissement approuvé par le Ministère compétent. Le Roi peut également ordonner qu'il en soit de même des bourgs ayant un conseil municipal séparé ainsi que des communes rurales très peuplées. La commune, après avoir obtenu l'autorisation du Roi, peut exiger que le terrain nécessaire lui soit cédé contre indemnisation qui, en cas de contestation, est évaluée par taxation ordinaire.

Dans les communes où semblable appareil ou lieu d'enfouissement n'existe pas, ou, le cas échéant, ne peut pas être pris en usage, les animaux morts ou les objets infectés devront, sur l'ordre du vétérinaire être détruits ou enfouis sur le terrain même du propriétaire, ou, si on n'en a pas l'occasion, sur tout

autre terrain à l'endroit où il en résulte le moins d'inconvénient pour le propriétaire ou le fermier. La commune en question doit accorder pour ce genre d'inconvénient une indemnité qui, en cas de contestation, est évaluée par expertise conformément aux dispositions contenues dans l'article 24 de la loi sur la voirie du 15 septembre 1851.

Titre II.

Abatage et indemnités.

- Art. 10. En cas de soupçon de peste bovine, de péripneumonie du bétail ou de peste porcine, le préfet peut ordonner l'abatage de trois animaux au maximum, afin de s'assurer, par l'autopsie, de la nature de la maladie.

Les animaux qu'on doit, d'après la déclaration d'un vétérinaire, considérer comme atteints de ces maladies, seront abattus par les soins du préfet, à moins que le Ministère compétent ne décide qu'il en soit autrement.

Tout cheval déclaré atteint de morve et de farcin par le vétérinaire sera abattu.

Les animaux atteints de la rage seront abattus; il en sera de même des chiens et des chats qui auront été mordus par un animal ayant la rage.

- Art. 11. Il est alloué une indemnité, dans les limites ci-dessous indiquées, au propriétaire des animaux abattus, par ordre de l'État, pour cause de peste bovine, de péripneumonie contagieuse du bétail, de morve et de farcin, de peste porcine, et de fièvre aphteuse.

Quand l'autopsie ne peut démontrer aucune trace de ces maladies, il est accordé une indemnité de la valeur entière de l'animal établie de la manière ci-dessous indiquée.

En suivant cette méthode, il est alloué une indemnité des trois quarts de la valeur des animaux qui à l'autopsie sont reconnus atteints de peste bovine, de péripneumonie contagieuse ou de fièvre aphteuse, et de la moitié de morve ou de farcin et de peste porcine.

Il est accordé une indemnité entière des animaux morts des suites de l'inoculation obligatoire.

- Art. 12. Si le propriétaire, soit en important de l'étranger des animaux infectés, soit en contrevenant les mesures prises ou de toute autre manière, est cause lui-même du dommage, il ne lui est alloué aucune indemnité.

Le droit d'indemnité, pour les animaux abattus par ordre de l'État, est en outre soumis à la condition qu'ils aient séjourné

au moins 6 mois en dedans de la frontière, à moins qu'on ne puisse prouver qu'ils ont été contaminés, sans que ce soit la faute du propriétaire, après avoir été importés dans le pays.

La demande d'indemnité doit être faite avant l'abatage. L'indemnité à accorder ne doit, dans aucun cas, dépasser la somme de trois cents couronnes pour la moitié de la valeur de l'animal, celle de quatre cents couronnes pour les deux tiers et celle de six cents couronnes pour la totalité de la valeur.

Art. 13. Lorsqu'il est fait une demande d'indemnité, la valeur des animaux qui devront être abattus suivant les prescriptions ci-dessus, devra être évaluée par un officier de police (à la campagne par le lensmand) assisté de deux experts désignés par lui à cet effet. Les animaux sont évalués à la valeur qu'on peut supposer qu'ils ont eue comme non atteints de la maladie, valeur dont on retranche celle de l'animal abattu, selon qu'il peut être employé en totalité ou en partie.

S'il est nécessaire, il devra être procédé à la section de l'animal abattu par un vétérinaire délégué par l'État qui devra adresser au Ministère compétent, en la faisant passer par le préfet, une description de l'acte d'autopsie. Le propriétaire a le droit de faire appeler à ses frais un vétérinaire diplômé pour assister à l'autopsie et prendre part à la décision relative à la maladie dont l'animal était supposé atteint.

En cas de doute ou de différence d'opinion, la question est tranchée par un expert nommé par le Ministère.

Titre III.

Maladies contagieuses légères.

Art. 14. Les maladies des animaux placées au nombre des maladies contagieuses légères et donnant lieu à l'application des règlements qui suivent, sont:

le typhus, l'influenza, la gourme, l'étranguillon, la stomatite contagieuse, la maladie du coït dans l'espèce chevaline, *la gale et la variole* dans les espèce bovine, chevaline et caprine,
le piétin dans l'espèce ovine,
le trichophyton dans toutes les espèces,
l'acare dans l'espèce canine,
les fièvres ayant un caractère contagieux,
la tuberculose.

En ce qui concerne ces maladies, tout propriétaire ou toute personne ayant la charge des soins ou la garde des animaux a le devoir:

- a. de faire une déclaration à un vétérinaire diplômé ou à l'officier de police ou au lensmand, lorsqu'une de ces maladies apparaît dans son troupeau;
- b. empêcher que les animaux supposés atteints de ces maladies soient introduits sur les marches, dans les expositions d'animaux, dans les pâturages étrangers, ou dans des étables ou écuries étrangères; il sera cependant permis de les mener au marché ordinaire, dans une division séparée, pour les y vendre comme bêtes de boucherie, à moins que le Ministère ne décide qu'il en soit autrement pour chacune de ces maladies en particulier.

Le commissaire de police ou le lensmand, qui a reçu une déclaration du genre de celle dont il est question à la lettre a, doit l'envoyer au vétérinaire que cela concerne. Si le vétérinaire trouve que la maladie est d'une nature inquiétante il envoie un rapport au préfet.

Si le préfet le juge nécessaire pour empêcher l'extension de la maladie, il peut faire examiner, sur les lieux, les différentes circonstances par un vétérinaire et donner, sur la proposition de ce dernier, des instructions relatives aux mesures d'isolement et de désinfection qui devront être prises.

- Art. 15. Le Ministère compétent peut établir des règlements ordinaires concernant les mesures à prendre pour chacune des maladies énumérées à l'article 14, ainsi que relativement à l'emploi et à la vente de la viande et du lait provenant d'animaux malades.
- Art. 16. Le Roi peut décider que d'autres maladies que celles énoncées ci-dessus seront soumises aux prescriptions contenues sous ce titre de la loi.

Titre IV.

Importation et exportation des animaux.

- Art. 17. Le Roi peut interdire l'importation des animaux ou des objets susceptibles de communiquer une maladie contagieuse venant de pays étrangers ou de régions de pays d'où l'on peut craindre l'introduction d'une maladie contagieuse pour les animaux.

Il peut décréter que l'importation des animaux ne se fera que dans certains ports ou endroits déterminés, ordonner que les animaux importés seront soumis à la visite sanitaire d'un vétérinaire et devront rester en quarantaine aux frais de l'importateur, enjoindre au propriétaire de ces animaux d'acquitter les frais de la visite sanitaire d'après une taxe établie, ainsi que prescrire, à la rentrée, l'abatage, sans indemnité, des animaux

atteints de maladie contagieuse ou ayant été exposés à la contagion.

Il peut en général prendre les mesures nécessaires pour empêcher l'invasion des maladies contagieuses des animaux.

Art. 18. Dans des cas particuliers, le Ministère compétent peut autoriser l'introduction de certains animaux ou objets de pays d'où l'importation est interdite.

Art. 19. Relativement à l'exportation des animaux, le Roi peut donner les instructions ou prendre les mesures qu'il pourrait juger nécessaires pour empêcher l'exportation du Royaume d'animaux soupçonnés ou qu'on a lieu de soupçonner d'être atteints de maladies contagieuses ou de pouvoir les communiquer, et en vue de veiller à ce que les animaux exportés du Royaume pour l'étranger ne soient pas exposés, pendant le transport, à être atteints de ces mêmes maladies. Il peut décréter que l'exportation ne se fera que de certains endroits déterminés du Royaume.

Les frais de visite des animaux destinés à l'exportation, que ceux de visite et de désinfection du navire devant exécuter le transport, seront, évalués d'après la taxe, à la charge respective de l'expéditeur et du capitaine du navire.

Le Roi peut prescrire des réglemens relatifs à l'aménagement des navires employés à ce genre d'exportation et à leur approvisionnement de fourrage et d'eau, et il peut en général décréter les mesures nécessaires pour assurer aux animaux un traitement convenable pendant le voyage.

Art. 20. Le Roi peut ordonner le nettoyage et la désinfection, chaque fois qu'ils ont été pris en usage, des wagons et des navires employés au transport des animaux ainsi que des parties ou ustensiles composant leur aménagement. Les frais qui en résultent seront à la charge de la personne pour le compte de laquelle le wagon ou le navire voyage.

Titre V.

Contrôle des marchés — etc.

Art. 21. Le préfet peut prendre des dispositions pour qu'un vétérinaire délégué par l'Etat soit présent aux marchés et aux endroits où un grand nombre d'animaux sont assemblés, pour contrôler qu'aucune des bêtes qui y sont amenées ne soit atteinte d'une maladie contagieuse quelconque.

Le préfet peut ordonner que les animaux mâles qui sont offerts à la saillie soient soumis, aux frais du propriétaire, à la

visite d'un vétérinaire qui devra, le cas échéant, délivrer un certificat constatant que l'animal est absolument sain.

Titre VI.

Frais, leur acquittement — etc.

Art. 22. Les frais occasionnés, par suite des dispositions de cette loi, par les soins qui leur sont donnés, la garde, l'isolement ou la désinfection d'animaux atteints de maladies contagieuses ou soupçonnés de l'être, par la désinfection des étables, écuries, ustensiles et autres, par l'enfouissement ou la destruction des animaux morts, seront à la charge du propriétaire.

Les frais occasionnés par le traitement des animaux malades seront également à la charge du propriétaire, à moins que le Conseil départemental, la commune des villes ou celle des bourgs (cette dernière seulement si elle a un conseil municipal séparé) n'aient établi des règlements spéciaux à ce sujet pour certaines maladies contagieuses.

En cas de manque de fortune de la part du propriétaire ces frais sont couverts par le département, par la commune des villes ou par celle des bourgs (cette dernière, seulement si elle a un conseil municipal séparé).

L'indemnité accordée aux propriétaires des animaux abattus conformément aux dispositions contenues au titre II et les frais occasionnés par les évaluations dont il est question à l'article 13, ainsi que par l'abatage, sont payés par la Caisse de l'État, lorsqu'il s'agit d'animaux qui n'ont pas été reconnus atteints des maladies pour lesquels l'abatage peut être ordonné, ou d'animaux morts des suites de la vaccination obligatoire; mais lorsque l'animal est reconnu atteint d'une des maladies dont il est question, la moitié de l'indemnité est payée par la caisse de l'État, l'autre moitié par la caisse du département, par celle de la commune des villes ou celle de la commune des bourgs (cette dernière, seulement lorsqu'elle a un conseil municipal séparé).

De la même manière que dans ce dernier cas d'après une évaluation pareille à celle dont il est question à l'article 13, on accorde au propriétaire une indemnité, lorsqu'il a été jugé nécessaire, dans le but d'empêcher l'extension de la contagion, de détruire les objets susceptibles de communiquer des maladies contagieuses, tels que le fourrage, les ustensiles — etc.

Tous autres frais, dus aux mesures prises conformément aux dispositions de cette loi, seront payés par la caisse du

département, celle des communes des villes ou des bourgs, tant qu'aucun autre règlement ne décidera qu'il en soit autrement.

Cependant les frais occasionnés par les mesures ayant pour but d'interdire l'entrée des animaux venant des pays étrangers, seront à la charge de la Caisse de l'État; le Roi peut décider, spécialement pour chaque cas, qu'il en sera de même pour les frais résultant des mesures dont il est question à l'article 7.

Enfin l'Etat a également à sa charge les honoraires fixés du vétérinaire pour la vaccination obligatoire, ses frais de déplacement au service de l'Etat conformément aux dispositions de la présente loi.

Art. 23. Pour les opérations au service de l'Etat exécutées suivant la présente loi, tout vétérinaire exerçant non délégué a droit à Couronne 4.00 par opération et, en cas de voyage, aux frais de route et d'entretien. On compte comme une opération ce qui a été accompli par le vétérinaire dans un même endroit pendant un même voyage. Le vétérinaire au service du département et recevant des appointements fixe du Conseil départemental a droit, pour chaque opération exécutée au service de l'État suivant les dispositions de la présente loi, à Cour. 4.00 par journée de 24 heures qu'il est occupé, et en cas de voyage, à des indemnités de route. Le vétérinaire a en outre droit, pour l'autopsie d'un cheval ou d'une tête de gros bétail, à Cour. 6.00, pour l'autopsie d'un animal de moindre espèce, à Cour. 3.00, sans qu'il puisse toutefois percevoir, pour les autopsies faites dans une journée, plus de Cour. 20.00. Pour chaque recherche officielle exécutée à son bureau le vétérinaire perçoit Cour. 2.00 lorsqu'il évite par là tout voyage au service de l'Etat et toute autopsie.

Le préfet peut, lorsqu'un second voyage est accompli dans une même occasion ou lorsqu'une nouvelle autopsie est exécutée, sans nécessité, dans le même troupeau et sans ordre de l'autorité, refuser en tout ou en partie le paiement de l'indemnité d'opération et d'entretien et les honoraires d'autopsie, de même qu'il peut, dans le même cas, ne pas accorder l'indemnité de route.

Le vétérinaire n'a droit à aucune indemnité d'opération pour la vaccination des troupeaux sur l'ordre du Ministère ou pour la visite des animaux importés ou exportés, en dehors de la taxe établie pour la vaccination ou la visite de tout animal. Le vétérinaire ne perçoit également aucune indemnité de route (ni, le cas échéant, aucune indemnité d'entretien) pour les voyages faits dans le but de passer la visite des animaux devant être importés ou exportés, à moins que le voyage n'ait été entrepris sur la réquisition spéciale de l'État.

Les rapports officiels, les descriptions d'autopsie, les attestations, les déclarations et autres pièces de ce genre ne donnent lieu à la perception, par le vétérinaire, d'aucuns droits spéciaux.

- Art. 24. Les experts, choisis pour l'évaluation, conformément aux règlements de cette loi, touchent pour chaque expertise une indemnité de Cour. 2.00 par jour.

Titre VII.

Vétérinaires diplômés.

- Art. 25. Les animaux atteints de maladies contagieuses malignes, excepté la gale dans l'espèce ovine, ne doivent recevoir que les soins de vétérinaires diplômés.
- Art. 26. Tout vétérinaire diplômé exerçant devra, à la fin de chaque année et dans un délai déterminé, adresser, par l'intermédiaire du préfet, au Ministère dont ressort le Service vétérinaire civile, un compte rendu, composé suivant un plan fixe, de son activité comme vétérinaire pendant l'année écoulée. Si le compte rendu fait défaut à la date fixée, le préfet peut punir le vétérinaire d'une amende pour chaque semaine qui se passe.

Tout vétérinaire diplômé doit également, lorsqu'il quitte un district pour s'établir dans un autre, en avertir le Ministère par l'entremise du préfet.

Titre VIII.

Pénalités.

- Art. 27. Toute infraction aux dispositions de cette loi, aux règlements établis et publiés en vertu de cette même loi ou aux autres prescriptions dûment données, lorsqu'elle n'est pas frappée d'une peine plus sévère par la législation ordinaire, sera punie d'amende ou de prison.

Les affaires seront jugées dans les formes prescrites pour les affaires de police.

Les animaux ou objets qu'on essaiera d'importer ou qui seront importés dans le pays contrairement à toute interdiction rédigé ou décision prise conformément aux dispositions de l'article 17, ou ceux qu'on essaiera d'exporter ou qui seront exportés contrairement à toute prescription donnée conformément aux dispositions de l'article 19, seront confisqués au profit de la Caisse de l'État, en tant qu'ils ne doivent pas être détruits.

Les chiens rencontrés dehors, au mépris des injonctions prises au sujet de la rage, seront saisis par les soins de la police et abattus immédiatement ou après un certain délai établi, avant le terme duquel le propriétaire peut les dégager contre l'acquiescement des frais de dépôt et de garde.

De même tout animal qui, rencontré en liberté, enfreindra les dispositions contenues au titre 1er de cette loi ou les règlements dressés conformément à ces dispositions, pourra, lorsqu'il sera trouvé atteint d'une des maladies contagieuses dont il est question, être abattu par ordre de la police, sans que le propriétaire ait droit à aucune indemnité.

Art. 28. Les vétérinaires exerçants non délégués, lorsqu'ils se sont rendus coupables, dans l'exercice de fonctions dévolues par l'État, de fautes qui, commises par des vétérinaires ayant charge officielle, seraient punissables, comme délits commis dans l'exercice de fonctions publiques, seront passibles d'amende ou de prison.

Titre IX.

Entrée en vigueur de la loi — — etc.

Art. 29. La présente loi entrera en vigueur le 1er janvier 1895.

A partir de cette date seront abrogés: la loi du 20 mai 1882 relative aux mesures à prendre contre les maladies contagieuses des animaux, la loi du 15 septembre 1851 concernant les mesures à prendre contre la gale dans les espèces ovines et caprines et les règlements rédigés conformément à cette dernière loi, ainsi que la loi du 14 juin 1890 concernant les mesures à prendre pour empêcher l'exportation des animaux malades.

Seront maintenus en vigueur jusqu'à nouvel ordre les règlements rédigés conformément au dernier alinéa de l'article 4 de la loi précitée du 20 mai 1882, les interdictions d'importation dressées conformément à l'article 8 de la même loi, ainsi que les décisions prises en vertu de la loi sus nommée du juin 1890.

La loi du 27 juin 1892 sur les abattoirs publics etc. prescrit que toute la viande importée où abattue dans les villes de 4000 habitants ou plus doit être contrôlée. Ce contrôle est organisé depuis le 1er janvier 1893 dans 23 villes; depuis le mois de septembre 1894 l'administration centrale du contrôle est transféré au Service vétérinaire.

I.

Om sundhedstilstanden og husdyrsygdomme i 1893.

A. Almindelig oversigt.

Husdyrenes almindelige sundhedstilstand har i Norge i 1893 ligesom i det foregående år været meget tilfredsstillende. Særlig har landet været forskånet for den ellers i Europa i dette tidsrum meget udbredte smitsomme mund- og klovsyge. Sundhedstilstanden.

I henhold til denne tilfredsstillende sanitære tilstand lykkedes det at få ophævet fra og med 2den oktober 1893 det engelske forbud mod indførsel af husdyr fra Norge; dette forbud var udstedt af den engelske regering den 22de marts 1892 grundet på den fra Sverige til Norge stedfindende fri og ukontrollerede indførsel af husdyr.

Ifølge de fra dyrlægerne indkomne årsberetninger er der i 1893 i Norge iagttaget hos hesten i alt 14 377 sygdomstilfælde; i 379 tilfælde er dyret død eller dræbt paa grund af sygdommen; hos kvæget henholdsvis 34 132 og 2 094, hos fåret 4 212 og 360, hos gjeden 729 og 16, hos svinet 2 899 og 472, hos hunden 693 og 166, hos katten 71 og 16, hos fjerkræet 516 og 126 og hos andre dyr 5 og 1.

Af sådanne smitsomme sygdomme, hvis overførelse landene imellem særlig frygtes og søges forebygget, nemlig kvægpest, ondartet lungesyge, mund- og klovsyge, hundegalskab, snive og akut svinepest, er intet tilfælde i årets løb forefaldt i Norge. Heller ikke er der forekommet noget tilfælde af influenza hos hesten, mens der af den med denne sygdom ikke sjældent sammenblandede smitsomme lungesyge hos hesten («tyfus») er anmeldt 89 tilfælde.

Som vanlig er der indtruffet ikke få tilfælde af miltbrand, ialt 321 (mod 373 i 1892); heraf er hos hesten forekommet 36, koen 244, fåret 14, svinet 13, hund 9, kat 4 og ren 1. I almindelighed er

Miltbrand.

sygdommen optrådt med kun et enkelt tilfælde i vedkommende besætning, hvilket synes at tyde på rigtigheden af den af dyrlægerne stadig fremholdte mening, at dyrene smittes derved, at der i det dem indgivne foder er kommet miltbrandsfrø, dels fra vedkommende fjøs eller foderrum gennem et i forveien på stedet dødt dyr, dels ved indkjøb af udenlandsk kraftfoder; det anføres, at sygdommen synes at optræde fortrinsvis paa sådanne steder, hvor dette foder finder sin anvendelse, mens gårde, hvor hjemligt foder har været benyttet, holder sig fri. Ihvorvel der endnu ikke synes at findes gårde eller havnegange, der er så gennembesmittede, at der årligårs sammesteds styrter dyr af miltbrand, synes sygdommen dog at vinde i udbredelse, idet den ikke sjældent viser sig paa steder, hvor den ikke før vides at have optrådt. Et enkelt sted i Nordland (Ørsvåg i Vågen) fik den en større udbredelse, idet 5 kyr og 1 kat angrebes. De fleste tilfælde er ogsaa i år anmeldte fra Søndre Bergenhus amt (108 tilfælde). Af de anmeldte 321 miltbrandssyge dyr anføres kun 294 at være døde; der meddeles imidlertid ingen nærmere oplysninger om diagnossens rigtighed hos de ikke styrtede dyr.

Sygdommen omtales at være overført til mennesker i 6 tilfælde; det anføres, at samtlige smittede personer var meget syge, tildels i længere tid (indtil 9 uger), uden at dog nogen af dem vides at være døde. En mand, der havde været med at aflude et miltbrandskadaver, blev ikke selv syg, men et får, som han efter sin hjemkomst satte sig til at klippe uld af, døde næste dag af miltbrand (cfr. Stavanger, Buskeruds og Smålenenes amter). Samtlige infektioner til mennesket er skeet gennem huden under arbejde med miltbrandsdøde dyr.

Raslesyge.

Af den miltbrandslignende sygdom *raslesyge* (*miltbrandsemfysem*) er der anmeldt 23 tilfælde, hvoraf de fleste (11) fra Kristians amt, hvor sygdommen på visse fjeldhavnegange i Våge og i Fron synes at være årviss; af de indberettede tilfælde er 18 døde og 3 dræbte.

Bråсот.

Hos fåret herjer hvert år langs Norges vestkyst, fra Stavanger og nordover, en miltbrandslignende sygdom, der benævnes bråсот, (undertiden «blåsyke», fordi kjødet får en blålig farve). Sygdommen er gjentagende omtalt i de foregående veterinærberetninger og nærmere beskrevet og studeret af statsdyrlæge Nielsen i Bergen. Den optræder især om høsten blandt unge får på hjemmehavnegangene og der dør langt flere dyr af sygdommen end de, der anmeldes; i år er der kun anmeldt 180 tilfælde, men amtsdyrlæge Nøkleby i Stavanger amt anfører, at der alene i hans distrikt år om andet stryger med 700—1 000 får. Sygdommen indberettes ogsaa at optræde temmelig hyppigt paa øerne i Nordland. Der vises ialmindelighed stor ligegyldighed med denne sot, idet de styrtede dyr udenvidere kastes

ud paa gårdspladsen eller i gjødselkjælderene, hvorved smitten let spredtes ud over markerne (Lekven). Statsdyrlæge Nielsen har påbegyndt at vaccinere besætninger mod sygdommen og han angiver at se gode resultater deraf.

Fåreskab har været indskrænket til Kristians amt; på amtets foranstaltning har amtsdyrlægerne i Fron og Ringebu foretaget offentlige reiser til systematisk inspektion af besætningerne; der påvistes derved skab i 12 besætninger paa søndre Fron.

Fåreskab.

Den ondartede katarrhalseber optræder fremdeles med spredte tilfælde, forholdsvis hyppigst i Kristians (38 tilfælde) og nordre Trondhjems amter (35 tilfælde). Lekven anfører, at der kan skjæles mellem to former af denne sygdom (se nærmere søndre Bergenhus amt). Ogsaa amtsdyrlægen i Hallingdal, Støverud, har iagttaget, at sygdommen i hans distrikt hyppigt sees i en mild form. I Stavanger amt anmeldtes endel tilfælde dels af denne sygdom, dels af hjernebetændelse (*cerebro-spinal meningit*), hvilke sygdomme måske skyldes samme årsag og ogsaa af folk indbefattes under den fælles benævnelse «brådesyge». Paa gården Blålien i Rugsund i nordre Bergenhus amt optrådte ondartet katarrhalseber, efterat eieren havde købt nogle får fra gården Mjællem i nabobygden Hyen, hvor sygdommen i årevis har hersket (se foregående beretninger). De indkøbte får havde stået sammen med nogle af ondartet katarrhalseber angrebne kjør. Sygdommen havde før ikke optrådt på stedet. Fra nordre Trondhjems amt anføres, at sygdommen især holder sig i dårligt ventilerede fjøs. Ialt er der af denne sygdom anmeldt 249 tilfælde.

Ondartet katarrhalseber.

Af hjerne-rygmarvsbetændelse (*cerebrospinal-meningit*) er anmeldt 39 tilfælde hos får, 8 hos kvæg og 5 hos gjed, alle med dødelig udgang; angaaende denne sygdom henvises til det under Stavanger og Bergenhus amter anførte.

Hjernerygmarvsbetændelse.

Rødsygen hos svinet findes udbredt ikke lidet udover landet. Der er i år anmeldt 411 tilfælde (mod 305 og 201 de foregående år), hvortil kommer 177 tilfælde af knuderosen; forholdsvis flest er anmeldt fra nordre Trondhjems amt; fra Lister og Mandals amt, søndre Bergenhus, Bergen, nordre Bergenhus og Tromsø er ingen tilfælde indberettet.

Rødsygen.

Sygdommen er, som anført, temmelig meget udbredt; ialmindelighed optræder den dog kun i den godartede form som knuderosen; ikke sjældent erkjendes den kun ved den efter sygdommen optrædende hjertefeil. På grund af dens optræden som knuderosen og hjertefeil, anmeldes den meget hyppigt ikke som smitsom sygdom.

Kværke synes i dette år at have forekommet hyppigere end i foregående år (1279 tilfælde mod 1164). Fra nordre Bergenhus og Nordlands amter er intet tilfælde anmeldt, mens der i Raksfjorden i Tromsø amt i vinterens løb optrådte en kværkelignende sygdom. I

Kværke.

Hallingdal er sygdommen meget frygtet, så hesten af denne grund hyppigt assureres. Lokale farsoter er anmeldte fra Vang i Valdres, Sand i Stavanger amt, Kristiania og Stavanger; i Tvedestrand begyndte sygdommen i december og bredte sig derfra til nabobygderne, hvor den fik stor udbredelse, idet de fleste heste under 4 år fik sygdommen; sygdommen havde nemlig ikke optrådt her paa 4 år. Ligeledes meddeles, at der fra Gardermoen med remontehestene spredtes kværke til de nærliggende distrikter Ullensaker og Nannestad.

- Brandfeber. Af «brandfeber» er anmeldt endel tilfælde, væsentlig fra Kristians amt.
- Mundsyge-farsot. I Jølster og omliggende distrikter i nordre Bergenhus amt optrådte en mundsyge-farsot hos hesten, der tillige delvis overførtes til mennesker.
- Klovsyge. Hos to fra Skotland til karantænestationen indførte får forekom klovsyge (*foot-rot*); i Daviken og Jølster (nordre Bergenhus) amt optrådte ligeledes sygdommen (48 tilfælde).
- Svinedifterit. I Åsnæs optrådte i en svinebesætning et tilfælde af kronisk svinedifterit; dyret, der døde, indsendtes til veterinærlaboratoriet, hvor der i tarmen påvistes talrige tykke difteritiske skorper. Den øvrige besætning nedsløges paa offentlig foranstaltning. Sygdommen har senere ikke vist sig der i distriktet. Der kunde ikke oplyses noget om, hvorfra smitten var kommet.
- Tuberkulose. Af tuberkulose er kun anmeldt 265 tilfælde hos kvæg, 11 hos svin, 3 hos kat samt 1 hos får, hund og fjærkræ, tilsammen 282. Dog meddeles, at sygdommen i enkelte distrikter findes temmelig udbredt, bl. a. i Målselvdalen, hvortil den antages indført ved Airshirekvæg for ca. 20 år siden. I årets løb udsendtes fra veterinærlaboratoriet endel tuberkulin til de dyrlæger, der ønskede at benytte det til undersøgelse af dyr. Fra 9de juni blev disse sendelser bogførte ved laboratoriet i en dertil bestemt protokol; det fremgår af den, at der fra 9de juni til 31te december 1893 udsendtes 93.5 gram tuberkulin til undersøgelse af 188 dyr. Der er imidlertid kun indkommet et fåtal (14) af beretninger angående undersøgelsesresultat.
- Strålesop. Af strålesop (aktinomykose) er der anmeldt 53 tilfælde hos kvæget; desuden anføres 2 tilfælde hos hesten, uden at dog nærmere oplysninger om disse meddeles.
- Botryomykose. Botryomykose (askokoksygdom) forekommer temmelig hyppigt hos hesten dels som bringesvulster dels langs sædstrengen; en temmelig stor sædstrengssvulst angives helbredet ved indsprøjtning af sublimat i fistelgangen samt anvendelse af ungvent. jodi hydrargyrosi.
- Hundesyge. Den smitsomme hundesyge har som vanligt fremkommet hist og her; i Kristiania er den ikke sjelden af ondartet karakter.
- Difterit. I et større hønseri i nærheden af Stavanger decimeredes sågodt som hele besætningen af difterit; i årets løb angives 1464 høns

døde af sygdommen. I en besætning af Peking-ænder forekom sam-
mesteds 16 dødsfald af hønsekølera.

Dreiesyge forekommer ikke sjældent hos fåret i Gloppen og Brein
(nordre Bergenhus); der er imidlertid ialt kun anmeldt 11 tilfælde,
foruden 6 hos gjed og 1 hos kvæg.

Dreiesyge.

Ringorm er meget udbredt; der er anmeldt 392 tilfælde hos
hest, kvæg og hund. De i forrige beretning omtalte offentlige reiser
til sygdommens bekjæmpelse i Hallingdal er ogsaa iår fortsatte af
amtsdyrlægen; sygdommen er derved i betydelig tilbagegang i Nes,
Gol, Aal og Hol. Fra de distrikter, hvor arsenikvask benyttes meget,
er ogsaa dens optræden i aftagende.

Ringorm.

Den hos kvæget optrædende sygdom blodurin (blodpis, rød-
sot) har forekommet på alle kanter af landet, hyppigst i søndre Ber-
genhus og Jarlsberg og Larvik; ialt er der anmeldt 666 tilfælde.

Blodurin.

Kalvningsfeber synes at tiltage i hyppighed med den mere
intense kraftfodring; enkelte dyrlæger er tilbøielige til at anse den
for smitsom.

Kalvningsfeber.

Kalvekastning er meget hyppig og volder betydelige tab;
den som specifikt middel anbefalede behandling af indsprøjtninger
under huden af karbolvand roses af nogle, mens andre ikke har seet
nogen nytte af den; Kragerud anbefaler injektioner af lysol.

Kalvekastning.

Fra Geiranger (Romsdals amt) indberettes, at der i marts må-
ned optrådte kastning hos næsten alle drægtige får i distriktet, uden
at årsagen kunde eftervises.

Fordøielseslidelser er i årets løb forekommet forholdsvis
hyppigt; fra flere steder anføres, at årsagen hertil har været, at det i
høsten 1892 indbjergede foder har været af dårlig kvalitet. Støve-
rud meddeler, at kvæget i Hallingdal hyppig angribes af en tarm-
katarrh, der synes at være af infektiøs natur. På Jæderen forekom-
mer hos kvæget efter fødselen meget almindelig en fordøielseslidelse,
der ytrer sig ved forstoppelse, angivelig på grund af «tarmparese».
Mysen (Smålenene) iagttog fordøielsesuorden hos kvæg efter ny-
delsen af dårligt vand. Ligeledes iagttoges en gastero-enterit hos
kvæg efter fodring med havareret rug (se Jarlsberg og Larviks amt).

Fordøielseslidelser.

Forgiftninger er iagttaget efter tran, bedærvet hø, dårligt
mel, saltlage, fosfor, ranunkel, jordnød, havareret rug, mugsop,
stryknin, soleie, plantegift, bærmel, potetgroer, stinkende hjortetaksolje,
hægblade, salpeter, kviksølv, kogsalt, arsenik, rottegift, klorkalk.
Om en dødelig sygdom hos kvæg, der mistænktes for at skyldes
rapskager, er nævnt under Akershus amt.

Forgiftninger.

Forøvrigt henvises til, hvad der er anført under de særskilte amter.

B. Husdyrsygdomme i de enkelte amter.

1. Kristiania by.

- Sundhedstilst.** Den almindelige sundhedstilstand blandt husdyrene har i årets løb været god. Af miltbrand er anmeldt to tilfælde (1 hest og 1 ko), begge med dødelig udgang. Miltbrand påvistes ogsaa hos to til torvet indførte koslagt, der frembødes tilsalgs.
- Kværke.** Kværke optrådte med forholdsvis stor udbredelse i første halvdel af året, men var gennemgående godartet.
- Hundesygge.** Af hundesygge forekom ikke få tilfælde ofte af ondartet karakter.
- Tuberkulose.** Tuberkulose er påtruffet sjældnere end i foregående år, rimeligvis som følge af, at det herskende indførselsforbud hindrede import af levende kvæg fra Sverige.
- Ved det daglige eftersyn på kjødtorvet er der forbudt salg af: 152 køer, 166 kalve, 356 får, 12 heste, 39 svin, 9 gjeeder, 1 hjort og 3 rensdyr, hvoraf konfiskeredes 8 heste, 35 køer, 128 kalve, 28 får, 7 svin, 9 gjeeder og 1 hjort.

2. Akershus amt.

- Sundhedstilst.** Sundhedstilstanden betegnes af dyrlægerne som god eller meget god, da ingen egentlig epizooti har optrådt i amtet, ihvorvel ikke få spredte tilfælde af rødsygge, miltbrand og kværke er forekommet.
- Miltbrand.** Som årsag til miltbrandens optræden, anføres fremdeles hyppig fodring af udenlandske kraftfoderstoffer; sygdommen synes at brede sig eftersom disse mere og mere anvendes.
- Rødsygge.** Rødsygge har optrådt hyppigere i Eidsvold end foregående år; den angriber let de indførte høitkultiverede fremmede svineracer, der mere og mere fortrænger den mere modstandskraftige stedlige landrace. Sygdommen har optrådt dels akut dels i form af knuderrosen og «krouisk endokardit».
- Kværke.** Kværke har haft ikke liden udbredelse, særlig i Nannestad og Ullensaker; smitten skrev sig vistnok fra Gardermoen, hvor sygdommen skulde have angrebet næsten samtlige remonteheste. Den optrådte dels som almindelig kværke dels som luftveiskatarrh; enkelte tilfælde endte dødelig på grund af metastaser, men ialmindelighed var den godartet.
- Tuberkulose.** Om tuberkulosen udtales der, at det er et beklageligt fak-

tum, at antallet af tuberkuløse køer og grise synes at stige for hvert år; der er foretaget ikke få tuberkulininjectioner.

Kalvekastning herjer fremdeles i visse distrikter, særlig i Ullensaker, hvor flere besætninger har været angrebne. Der har været gjort forsøg med karbolinjectioner, hvilket synes at virke godt, idet ingen af de injicerede dyr kastede. Kalvekastning.

Ringorm er på to gårde i Eidsvold overført til budeien. Ringorm.

Kalvningsfeber anføres at optræde hyppigere og hyppigere. Kalvningsfeber.

Børvrængning forekom hos en hoppe lige efter fødselen; børen fik flere tildels dybe sår; den reponeredes og efter et døgn forløb var hoppen rask. Børvrængning.

Som en særegen sygdom hos kvæget omtaler amtsdyrlæge Henningsmoen endel tilfælde af forgiftning i kvægbesætningen på en gård i Enebak. «Besætningen bestod af ca. 20 køer og en del ungfæ, der alle var i almindelig godt huld. Af disse blev 13 angrebne og syge, hvoraf 9 døde allerede i løbet af 13 dage efter sygdommens begyndelse.

Den 1ste april blev først en okse og en ko syge.

- » 2den — 1 ko syg og 3die april en ko syg.
- » 4de — 2 køer syge og oxen død, altsaa: 5 syge og 1 død.
- » 5te — 2 syge og 1 død.
- » 6te — 2 syge og 1 død.
- » 7de — 2 syge.
- » 8de — 1 syg og 2 døde.
- » 10de — 1 død.
- » 11te — 1 død.
- » 12te — 1 død.
- » 13de — 1 død, altså ialt 13 angrebne og 9 døde.»

Symptomer:

«Dyrene viser stor sløvhed, temperaturen normal eller subnormal, de kan intet æde og drikker lidet. De forsøger i begyndelsen af sygdommen altid at æde hø, når dette lægges for dem, er tilsyneladende meget sultne, tager derfor munden fuld og tygger, men uden at have magt til at skjære det mindste.

De kan saaledes stå eller ligge i flere timer og tygge på samme mundfuld uden at synke eller endog at forsøge derpå, samtidig at en stor masse slim rinder ud af munden. Denne mundfuld beholder dyrene i munden uden at levere den fra sig, hvis man ikke med hånden tager den ud. Fjerner man den, så ligger eller står dyrene uden at savle. Dette symptom er meget konstant hos alle angrebne; det ser ud som om dyrene tygger skrå, og hos alle angrebne er det det første tegn til sygdommen.

Har dyrene ingen fast føde i munden, har de gjerne lyst til drikke, og kan da undertiden drikke en del med lige stor lethed fra gulvet, som når man holder drikken højere op.

At dyrene ikke tager fast føde til sig synes således at ligge i en lamhed af tyggemusklerne, da de ligesom ikke har kræfter nok til at tygge. Nogen lamhed i svælget synes ikke at være tilstede.

Temperaturen holder sig i begyndelsen af sygdommen altid mellem 38 og 39°, senere og når dyrene er mere afkræftet går temperaturen længere ned. Dyrene ligger meget. Enkelte kan reise sig og stå på benene lige indtil 3—4 timer før døden. Hårlaget er børstende, huden hård og ligger fast til kroppen. Bevægelsen i vom og tarm er normal. Afføringen synes at være nogenlunde normal, dog almindelig noget tynd og afgår i sparsom mængde. Urinen klar og afgår ofte og i små portioner. Sygdommen forløber almindelig fra 3 til 6 Dage, indtil døden indtræder, og dyrene er da mere eller mindre afmagrede.

Dødeligheden er stor, da som før meddelt af 13 angrebne døde 9 i løbet af 13 dage efter sygdommens begyndelse.

De tilbageblevne 4 angrebne kjør syntes lidt efter lidt at blive bedre og få mere kræfter til at modstå sygdommen. De drak meget melderikke og begyndte at tygge og skjære fast foder, som de fik i sig, men afkræftelsen var så stor, at helbredelsen gik langsomt, og i august måned døde den ene, altså den 10de, af hjertehypertrofi og hydrothorax. De øvrige 3 kjør overstod sygdommen, men var ikke til at få i godt huld.»

Obduktion blev foretaget af samtlige døde dyr og viste følgende:

«Dyrene stærkt afmagret, fra enkelte af kadavrene flød blod fra endetarmen. Blodet mørkt, opløst og koagulerer meget vanskelig. I maverne og vommen fandtes større eller mindre sår, navnlig i netmaven. Tyndtarmene rødligsorte med delvis afstødt epithel og sår, og indholdet er ofte blodblandet. Milten hypertrofieret, stor, svullen og af grødagtig konsistens. På bør og blære diffuse hæmorrhagier samt stærk injektion på peritoneum.

Hjertets ydre flade stærkt injiceret.

For at komme på det rene med sygdommens art og årsag blev foretaget forskellige undersøgelser, navnlig af blod, organer og maveindhold, ligesom af det foder, dyrene var fodret af.

Heraf kunde man ikke komme til nogen sikker bestemmelse af sygdommen; men efter sygdommens gang og natur må den være en forgiftning.

I rapsmelet, hvoraf dyrene blev fodret, fandtes af landbrugs-kemiker Werenskjold temmelig meget sennepsfrø.*)

Der skal tilføies, at de ungfæ på gården, der ikke blev fodret med rapsmel, fik ikke sygdommen.»

*) Ved at henstille lidt rapsmel og vand i thermostat udvikledes snart en intens lugt af sennepsolie, der ved den kemiske undersøgelse viste sig at være tilstede i en større mængde end vanlig.

Kastrationerne udføres mere og mere almindelig ved afdreining, der roses meget. Kastrationer.

Af klaphingstkastrationer er udført 25; et dyr måtte dræbes efter operationen. Klaphingstkastrationer.

Kvægavlen drives, efter de modtagne indberetninger, i omegnen af Kristiania planløst; der foregår en stadig ombytning af kreaturer ved køb og salg på Kristiania torv, hvorfor der ikke kan blive tale om nogen ensartethed inden de enkelte besætninger; det er kun på forholdsvis få gårde, at besætningerne rekruteres ved eget tillæg. Fra de øvrige dele af amtet siges kvægavlen at være i god fremgang; særlig har Ullensaker indlagt sig fortjeneste ved udviklingen af den såkaldte Romeriks-race, der vinder udbredelse også i andre amter. Kvægavlen.

Fodringen er gennemgående god, der anvendes meget kraftfoder, der dog ikke sjelden synes at indeholde sygdomsfrembringende stoffe. Fodringen.

Svineavlen begynder at komme op; landracerne erstattes af finere, engelske racedyr. Svineavlen.

3. Smålenenes amt.

Sundhedstilstanden anføres at være god eller meget god; kun i distriktet Eidsberg med omliggende bygder angives den at have været mindre god på grund af en i distriktet stærkt udbredt kværefarsot og en blandt kvæget på grund af dårligt vand udbredt mave- og tarmkatarrh. Sundhedstilst.

Miltbrand er optrådt med spredte tilfælde. På gården Ultvedt i Eidsberg smittedes eieren, idet han før dyrlægens ankomst slæbte kadavret fra fjøset til et skur, hvor han afhudede det og udtog indvoldene. Infektionen skete gennem et sår på den ene hånd; arme og hænder hovnede stærkt op. Mandens liv svævede i fare en tid; efter 9 ugers forløb var han dog fuldstændig helbredet. Miltbrand.

Kværke har havt ganske stor udbredelse i visse egne af amtet, særlig Eidsberg med omliggende distrikter, hvor enkelte tilfælde endte dødelig på grund af metastase. Tracheotomi blev foretaget med held hos en 5-aarig hoppe. I andre egne af amtet har sygdommen havt forholdsvis liden udbredelse. Kværke.

Tuberkulosen synes at gribe mere og mere om sig. De for denne sygdom mest disponerede dyr angives at være ayrshire-blandinger. Der er foretaget ikke få tuberkulininjektioner. Tuberkulose.

Kalvningsfeber optræder hyppig blandt det gode melkekvæg; der har været ikke ringe dødelighed blandt de af denne sygdom angrebne dyr. Kalvningsfeber.

- Mave- og tarmkatarrh. I slutningen af februar samt i marts måned forekom adskillige tilfælde af mave- og tarmkatarrh hos kvæget (Myseu). Sygdommen overstodes i regelen let og intet tilfælde endte dødeligt. Årsagen antages at have været dårligt vand, idet der i lang tid ikke havde været nedbør, så vandet i brøndene blev bedærvet; sygdommen ophørte, så snart der kom nedbør.
- Forgiftningstilfælde. Nogle forgiftningstilfælde ved kviksølver iagttaget hos koen.
- Arsenikvaskning. Arsenikvaskning anvendes i temmelig stor udstrækning.
- Kastration. Angående kastration synes brændingsmetoden at være mest anvendt i dette amt.

Amtsdyrlæge Skjolden, Spydeberg, anfører følgende om husdyrstellet og husdyravlen:

Husdyravlen og husdyrstellet. «Husdyravlen og husdyrstellet har muligens i de sidste år gået lidt raskere fremover end før, skjønt der endnu står adskilligt tilbage at ønske.

Hesteavl. De i distriktet mest brugte hingste er fremdeles forhenværende statens nu Smålenenes landhusholdningsselskabs hingste «Digre» og «Sletnerbrun» fra Eidsberg og «Fager» fra Askim. Digres afkom bliver nu mere udbredt også her i distriktet; det viser sig meget bra både i størrelse og førhed og i særdeleshed hvad benbygning angår. De andre hingstes afkom er også nokså bra, men da de er mindre, bliver afkommet for småt og spinkelt og opfylder ikke så fuldstændig tidens fordringer på markedet og bliver som følge heraf mindre betalt. Af de af landhusholdningsselskabet i flere år indkjøbte gudbrandsdalske hoppeføl, der er spredt på forskellige steder i amtet, er nu snart de ældste voksne. Der viser sig blandt disse flere stærkbyggede, dybe, brede dyr med stærk benbygning, der vistnok vil blive udmærket skikkede som avlsdyr og vil sikkert fortsættelsen af dette indkjøb virke heldigt for hesteavlens opkomst på disse kanter. På den anden side er der også blandt de indkjøbte flere middelmådige dyr, så det er vistnok meget heldigt, om de sammen med andre hingster og hopper bliver sagkyndigt bedømt før de bruges til avl. Unghestene fodres nu adskilligt bedre end før, og det er ikke ualmindeligt, at de får et mindre tilskud af havre allerede fra de skilles fra moderen. Den gamle påstand, at det skulde være galt at fodre unghestene for godt, og slet ikke bruge kraftfoder, hører jeg nu heldigvis ikke noget til. Den meget store fejl ved opdrættet, at unghesten fra høsten til våren har været indespærret i et trangt, mørkt rum, rettes også betydelig på. For hver vinter ser jeg flere og flere et og toårgamle heste tumle sig i sneen, og bliver det ikke nu længer nok med 2—3 gange i løbet af vinteren, men de slippes almindelig ud en stund hver og andenhver dag.

Kvægavlen står forholdsvis længere tilbage end hesteavl, skjønt der også her spores adskillig fremgang. Udvalg af avlsdyr,

hvilket før omtrent ingen vægt har været lagt på, bliver folk nu mere forsigtig med, og bliver der på mange steder indkjøbt kalve og ungfæ af gode kvægracer. Fodringen bliver bedre og da især for melkekoens vedkommende, men ungdyrene bliver desværre altfor dårligt fodret i de første år. I forhold til fodermængden holdes på de fleste gårde for mange dyr. Den vistnok også med rette mest efterstræbte kvægrace på disse kanter er Smålens-racen. Ayrshire-racen og blandinger heraf forsvinder heldigvis mere og mere for hvert år.

Svineavlen går småt fremad. Den mest efterspurgte race er Yorkshire eller blandinger heraf med landracen.

Fåreaavlen er fremdeles i aftagende.

Fæhusene og hestestaldene er på mange steder nok så bra, på flere steder endog udmærket. Hvad der mest er at udsætte herpå, er, at der er liden plads, dårligt lys og urenslighed. På de større gårde opføres fæhusene i almindelighed af mursten, og bliver vel disse i længden de billigste og for dyrene vistnok de bedste.

Hudpleien bliver bedre, men der er endnu meget tilbage at ønske. Som før nævnt i beretningen er arsenikvaskninger mere og mere almindelig og er dette et udmærket hudmiddel og da især for kvægets vedkommende.

Foderet var i 1893 bra både i kvalitet og kvantitet.

Hovbeslaget er i hele distriktet dårligt og mange haltheder hos hesten er en følge heraf.

Kvaksalvere bruges ialfald i min nærhed ikke mere. Brugen af dyrlæge bliver mere og mere almindelig og patienternes antal stiger for hvert år.»

4. Buskeruds amt.

Sundhedstilstanden anføres at have været god eller meget god; ret god i Numedal og Sandsvær. Sundhedstilst.

Miltbrand har optrådt med enkelte spredte tilfælde. Ved et miltbrandstilfælde, der forekom på Sandbakken, øvre Eker, blev slagteren og eieren smittede; begge blev syge, men kom sig dog. Miltbrand.

Rødsyge er forekommet med ikke få tilfælde; i november måned optrådte ved et meieri i Hønefos sygdommen med 7 dødsfald i svinebesætningen. Rødsyge.

Ondartet katarrhalfeber anføres at have en ganske stor udbredelse i Hallingdal, den forekommer ikke sjelden under en lettere form, der ialmindelighed ikke er dødelig, men ofte temmelig langvarig. Ondartet katarrhalfeber.

- Kværke. Kværke. I Hallingdal er der ingen sygdom hos hesten, der er så frygtet som kværken, der her synes at optræde temmelig ondartet; den tiltagende assurance af heste i Hallingdal skyldes væsentlig frykten for kværkesygdommen.
- Tuberkulose. Tuberkulose er en af bønderne i Hallingdal vel kjendt sygdom. Den går under navn af «lungesykje».
- Ringorm. Med offentlig reisegodtgjørelse har amtsdyrlægen i dette år foretaget regelmæssige reiser til behandling af ringorm hos kvæget. På grund heraf er denne sygdom i kjendelig tilbagegang i midtre Hallingdal (Nes, Gol, Aal, Hol).
- Nymphomani. Støverud anfører, at kvæget i Hallingdal hyppig angrebes af en tarmkatarrh, der synes at være af infektiøs natur; der optræder en vandagtig diarrhoë, som kan vedvare i flere måneder, hvorunder svagelige dyr ikke sjelden går tilgrunde; når dyrene kommer på fjeldet, pleier sygdommen gå over af sig selv. I begyndelsesstadiet synes jernklorid at vise god nytte som behandlingsmiddel.
- Kalvekastning. Af nymphomani (reinasykje) er flere tilfælde behandlet og helbredet ved sprængning af cysterne gennem endetarmen.
- Kalvningsfeber. Kalvekastning har også i år havt adskillig udbredelse i Hallingdal og forårsaget betydelige tab.
- Benbrud. Kalvningsfeber har forekommet med ikke få tilfælde.
- Husdyrstellet. Af sjeldnere sygdomstilfælde omtaler Sundby et benbrud hos en syvårs heppe, der brækkede høire bagben i nederste glideled i hasen, således at benet kunde stilles i en ret vinkel ud til siden. Da det var et prægtigt dyr, blev det taget under behandling og pålagt en bandage, som det stod med i 7½ uge, hvorpå den blev aftaget. Dyret kom sig fuldstændig og bruges nu til alt slags arbejde.
- Husdyrstellet. Husdyrstellet idethele går ikke særlig raskt fremad. Den uskik at lade kreaturerne gå ude om vinteren for at «bite beit» synes nu i Hallingdal at være indskrænket til Gol; i Nes er den så godt som helt forsvundet. I Aal og Hol er oprettet landbrugsforeninger og i Hol er der en kvægavlsforening med gode stamokser. Lignende kvægavls- og okseholdsforeninger arbeides der på at få istand også i andre dele af amtet.
- Til foder anvendes i Hallingdal og enkelte andre egne af amtet endnu for en del hestegjødelse; det er budeiernes pligt at koge og præparere denne for kjørene, hvilket er forbundet med adskilligt og ubehageligt arbejde; dette er sandsynligvis en medvirkende grund til, at budeierne meget hyppigt forlader hjembygden for at søge arbejde andetsteds. Rensdyrmos og løv er også et i Hallingdal meget anvendt kreaturfoder.
- Hudpleien synes nu at gjøre fremskridt i Hallingdal, idet arsenikvask bliver mere og mere almindelig; den foretages gjerne før kreaturerne sættes ind om høsten og nogle dage efter indsættelsen

foretages en ny grundig vaskning af huden med lunkent vand og grønsæbe. Denne behandling er meget rost.

Hesteavlens er af mindre betydning.

Fåreavlens spiller liden rolle.

Svineavlens er i opkomst på enkelte steder, medens der på andre steder (Numedal og Sandsvær) omtrentlig ikke tillægges grise; ungerne kjøbes fra andre egne.

5. Jarlsberg og Larviks amt.

Sundhedstilstanden angives at have været gennemgående god. Sundhedstilst.

Af miltbrand, raslesyge og ondartet katarrhalfeber er forekommet enkelte spredte tilfælde.

Angående rødsygen anfører Kragerud, at knuderosen og akut rødsyge kan optræde samtidig hos et og samme dyr således, at der paa enkelte steder på kroppen optræder knuder, som ved knuderosen, medens der på andre steder findes diffus hudrødme som ved akut rødsyge. I andre tilfælde kan den begynde med knuderosen, der så senere kan gå over til akut rødsyge med diffus rødme i huden.

Rødsyge.

Hos en besætning så Kragerud kopper blive ført fra ko til ko ved melkningen.

Mod smitsom kalvekastning anvender Kragerud lysolinjektioner og mener at have set gode resultater deraf.

Smitsom kalvekastning.

Forgiftninger. En hest blev forgiftet af sildelage efter at have drukket $\frac{1}{2}$ tønde deraf. Af kviksvølvforgiftninger er forekommet flere alvorlige tilfælde hos koen på grund af indgnidning af kvægsølvsalve på yveret.

Forgiftninger.

Høsten og vinteren udover forekom ikke så få sygdomstilfælde hos kvæget, der antoges at skyldes havareret rug. De almindelige sygdomssymptomer var blodpis med feber og diarrhøe, der lidt efter lidt gik over i hårdnakket forstoppelse. Undertiden viste sygdommen sig som en mykotisk mave- og tarmbetændelse.

Angående husdyrbruget anfører amtsdyrlæge Elnæs:

«Hvad husdyrbruget angår, falder det straks i øinene, at man her i distriktet omtrent udelukkende har lagt an på kvægavlen (melkeproduktion). Grunden hertil må vistnok for en væsentlig del søges i de for denne bedrift heldige naturbetingelser — flade frugtbare distrikter med let afsætning af produkterne. Som en ydre drivfjær til kvægavlens fremme vil jeg nævne de talrige ysterier og tildels meierier,

Husdyrbruget.

der — især ysterierne — har været igang her i distriktet allerede i meget lang tid. Disse (ysterierne), der siges at skyldes en enkelt gårdbrugers foretagsomhed sin tilblivelse, har ganske vist bidraget meget til en forbedret fodring. Man fik melken godt betalt og forstod snart, at det lønte sig at fodre godt. Man bruger således her i distriktet meget og mange forskellige slags kraftfoder. Fjøsene er gennemgående nok så tidsmæssig indrettede.

Når man tager i betragtning, at man her i distriktet allerede i lang tid har lagt an på at bringe mest mulig ud af «fjøset» og væsentlig lever på dette, og når man tager i betragtning, at fodringen som følge heraf har været og er ret rigelig, skulde man vente at finde dyr med mer udpræget melkeanlæg, end man gennemgående gjør. Men når kreaturerne alligevel på mange steder er temmelig simple, er grunden dertil vistnok for en væsentlig del at søge i, at man ikke har været tilstrækkelig omhyggelig med udvalget af avlsdyr, ligesom det hele fjøstel ikke har været udtryk for nogen bevidst og planmæssig stræben baseret på en dybere kundskab om og forståelse af tingene. Som bevis herpå kan jeg anføre, at de fleste endnu lader sine kreaturer gå ude på tildels dårlig havn ofte fra tidlig på forsommeren til sent på høsten til og med i al slags veir. At en sådan fremgangsmaade er ulønsom i og for sig og desuden en slem hemsko for kreaturracens forbedring, har de fleste altså ingen klar forståelse af.

I den senere tid er der dog ikke så få, der har begyndt at forstå, at en ensartet og rigelig fodring hele året rundt er fordelagtig både i øieblikket og især i længden, og derfor er gået over til staldfodring hele året rundt. De dannede kvægavlsforeninger vil formentlig også bidrage meget til, at et bevidst og planmæssigt arbejde efterhånden vil komme til at afløse den gamle tingenes tilstand.

Her drives næsten ingen hesteavl; man kjøber de nødvendige brugsdyr andetsteds fra. Dog har man i den aller seneste tid begyndt lidt mer med hesteavl.

Får- og svineavlen er ligeledes omtrent lig nul, dog har svineavlen i lighed med hesteavlen begyndt at interessere folk, så den tør blomstre raskere, end man skulde vente.»

6. Hedemarkens amt.

Sundhedstilst.
Miltbrand.

Sundhedstilstanden anføres at have været god eller meget god. Miltbrand er optrådt med spredte tilfælde. En mand, der havde været med at flå en ko, der var død af miltbrand, blev syg

tre dage efter flåningen; det tog ca. tre måneder inden han kom sig nogenlunde.

Af rødsyge forekom endel tilfælde på Ringsaker; knude- Rødsyge og knude-
rosen er almindelig. rosen.

Lungesyge hos hesten har optrådt i distrikterne om Kongs- Lungesyge hos
vinger, hvor amtsdyrlæge Røhne ikke før har seet sygdommen i de hesten
34 år, han har praktiseret der.

Tuberkulosen er almindelig på flere steder i amtet. Tuberkulose.

Kronisk svinedifterit forekom med et tilfælde på gården Kronisk svine-
Syversæter i Åsnes; der fandtes karakteristiske tarmsår. difterit.

Kalvningsfeber og kalvekastning er forekommet som Kalvningsfeber
vanlig. og kalvekastning.

En ko viste tydelig tegn på dreiesyge; den løb baglæns Dreiesyge.
rundt til den ene side til den faldt overende; dette gjentog sig et
døgn med kortere og længere mellemrum; temperaturen ca. 39° C.
Mellem anfaldene var den som almindelig, men havde dårlig appetit.
Hjernen blev ikke undersøgt.

Hjerneødem forekom hos en 5 måneder gammel oksekalv. Hjerneødem.
«Min diagnose grunder sig på nogle lignende tilfælde, som jeg har
iagttaget før, hvor jeg har havt anledning til at obducere og fundet
betydelig vandansamling i og om hjernen. Sygdommen har forekommet
hos ungkvæg og symptomerne viste megen lighed med paralytisk
kalvningsfeber.» (Mykleby).

Fra alle dele af amtet klages der over, at husdyravlen gjør
små skridt fremad; hesteavlen er det dårligst med, kvægavlen bedres
lidt, medens derimod før tiden svineavlen lægger beslag på folks
interesse. Der bygges mange nye svinehuse og opdrættet søges for-
bedret ved indkjøb af engelske Yorkshire-racer.

7. Kristians amt.

Sundhedstilstanden angives at have været god eller meget god. Sundhedstilst.

Miltbrand er kun anmeldt med 1 tilfælde. Miltbrand.

Miltbrandsemfysem, raslesyge, sees at være anmeldt med 11 Raslesyge.
tilfælde. Sygdommen optrådte på havnegangene til sætrene Gålå,
Fagerli og Breistøl, samt på en husmandsplads ved Faugstad i Hedalen,
på gården Præsstulen i Våge samt på de før sygdomme før bekjendte
Ransværksætre i Våge.

Ondartet katarrhalfeber er optrådt med ikke få tilfælde. Ondartet katarrhalf.

Rødsygen har også i år havt nokså megen udbredelse i Aurdal Rødsyge.

(søndre Valdres). Den almindeligste form har været kronisk endokardit, sjældnere knuderosen. Den optræder ofte på afsidesliggende steder, hvor der kun holdes en gris; i sådanne tilfælde må det antages, at smitten ikke er tilført udenfra, men har ligget gjemt på stedet fra før. I andre dele af amtet synes rødsygen at være forholdsvis sjelden.

Fåreskab.

Af fåreskab er anmeldt 218 tilfælde.

På offentlig foranstaltning begyndte amtsdyrlæge Teige den 9de oktober en reise for at undersøge de fårebesætninger i søndre og nordre Fron, der kunde tænkes at være befængte med fåreskab. Hjørås og Venebygderne i Ringeby blev på samme måde undersøgt af amtsdyrlæge Helgesen. I søndre Fron fandtes 12 besætninger angrebne af sygdommen. Det var alle besætninger, der havde gået på havnegang med får fra Gausdal. Kreolin og lysolopløsning (4 %) viste sig at virke heldig på sygdommen; behandlingsomkostningerne blev omtrent de samme som ved sublimat.

Kværke.

Kværke har ogsaa dette år havt ikke ringe udbredelse og den har tildels optrådt ondartet; særlig herskede den sidst på sommeren og udover høsten i nordre Valdres, væsentlig i Vangs præstegjæld, hvor den optrådte mere end almindelig ondartet; flere heste bukkede under. Bech Hansen (søndre Valdres) beretter om et metastaserende kværketilfælde: «Hoppen var meget mager fra høsten af, men kom sig betydelig ved juletider. I marts måned begyndte den at hoste endel og blev behandlet for halskatarrh. Den åd nogenlunde hele tiden, men trak op maven og magredes forholdsvis hurtig. Jeg blev nu for første gang hentet til dyret, da den sluttede at æde og svulmede op i bugen. Gjødningen var tør, ufordøiet, temp. 39.3, pulsen svag. Ved undersøgelse pr. rectum føltes strax indenfor bækkenhulen en svulst, som strakte sig fra ryggen ned til bughulens nederste væg og fyldte helt ud til bugens sider; tyndtarmslyngerne kunde tydelig føles indleiret i svulsten. Dyret slagtedes og svulsten viste sig da, som ovenfor beskrevet. Ved at skjære ind paa svulsten viste den sig at være en abces med ca. 4 liter grågult stinkende pus; dens væg var enkelte steder 4 tommer tyk. Ved den mikroskopiske undersøgelse paa veterinærlaboratoriet viste pusset sig at indeholde talrige kværke-streptokokker». Dyrlæge Enger (vestre Toten) beretter om en hest, der havde været kværkesyg i ca. 1 år; ved obduktionen fandtes i mediastinalglandlerne en abces, der indeholdt ca. 3 liter pus. Andre beretter om metastaser i hals og bovkjertler.

Tuberkulose.

Af tuberkulose er anmeldt 22 tilfælde. Bech Hansen (søndre Aurdal) fik paa en af sine reiser tilfældigvis se en slagtet ko med indvolde, der viste sig at være højgradig tuberkuløs; ogsaa yveret viste sig at være gennemsat af ostede knuder og abcesser. Eieren, der ikke ønskede dyrlægens tilstedeværelse, bemærkede, at koen havde ikke været videre syg, men at den havde fået en lei hoste og tabt

stærkt i melkningen; melken blev blandet med den øvrige melk og sendt til aktiemeieriet. Manden agtede at benytte kjødet; tilfældet blev meldt for sundhedskommissionen.

Aktinomykose er forekommet med nogle få tilfælde.

Aktinomykose.

Hæmoglobinuri. Hos en so på gaarden Fostad, østre Toten, forekom et tilfælde af hæmoglobinuri, dyret havde lidt feber, blodig urin og havde ondt ved at stå på bagbenene; det kom sig efter nogen tids behandling.

Hæmoglobinuri.

Smitsom kalvekastning synes at brede sig mere og mere på Toten; det menes at komme deraf, at man nu mere end i gamle dage køber sine dyr udenfra, samt benytter fælles bedækningsokser.

Smitsom
kalvekastning.

Karbolinjektioner er forsøgt i enkelte besætninger, men, som det synes, uden resultat.

Bech-Hansen beretter om en hest, der blev borte i fjeldgræsgangen; den fandtes ca. 8 dage bagefter paa et sted, hvorfra den ikke kunde røre sig; den havde gnavet marken ganske nøgen omkring sig. Den havde, da den fandtes, mange større og mindre sår rundt om på kroppen; mellem sårene fandtes store emfysematøse hævelser, der var kolde at føle på; huden revnede på enkelte steder og fra revnerne flød en ildestinkende pusagtig blodblandet vædske; forpiberne var på store strækninger hudløse. Hestens almenbefindende syntes dog nogenlunde godt (temp. 39.3) i forhold til dens skrækkelige udseende. Under hensigtsmæssig behandling helede sårene godt.

Sjeldne Tilfælde.

En hest havde været syg $\frac{3}{4}$ år og frembudt tegn paa en kronisk fordøielseslidelse, i den senere tid ogsaa på pleurit. Dyret magredes strærkt af og blev dræbt. Ved obduktionen saaes tilheftninger mellem de forskellige baglivsorganer; peritoneum og pleura var sågodtsom overalt besået med røde fryndseagtige granulationsdannelser. Sygdommen antoges af dyrlægen (Pedersen) at være tuberkulose.

Amputation af børen hos et får forløb heldig, medens amputation af endetarmen hos en hest endte med døden, paa grund af bughindebetændelse.

Husdyravlen går jevnt fremad. Om kvægavlen anføres, at den ikke står særlig høit på Toten, da der indføres og krydses med altfor meget fremmed kvæg. Besætningerne er derfor gennemgående uensartede; der findes foruden den stedlige race kvæg fra Telemarken, Gudbrandsdalen, Valdres samt ayrshire- og angler-kvæg. Hesteavlen har derimod gjort gode fremskrift. Det er gudbrandsdalshesten, der søges forbedret. Dyrene fodres og røgtes gennemgående godt (Enger).

Husdyravlen.

I Fron lægges særlig vægt på hesteavlen; dyrene fodres og behandles godt, men unghestene holdes formeget inde og får for liden bevægelse i det frie. Der stræbes især efter at frembringe udmærkede hingste. Kvægavlen står lavere; dyrene fodres for dårlig, så

udbyttet bliver lidet tilfredsstillende. Der er dog dannet okseholdsforeninger, der menes at ville virke gavnligt (Teige).

På Hadeland er hesteopdrættet meget stort og omfattes med interesse, medens kvægavlen med hensyn til røgt og pleie indtil den sidste tid har været meget dårlig.

I Gausdal (Friderichsen) drives husdyravlen i ikke liden udstrækning, da saavel heste som hornkvæg opdrættes tilsalg; nogen indførsel af fremmede dyr finder ikke sted.

I Valdres er det også særlig hestavlen, der er i opkomst. Der klages over liden veiledning i husdyrbruget.

For at rense huden anvendes på sine steder i Våge en egen methode: ungvæget svies over hele kroppen ved hjælp af fyrstikker om høsten, når dyrene sættes ind.

Fåreavlen omfattes ikke med videre interesse.

Svineavlen gjør gode fremskridt.

Kvaksalveriet.

Kvaksalveriet er i aftagende, da assuranceselskaberne fordrer, at kastrationerne skal udføres af dyrlæge.

8. Bratsbergs amt.

Sundhedstilst.

Sundhedstilstanden har i det forløbne år været meget god.

Der er anmeldt nogle få tilfælde af miltbrand, ondartet katarrhalfeber, rødsyge og kværke.

Husdyravlen.

Husdyravlen er for hestens vedkommende ikke tilstrækkelig til at tilfredsstille behovet. Der indkøbes årlig et stort antal heste dels fra Kongsberg marked, dels fra omreisende hestehandlere. Kvægavlen derimod står på et høit trin og der produceres ikke så lidet af udmærkede avlsdyr. Dyrenes røgt og pleie er gennemgående god.

Udenfor omegnen af Skien søges imidlertid dyrlægehjælp kun lidet, hvorimod kvaksalveri er temmelig meget udbredt.

9. Nedenes amt.

Angående sundhedstilstanden og husdyrstaten i amtet anfører amtsdyrlæge Egeberg:

«Sundhedstilstanden har helt til i december måned været overmåde god. I nævnte måned begyndte i Tvedestrand en kværkefarsot, der hurtig bredte sig til Holter og nabobygderne. Sygdommen har angrebet de fleste heste, da sygdommen ikke har vist sig her i amtet i de 4 sidste år. Forløbet har været nokså godartet, idet der kun døde to heste. — Med hensyn til de andre sygdomme kan jeg henholde mig til min indberetning af 1891 og 92.

Husdyravlen og husdyrstellet er i fremgang.»

10. Lister og Mandals amt.

Sundhedstilstanden har gennemgående været god.	Sundhedstilst.
Miltbrand har optrådt hyppigere end foregaaende år. Smittekilden menes i enkelte tilfælde at skrive sig fra kraftfoderstoffer (rugklid), i andre tilfælde fra foderbenmel.	Miltbrand.
Miltbrandsemfysem optrådte hos en ko, der mentes at være «ormstukken».	Miltbrandsemfysem.
Kalvningsfeber antages ofte at skyldes smitte (Skar).	Kalvningsfeber.
Forgiftning med kviksølvsalve mod utøi forekom i en besætning, hvor næsten alle dyr (8) blev angrebet. Sygdommen varede meget længe, flere uger; kun et dyr døde.	Forgiftning.
Husdyravlen. Kvægavlsforeninger er ikke kommet istand, trods ikke lidet arbejde herfor; derimod er flere okseholdsforeninger i virksomhed.	Husdyravlen.
Amtsdyrlæge Skar har også i år med bidrag af landhusholdningsselskabet holdt foredrag om kreatur- og jordbrug omkring i distriktet.	
Dyrlæge benyttes ikke lidet; de vestlige dele af amtet arbejder for at få sin egen dyrlæge.	

11. Stavanger amt.

Sundhedstilstanden anmeldes at have været god eller meget god undtagen i herrederne: Årdal, Fister, Hjelmeland, Jelse, Sand, Suldal, Søvde og Vikedal, hvor sundhedstilstanden angives at have været mindre god, endskjøndt det heller ikke her er kommet særlig	Sundhedstilst.
--	----------------

mange tilfælde af sygdom under dyrlægens behandling. I sidstnævnte distrikt optrådte ikke få tilfælde af bråсот, cerebrospinal-meningit, kværke og hundesyge.

Miltbrand.

Af miltbrand er anmeldt ialt 38 tilfælde. En ko døde i et sommerfjøs; eieren, der intet anede, tilkaldte et par mand, lod koen flå og ophugge; indvoldene blev lagt ud i marken og kødet blev lagt i en elv for at udvandes. Efter at have udført dette gik den ene mand hjem og satte sig til at klippe et får, der døde et døgn tid efter af miltbrand. En hest, der tilhørte samme besætning som koen, døde 4 dage efter af miltbrand. Den anden mand, der var med ved slagtningen af ovennævnte ko, blev inficeret gennem et sår på hånden og blev syg; han kom sig dog igjen. I Vikedal blev en mand, «der skulde agere dyrlæge», smittet af miltbrand; han kom sig efter 10—12 dages hårdt sygeleie. På et sted, hvor en ko døde af miltbrand, døde samtidig 4 høns.

En hest menes smittet ved at have græsset på en havnegang, hvorpå miltbrandskadaver henlå i utildækket tilstand; flere dyr antages smittede gennem melaffald.

Bråсот.

Af bråсот er anmeldt 76 tilfælde, men det er sjelden at denne sygdom anmeldes for dyrlægen, så man ingen grundet formening kan have om denne slemme sygdoms udbredelse. Alle er enige om, at det er en sygdom der er «almindelig udbredt»; amtsdyrlæge Nøkleby anfører, at alene i hans distrikt dør år om andet 700—1000 får af bråсот. Den store udbredelse af denne sygdom skyldes smitteoverførelse på de store fællesbeiter samt den ofte uhørte ligegyldighed, der udvises ved tilintetgjørelsen af bråсот-kadavre; disse kastes f. eks. ofte ud på gårdspladsen og i gjødselkælderne, hvorfra smitten spredes ud på græsgangene.

Cerebrospinal-meningit.

Cerebrospinal-meningit gjorde også store indhug i fårebesætningerne; der forekom også flere tilfælde hos koen.

Miltbrandsemfysem.

Af miltbrandsemfysem forekom enkelte spredte tilfælde.

Ondartet

katarrhalfeber.

Ondartet katarrhalfeber optræder ikke sjældent i dette amt; den slås sammen med cerebrospinal-meningitis af almuen og benævnes «brådasyge».

Skot (finskot).

Af skot eller fiuskot (se «Veterinærvesenet i Norge for året 1889») iagttog Jessen to tilfælde. Hos det ene dyr udbrød under sygdommen et vædskende ekzem over næsten hele kroppen; efter en tids forløb blev nabokoen angreben af samme slags udslet, der imidlertid kun optrådte på den side, der vendte mod førstnævnte ko.

Rødsyge.

Rødsyge og knuderosen er forekommet med enkelte tilfælde.

Hønsedifterit.

Hønsedifterit forekom med 337 tilfælde på «Stavanger hønseri», hvoraf 104 døde; sygdommen havde i løbet af et år bortrevet 1 464 høns. I en besætning pekingænder forekom samtidig 16 dødsfald af hønsekølera.

En kværkefarsot udbrød i april i Sand; den bredte sig til Suldal og holdt sig til slutningen af august; forløbet var mildt. En lignende farsot herskede om sommeren i Stavanger by og omegn.

Kværke.

Tuberkulose forekommer hist og her i amtet.

Tuberkulose.

Et tilfælde af udslet, der mistænktes for skab, iagttoges hos et får; dyret var gjentagende vadsket med tobaksafkog, så ingen midder var at påvise.

Skab.

Smitsom klovbetændelse forekom hos 2 fra Skotland indførte cheviotfår.

Smitsom klovbetændelse.

På Jæderen forekommer trangbrystethed («engbrystighed», lungeemfysem) hos heste forholdsvis meget hyppigt. Ligeså angribes kvæget her ofte af en eiendommelig fordøielseslidelse efter fødselen. Enkelte steder iagttoges hos kvæg om vinteren en hårdnakket diarrhe med afmagring og død efter uger og måneder (Garsæg).

Asthma.

Godartet beskellersyge fandtes hos 21 hopper og 1 hingst; i alle tilfælde var sygdommen mild og endte med helbredelse som regel efter 2—4 uger. Hos flere af dyrene var blegneudslettet udbredt til lårenes inderflade, yver, bugen og læberne; dyrene hørte hjemmelyd på Rennesø dels på Jæderen. Sygdommen blev overført til statens hingst «Storegut». Sygdommen forekom på sine steder både hos hingste, hopper, vallaker og føl. Til en hingst, der ikke kom under behandling og hvor kun endetarmskronen befandtes angreben, overførtes sygdommen ved *crimen bestialitatis* (Jessen).

Beskellersyge.

Jessen så ved rakit hos grise udmærket nytte ved behandling med fosfortran (0,05 fosfor til 300 gram tran, 1 theske 2—3 gange daglig).

Melkefeber angives undertiden at være af smitsom karakter.

Melkefeber.

Salpeterforgiftning forekom hos en hest, der af en kvak-salver var behandlet med salpeter.

Salpeterforgiftning.

Husdyrbruget siges i det hele at stå lavt i flere distrikter, om end der findes mange undtagelser. Jevn fodring sommer og vinter er sjelden, egentlig sultefodring finder dog kun undtagelsesvis sted. Til forbedring af den vestlandske kvægrace bruges af og til krydsning med ayrshire- og telemarksracen. Fjøsene er som oftest meget dårlige, små, trange og mangler ofte vinduer, hvorfor også rensligheden blir meget mangelfuld. — Arsenik som bademiddel er næsten ukjendt. — Behandlingen af melken udenfor fjøset er mindre god, idet den ofte sættes i åbne kar i soveværelset, udsat for støv og smuds. — Hesteavlen er det også dårlig bevendt med; fodringen er dårlig, da havrefodring næsten er ukjendt. Røgtten synes heller ikke at stå særlig høit, da der i hele Ryfylke knap findes hestedækken, ligesålidt som strigle og kardask. Under disse forholde skal rensligheden ikke blive stor, når dyrene samtidig opstaldes i binger, og ligge i sin egen gjødsel.

Husdyrbruget.

Stamschæferiet.

«Stamschæferiets fårebesætning bestod 1ste januar 1893 af 198 stykker, hvoraf 129 sauer. 126 sauer gav 137 lam. Af besætningen døde i årets løb kun 1 får af vattersot og 1 får af ukjendt dødsårsag.

De fra Schæferiet ud på høsten ved offentlig auktion bortsolgte dyr blev betalt med følgende priser:

12 voksne vædere	fra kr. 14,00—40,00.	Gjennemsnittspris kr. 24,30
53 væderlam	- » 6,00—51,00.	—»— » 13,60
23 sauelam	- » 7,50—26,50.	—»— » 12,30
50 sauer (helst gamle)	- » 8,00—37,00.	—»— » 15,30

eller med en gjennemsnittspris for 138 dyr kr. 15,70.

4 stamhingste findes for tiden stationeret i amtet, nemlig på Jæderen, Rennesø, i Hjelmeland og på Karmøen.

Okseholdsforeninger er oprettet i Nærbø, Thime, Høiland, Hetland, Stavanger by og omegn, Vigedal, Aardal, Finnø og Torvestad. På flere andre steder er okseforeninger under dannelse.

Til stamokser er i flerheden af tilfældene valgt stedegne og så rene dyr som mulig. Kun i Høilands herred er en airshire-telemarks-okse antaget.

Fåreavlen.

Fåreavlen skrider rask fremover. Ren cheviot- eller blandet cheviotrace lægges der efterhånden den største vægt på.

Svineavlen.

Svineavlen er pludselig begyndt at tage opsving. Svinehold på indtil 40 dyr er anlagt på flere steder; ligeså er svinehold på 1 til 4—6 dyr blevet langt mere almindeligt end før, eller tiltaget betydelig. Smågrise har været betalt med kr. 10,00 - 12,00 pr. stykke. Sjældnere er dyrene bleven betalt med kr. 15,00. Endog 3—6 dage gamle grise er bleven betalt med disse priser.

Af udstillinger er afholdt en stats-kvæg- og fåreudstilling i Hetland. De her fremstillede okser og kviger var særdeles slette. Kvægafdelingen var noget bedre repræsenteret. Af fårene var en stor del meget fremragende dyr. — Hoppeskuer afholdtes i Høiland, Rennesø og i Kopervik på Karmøen. I Høiland afholdtes samtidig et følskue.

Indførsel.

Indført fra udlandet blev:

1 hund fra Amerika,

4 engelske svin og

6 skotske får. Såvel fårene som svinene blev undergivet kwarantæne inden frigivelsen.» (Jessen).

12. Søndre Bergenhus amt.

Sundhedstilstanden har været som foregående år.

Sundhedstilst.

Miltbrand er anmeldt med ialt 108 tilfælde og har i år ligesom før altid optrådt hyppigst omkring byen. Grunden til at sygdommen optræder særlig hyppig her, antages at være, at der anvendes så meget af indførte melvarer. I distrikter, hvor sådant melaffald ikke anvendes, er sygdommen sjældnere.

Miltbrand.

Kværke har optrådt med ikke få tilfælde uden at være særlig ondartet.

Kværke.

Om ondartet katarrhalfeber har amtsdyrlæge Lekven gjort den erfaring, at den er særlig vanskelig at få udryddet, når den først har fået indpas på et sted. Lekven skiller fremdeles mellem en godartet og en ondartet form af katarrhalfeber (se forrige årsberetning). Sektionsfundet ved den ondartede form er: mørkere blod end almindelig, hjertet slapt; lungerne viser i almindelighed intet abnormt. Tyndtarmens slimhinde er belagt med tykt, seigt, gult slim, leveren er mørkere end vanlig og nyresubstansen har som oftest en fremtrædende mørkebrun farve. Næsehulen og bihulernes slimhinde er fortykket og har en mørkerød farve og er belagt med krupøse udsvedninger. De dyr, der angribes af denne sygdom, helbredes meget sjelden. Foruden, hvad der i forrige årsberetning er meddelt om den godartede form tilføies videre, at de af denne sygdom angrebne dyr ingen diarrhe eller kuldegysninger har, men står med hængende hoved og spiser lidet. Således kan sygdommen vedvare i længere tid; næseborene kan endog blive så ophovnede, at dyrene kan få åndenød og dø af kvælning. Sygdommen beskrives i det hele som en ondartet næsekatarrh. Sektionen viser, at næse- og næsebihulernes slimhinde er stærkt opsvulmede og belagte med klatter af tyk, gul slimagtig materie; de indvendige organer viser ingen fremtrædende sygdomstegn.

Ondartet
katarrhalfeber.

For at undersøge, om den milde form af ondartet katarrhalfeber var smitsom, satte Lekven på to forskellige gårde to friske dyr ud til de syge dyr. De friske forsøgsdyr var en tre måneder gammel kalv og en ældre ko. De syge dyr var ca. 1½ år gamle kvier; den ene af disse døde, den anden kom sig.

Af forsøgsdyrene forblev de voksne køer og den ene kalv raske, medens den anden kalv i løbet af 3 dage blev syg af samme sygdom som det syge dyr; sygdommen varede 14 dage, hvorefter kalven kom sig.

Desinfektionen efter ondartet katarrhalfeber udføres af Lekven således: Hele fjøset, såvel gulv som loft, vaskes med enerafkog («einer-låg»), hvortil der er sat noget sodalud. Seks timer derefter

gjentages vaskningen med kreolinvand (2 spiseskeer til 1 fl. vand). Derefter bliver gulvet i vedkommende fjøs oprevet, hvis det ikke er nyt og vandtæt, og brændt og den under gulvet liggende jord bortført og nedgravet og istedet bliver påfyldt kalk. Træværket bliver vasket over igjen med svovlsyrevand (1—60). Derefter er foretaget røgning med svovl og to dage senere med klorkalk. Fjøset har så stået lukket i 3 døgn og efter 8 dages udluftning sættes kreaturene atter ind. Denne fremgangsmåde er omstændelig, men synes at være påkrævet og giver gode resultater.

Bråсот.

Angående bråсот anfører Lekven, at han altid tilråder gårdbrugerne, at lade lammene, når de kommer hjem fra udmarken eller fjeldhavnegangene, sætte direkte i fjøs og fodres med hø og vand og ikke lade dem komme på hjemmehavnegangene. Lekven anfører: «Den såkaldte bråсот er en eiendommelig sygdom; der dør oftest kun et eller to lam i en besætning, uden at flere angribes, selv om de går på samme havnegang og står i samme boks; nogen rensning bliver der sjelden foretaget af eieren. Undertiden kan alle lam på en gård dø ud og sygdommen så ikke vise sig igjen på flere år, uden at der foretages nogen forsigtighedsregler ligeoverfor sygdommen. Man ser også, at fårene kan gå og græsse på marker, hvor der ligger rådne bråсотkadavre, uden at smittes.» Lekven mener derfor, at smitten må søges i hjemmehavnegangenes ofte dårlige hø og drikkevand

Mod utøi anvender Lekven med nytte naftalinbad.

Forøvrig henvises til skemaet om de enkelte sygdomme.

**Husdyravlen og
husdyrstellet.**

Angående husdyravlen og husdyrstellet i det hele anføres, at disse særlig langs kysten står på et meget primitivt stadium. Fæhusene er små, trange, ofte uden vinduer og rensligheden derfor liden.

13. Bergen.

**Sundhedstilst. og
husdyrforholdene.**

Angående sundhedstilstanden og husdyrforholdene i det hele taget anfører statsdyrlæge Nielsen:

Miltbrand.

«Miltbrand har i det forløbne år forekommet her i byen med et usædvanlig stort antal tilfælde, nemlig hos 5 heste og 3 kjør, alle sporadiske tilfælde, som ikke har forårsaget sygdommens spredning i fjøset. Med undtagelse af et tilfælde (hest) har der i besætningerne, såvidt vides, ikke tidligere forekommet noget miltbrandstilfælde. Jeg har i en tidligere beretning udtalt den formodning, at det er indførselen af smitteholdige produkter fra landdistrikterne, som på mange måder kan overføre smitten til byens husdyrbestand, og som derfor

kan forklare miltbrandssygdommens forholdsvis hyppige optræden. Jeg tror fremdeles, at man bør være opmærksom paa denne smittekilde, og den kan kun fjernes derved, at kjendskabet til miltbrandssygdommen blir almindelig udbredt i landdistrikterne og at anmeldelsespligten indskjærpes. Selv om kjødet nu i de fleste tilfælde holdes tilbage og nedgraves eller nedsaltes, bringes dog huden og andre sælgelige produkter af det miltbrandssyge dyr til byen og kan selvfølgelig, ved at gå gennem flere hænder, på mange måder brede smitten, før de endelig uskadeliggjøres. Ved kjødkontrollen er således udtaget hovedmaden af et miltbrandsygt dyr, der var henslængt iblandt en del andet kjød, kun indlagt i et enkelt stykke gjenneblodigt avis-papir.

Miltbrandsdiagnosen er, ved de her i byen forekommende tilfælde, altid stillet ved mikroskopisk undersøgelse af en udpresset bloddråbe af det ved grunden afskårne øre. Diagnosen stilles med stor sikkerhed, og man undgår den fare, som er forbunden med kadavernes åbning på dertil mindre egnede steder og særlig ved transporten af det åbnede dyr til søen.»

I sin indberetning om sin virksomhed som statsdyrlæge for det vesten fjeldske anfører Nielsen, at bråso-t-vaccinationerne i det forløbne år, dels af mangel på tid dels af mangel på vaccine, ikke har været iværksat i så stor udstrækning som ønskelig kunde været. «Et forsøg, som er udført i nordre Bergenhus amt, og som er mig meddelt af gårdbruger Vilnæs i Askevold, er derfor af stor interesse. Da jeg første gang omtalte mine bråso-t-vaccinationer i «Norsk Landmandsblad» udtalte jeg der, at man, — i henhold til mine forsøg, ved hvilke det ikke lykkedes at fremkalde dødelig bråso-t med subkutan indpodning af fuldt virulent bråso-tsmittestof fra et nylig dødt dyr, — muligt kunde simplificere fremgangsmåden ved vaccinationen derhen, at man simpelthen af et uforrådnat bråso-tkadaver udtog et smitteholdigt organ og af dette indbragte småstykker under huden på de sunde dyr. Jeg tilrådte dog forsigtighed, da man ikke absolut kunde udelukke muligheden af, at et særlig virulent materiale undtagelsesvis kunde fremkalde farlige og måske dødeligt forløbende tilfælde.

Bråso-t-vaccinationer.

Forsøget er nu gjort af ovennævnte gårdbruger Vilnæs i hans fårebesætning. I et brev, hvori han anmoder mig om at få tilsendt vaccine, skriver han:

«Her i omegnen dør årlig en stor del af de allerbedste lam. 1891 mistede jeg 9 og havde da ikke mere end et eneste igjen. 1892 mistede jeg 4, og to af dem købte jeg hos Joh. Schumann, Hovden. Sygen har herjet hos os i mange år og det er umuligt at få pene smaler, da altid de bedste dør.»

Under 3die september skriver samme:

«Allerede i slutten af august ifjor begyndte lammene at dø ud,

og jeg havde rig anledning til materiale. Jeg tog da af løben, eller som vi kalder den, vingstren, et lidet stykke af de mest befængte dele, vaskede det rent for gjødsel og klippede derefter mindre stykker, omtrent så store som fjerdedelen af et enkeltørestykke, stak så med en skarp kniv et lidet hul på den indvendige side af låret, derefter syede jeg hullet igjen. Om 2 à 3 timer bleve lammene angrebne af sotten, hvilket viste sig ved hængende ører, skjæring af tænderne samt dorskhed i kroppen, og de vilde ikke spise. Jeg frygtede det værste, men om et døgn vare alle, med undtagelse af et, nokså bra, men dette var sygt i 4 døgn, men kom sig omsider. Med glæde og tilfredshed over dette heldige forsøg — — — .»

Virksomheden bliver jo her den samme som ved den efter alle kunstens regler udførte vaccination. Dyret påføres ved indpodningen sygdommen og dette ene anfald beskytter den saa mod senere at angribes. Men man bør som sagt ikke anse metoden som absolut farefri, så længe der ikke foreligger et større antal forsøg, og man bør på denne måde neppe vaccinere hele besætningen, før man forud på et par dyr har overbevist sig om, at smitstoffet ikke er for virulent.

Efterat mine bråsotundersøgelser har været offentliggjort i det islandske blad «Isafold», har jeg fra Island modtaget talrige forespørgsler om sygdommen, og da særlig anmodninger om at få tilsendt vaccine. Jeg har desværre ikke kunnet efterkomme disse anmodninger, da jeg ikke har disponeret over mere vaccine, end jeg selv har havt brug for.

Efter de beskrivelser af bråsotens optræden på Island, som jeg har modtaget, må den der have en overordentlig stor nationaløkonomisk betydning. En islandsk distriktslæge skriver således, at sygdommen truer med at ødelægge selv de største gårde. Når desuagtet tabet, som den forårsager, kun opgives til imellem 40 à 50 pct., altså ikke mere end hos os på de steder, hvor sygdommen raser mest, så kan grunden til, at den iblandt landbefolkningen på Island er langt mere frygtet end hos os, for en del ligger deri, at landbruget på Island er i endnu højere grad end hos os baseret på fåreavl som hovedindtægtskilde, men også og vistnok for en væsentlig del deri, at vore vestlandske gårdbrugere er mere fatalister i sin opfatning af disse ting.

Efterat bråsot-vaccinationernes gunstige udfald er blevet bekendt omkring i bygderne, har jeg nu modtaget et større antal anmodninger end jeg kan imødekomme, om at vaccinere fårebesætningerne på flere større gårde i byens nærhed, og jeg vil derfor i slutningen af 1895 kunne råde over et så stort materiale, at man vil kunne danne sig en begrundet formening om vaccinationens nytte.

Fra landdistrikterne har jeg modtaget mange forespørgsler angående smitsomme sygdomme og undersøgt indsendte præparater dels

fra dyrlæger, dels fra landmænd. Desværre er præparaterne ofte fremkommet i en sådan tilstand, at en nøiagtig undersøgelse ikke har ladet sig udføre. Dog er det blevet bedre i denne henseende efter at jeg igjennem «Landmandsvennen» og på anden måde har søgt at gjøre almindelig bekjendt, hvorledes præparater, der er bestemt for mikroskopisk undersøgelse, bør behandles. I det forløbne år er således 6 miltbrandstilfælde sikkert diagnosticeret på denne måde. De øvrige forespørgsler har væsentlig omhandlet bråstot og miltbrandsemfysemtilfælde.

I en skrivelse til direktøren for det civile veterinærvæsen, for anlediget ved en opfordring til at udtale mig om en her i byen i en avisartikel som «gal» betegnet hund, gjorde jeg opmærksom på, at kontrollen med de husdyr, som det er forbudt at indføre, eller som kun betingelsesvis kan tillades indført, ikke her var så effektiv, som den burde være, når den skulde kunne give den tilsigtede betryggelse. Jeg er selv af et skibsmandskab blevet tilbudt assistance ved indsmugling af en medhavende hund her i Bergen, og folkene påstod, at dette meget let lod sig gjøre og flere gange var gjort. Jeg har senere flere gange set eksempler på en sådan indsmugling af hunde her til Bergen og har fået, som jeg har al grund til at formode, pålidelige oplysninger om, at en sådan også finder sted i andre norske kystbyer. Jeg anså det derfor som min pligt som statsdyrlæge at underrette veterinærstyrelsen om disse forhold. Det gjælder jo her et luksusdyr, hvormed der dog kan indføres en, såvel for mennesker, som alle vore husdyr dødelig sygdom, der desuden på grund af de lokale forhold vilde være meget vanskelig at udrydde, når den en gang var indført her i landet. Jeg tillod mig at påvise nogle af de mangler, der efter min formening var skyld i den mindre effektive kontrol, og måden, hvorpå disse bedst kunde afhjælpes. Væsentlig overensstemmende med mit forslag er kontrollen med hundeimporten nu gennemført i Bergen. Alle hunde, der medfølger de fra udlandet ankomne skibe, bliver nu straks af toldvæsenet opført på skibslisten og politiet underrettes om sagen. Kapteinen er da ansvarlig for, at hunden ikke bringes i land uden med politiets, eventuelt departementets tilladelse.

I januar måned 1894 undersøgte jeg, efter departementets ordre, en på karantænestationen Voulen ved Stavanger karantæneret svinebesætning, hos hvilken der var iagttaget mistænkelige symptomer hos flere af dyrene. Det viste sig dog ved obduktion af et af dyrene, at sygdommen var af ufarlig beskaffenhed (lungeorm).

14. Nordre Bergenhus amt.

- Sundhedstilst. Sundhedstilstanden har i det forløbne år været god.
- Miltbrand. Miltbrand er anmeldt med 4 tilfælde, hvoraf de to forekom i samme besætning med 3 dages mellemrum.
- Raslesyge. Af raslesyge er anmeldt et tilfælde hos en kalv i Jølster herred; den havde græsset på en vandsyg eng.
- Ondartet katarrhalfeber. Ondartet katarrhalfeber er stationær på flere steder i Jølster, Gløppen og ytre Holmedal. Fire af de opførte tilfælde er fra Guddal (ytre Holmedal), hvor eieren årlig i 15 år har mistet dyr af denne sygdom. På gården Mjellem er i løbet af de sidste 5 år død 36 stykker kvæg af samme sygdom. For et år siden blev de af sygdommen angrebne dyr satte ind i fårefjøsset blandt fårene; disse solgtes senere til gården Blålien i Rugsund, hvor der derpå optrådte ondartet katarrhalfeber, en sygdom, der ikke før havde optrådt der i bygden.
- Tuberkulose. Tuberkulose er fundet såvel hos kvæg som svin; benævnelserne «rognesyge» og «perlesyge» er godt kjendt af almuen.
- Bråсот. Bråсот optræder særlig i ytre Holmedal og Bremanger, hvor sygdommen er stationær på flere gårde; disse gårdes havnegange er dårlig dræneret og sumpige.
- Ondartet klovsyge. Ondartet klovsyge optrådte i herrederne Jølster og Davik med ialt 46 tilfælde.
- Smitsom hjernebetændelse. Smitsom hjernebetændelse (*cerebrospinal-meningitis*) optrådte på gårdene Bjørset og Juklestad i Jølster samt Davik prestegård i første halvdel af juni. Sygdommen har i flere år optrådt på de førstnævnte gårde, der har fælles beite.
- «På Davik prestegård blev jeg tilkaldt af den nye besidder, der var tilflyttet stedet 1ste mai 1893 og havde da taget med sig sin besætning af 4 køer (ayrshire-race) og 24 stykker får af blandet race; disse var i mindre god foderstand. Af mangel på foder gik sauene på hjemmemarken, men blev den 18de mai sluppet i udmarken efter at være bleven klippet. Veiret var råt og fugtigt. Om natten blev de drevet ind i et udfjøs. Efter 8 dages forløb viste nogle af fårene sig syge. Fra lørdag den 26de mai til torsdagen 31te s. m. døde ialt 21 stykker får. Ved min ankomst til stedet den 10de juni var der 3 stykker får tilbage, disse var tilsyneladende sunde, men viste sig noget sløve og havde ringe appetit. Flere af de syge får var i tiden mellem 26 og 31te mai blevne indsatte i fjøsset for at pleies; de blev herunder røgtet af budeien. 3 dage før min ankomst blev tillige en af ayrshire-kjørene syg, den følgende dag 2 stykker til. Kørene var i alderen fra 7 til 10 år. Det var altså 7 dage fra

de syge får blev indsatte i fjøset til kjørene indsygnede. Kørene stode tilbage fra krybben med sløvt stirrende blik, ædelysten var tabt, dog melkede de noget endnu.

Temperaturen var forhøiet, og pulsen hurtig. Efter 2 døgns sygdom indtrådte et excitationsstadium, hvorunder viste sig nakkekramper og dyret styrtede om i båsen, kastede sig og sparkede med bagbenene, men kunde ikke reise sig, derpå indtrådte en næsten total lammelse. Dyret blev nu slagtet og obduceret.

Sektionsfund: I tyndtarmen og løben viste sig at være meget slim og slimhindens kar stærkt fyldt. På løbens peritoneale flade fandtes flere mindre hæmorrhagier. Leveren var degenereret og blød (fedtdegeneration). Milten var stor og pulpaen blød, så den let skrabedes til grød med kniven.

I hjertet var blodet dårlig koaguleret og på endocardiet fandtes nogle hæmorrhagier. En blodprøve blev tilsendt statsdyrlæge Nielsen, Bergen, men heri blev ikke fundet bakterier. Hovedskallen var ved slagtingen noget læderet, så sektionen blev noget usikker. På hjernens overflade fandtes et blodkoagel af størrelse som en 5-øre. Ved gennemsagningen af hovedet flød der ud en tynd, serøs blodblandet vædske, hvoraf fandtes mere på hjernens underste flade og i midterste ventrikel, hvor der tillige fandtes et langt trådformet blodkoagel så tykt som en uldtråd og af ventrikkelens længde. På hjernens snitflader såes talrige knappenålshovedstore røde pletter, mest i den store hjerne op mod massens overflade (*hyperæmi*).

De tvende endnu syge dyr blev behandlede symptomatisk, men døde efter 6 og 7 dages sygdom. Obduktion blev ikke foretaget, da jeg ikke fik leilighed til senere at besøge stedet, og sygdommen hermed endte. Det er at mærke, at jeg fik oplyst, at der ifjor (altså 1892) i ovennævnte udfjøs, hvori fårene om natten henstod, var død 5 stykker får, som det påstodes af samme sygdom. Sygdommen er ellers vel kendt i Davik og Rugsund sogn under navn af «ville» eller «tulle»-sjuke. Dog vides ikke, at den nogensinde har optrådt så ondartet; men det er almindelig mening, at indførte får er mest modtagelige, hvorfor bønderne nødig køber får udenbygds fra.» (Bruland).

Angående en epizooti af hestens mundsyge anfører Bruland:

«Den 17de juni blev det første tilfælde observeret på en gård i Jølster; herfra bredte sygdommen sig langs hovedveien gennem Breim til Utvik. Ligeledes udbredte sygdommen sig i Jølster til Førde og Sveen. Ialt behandledes 81 tilfælde, hvoraf kun et ganske ungt føl døde. Foruden den almindelige pustuløse mundaffektion var der meget ofte slemme komplikationer med øienbetændelser og pustuløse affektioner på følhoppernes yver, hvorved føllene sattes meget tilbage i opvæksten. En hest måtte behandles for glottis-ødem. Sygdommen

Mundsyge
hos hesten.

blev overført til mennesket i 7 tilfælde (5 mænd og 2 kvinder). Sygdommen gav mest anledning til pustuløse affektioner på hænder og arme, samt i mund og næse. I et par tilfælde opstod lymfangiter i armene. Hos den ene pige fandtes noma-agtige sår af en 5-øres størrelse, hun havde tillige synkebesvær og temperaturforhøielse, — sengeliggende i ca. 8 dage.»

- Aktinomykose. Aktinomykose er forekommet med enkelte tilfælde hos koen.
- Askokokksygdom. Askokokksygdom er forekommet i sædstrængen, bringebylder og yveret hos hesten.
- Tetanus. Tetanus optræder ikke sjelden efter kastrationer foretagne af kvaksalvere.
- Yverbetændelse. Brandig yverbetændelse med dødelig udgang fik en ko, på hvis yver eieren havde indgnedet grønsæbe mod kopper.
- Lungebetændelse hos hesten. 10 tilfælde af lungebetændelse hos hesten har Bruland seet som følge af infektion med *aspergillus fumigatus*; behandlingen har dog givet godt resultat; kun 1 hest døde. Hos kvæget forekom to lignende tilfælde.
- Hugormbid. Tre tilfælde af hugormbid er iagttaget. En hest blev bidt i munden, der hovnede op, men hesten blev dog kjørt med bidsel, hvorved underkævebenet blottedes og der opstod nekrose i benet fra hjørnetanden til første kindtand; stykket fjernedes og hesten blev rask efter 2½ måned. En ko blev bidt i underlæben, hvorefter opstod ødem i gulken. En gjed blev bidt i yveret, hvorefter opstod betydelig hævelse i samme. Begge sidstnævnte tilfælde endte også med helbredelse.
- Dreiesyge. Dreiesyge hos fåret optræder ofte i Gloppen og Breim.
- Hæmoglobin. Hæmoglobin forekommer på enkelte gårde som en stationær sygdom. Således f. eks. på gården Soarheim i Jølster, hvor der i den nuværende eiers tid er død ca. 50 stykker kvæg af sygdommen. Ligeledes på Eide i Olden og i Myklebustdalen er sygdommen meget slem.
- Smitsom kalvekastning. Smitsom kalvekastning er almindelig udbredt i visse distrikter og forårsager store tab. Der hersker stor uvidenhed om denne sygdoms smittefare, hvorfor amtsdyrlægerne har holdt foredrag om sygdommen og dens behandling og forebyggelse.
- Hysdyravlen. Angående husdyrstellet anfører Bruland (Gloppen): «Husdyravlen omfattes i hele distriktet med stor interesse. Hesteracen, udelukkende fjordheste, forbedres ved avl af præmierede dyr af begge køn. Til stor nytte er de om våren stedfindende lokale følskuer, hvorved de lovende og feilfrie dyr udpeges og herved skaffes de unge dyr en bedre pleie og rigeligere ernæring i opvæksten. Sådanne ved følskuer udpegede dyr holdes i høj pris og bliver almindelig indkjøbt af opdrættere. Til ophjælp for hesteavlen findes udstationeret statshingsten Rimfaxe på Breim. Hesteprisen har i 1893 dreiet sig

omkring kr. 200,00 For gode avlshopper har prisen gået op i 500—600 kroner. For 1-års føl er nået kr. 220,00.

Kvægracen er nu mere gået over til at blive fjordracen, som den, der er flest af i antal, og gårdbrugerne samler sig om denne og søger at forbedre den ved godt udvalg og forbedrede vilkår for ung-fæet. Hertil forbedres også racen ved indkjøb af avlsokser. Priserne har i 1893 været i uafbrudt stigende, således at den nu står for præmierede og for avl skikkede okser med 200—250 kroner. Kjørene har også forholdsvis steget i værdi; der er således for avlsdyr betalt fra 80—110 kroner, for almindelige salgsdyr er middelpriis kr. 50,00.

Fåreavlen forbedres også ved indkjøb af gode avlsdyr fra bekjendte opdrættere, f. eks. statens stamschæferi på Hodne, Schumann på Hovden osv.

Svineavlen er altfor lidet påagtet, dog er der på enkelte steder (Gloppen og Olden) skeet indkjøb af gode avlsdyr af York-shire-race.

Nogen udførsel her fra distriktet er ikke skeet i 1893.

Fodringen er nok desværre i mange bygdelag endnu ikke ganske fri for at være vel knap, særlig gjælder det for ungvægets vedkommende, og da særlig i de høitliggende fjelddale, hvor indtægten væsentlig fåes ved sæterbruget. I lavbygderne, hvor meieridriften giver kvægbruget en anden retning, er fodringen også i overensstemmelse hermed. Efterhvert som gårdene udskiftes, bygges også bedre fjøs, og dyrenes pleie forbedres. Nogen ordnet kjødkontrol findes ikke i distriktet.

Befolkningen har stor trang til dyrlægehjælp, men på grund af de store afstande og vanskelige kommunikationer, særlig om vinteren, bliver det forholdsvis kostbart at få dyrlægehjælp, og der er derfor meget brug af kvaksalvere. Der er heller ikke så lidet overtro tilbage, der ofte hemmer dyrlægens virksomhed. I herrederne Stryn og Eid er bosatte tvende af amtsdyrlæge Hall's elever, hvorfor jeg kun sjelden har praksis i nævnte herreder, heller ikke høres om smitsoters optræden på de kanter.»

Amtsdyrlæge Marum (Florø) anfører, at af virkelige kvaksalvere er der få, men der findes mange kloge koner og mænd, der om våren går omkring og undersøger besætningerne, om de er friske; dette findes de da meget sjelden at være og for at hjælpe herpå, årelader de kjørene ved snit i halen. Når kjørene angribes af kløe, siger de, at det beror på «mark i næsen eller halen»; der skjæres så ind på disse steder for at hale marken ud.

15. Romsdals amt.

Sundhedstilst.	Sundhedstilstanden har i årets løb været god.
Miltbrand og ondartet katarrhalf.	Miltbrand og ondartet katarrhalf feber har optrådt med enkelte tilfælde. En mand blev smittet af miltbrand, men kom sig.
Bråсот.	Bråсот forårsager stadig store tab i fårebesætningerne, særlig på øerne om høsten.
Kalvningsfeber.	Kalvningsfeber synes at blive en mere og mere almindelig sygdom eftersom fodring og pleie bliver bedre.
Ringorm.	Ringorm, der før har været så særdeles udbredt, synes nu at aftage ved brugen af arsenik. Flere budeier er smittede.
Rødsyge.	Rødsyge hos svinet og hvalpesyge hos hunden er forekommet med enkelte tilfælde.
Kastning.	I en fårebesætning i Geiranger forekom kastning i marts måned; omtrent alle drægtige får kastede, uden at årsagen kunde eftervises.

	Angående husdyrbruget anfører amtsdyrlæge Dahle:
Husdyravlen.	«Hvad husdyravlen angår er interessen for den i stadig fremgang. For Søndmøres vedkommende står hesteavlen i mange distrikter (Valdalen, Nordalen, Stranden og Vanelven) meget høit. Årlig opdrættes her mange præmiedyr af fjordheste. I Romsdal og Nordmøre eftertrages større heste og på grund heraf bliver der ofte krydset med dølheste. Farvepræget er derfor gjerne brunt, sort eller brunblakket. Den typiske farve for fjordhesten er den såkaldte «ulsblakke», det vil sige lys blak med ål og med den indre del af man og hale sort. Derfor udelukkes gjerne heste, hvis farve skjærer i det brune og sorte, fra præmie på udstillingerne.

Kvæget frembyder gennemgående et uensartet præg, hvilket er let forståeligt, når erindres, at man her som så mange andre steder, har hyldet og praktiseret «opfriskningen af sin egen stamme med fremmed blod.» Det har da ikke været så nøie med, hvilke fremmede racer for tilfældet er valgte. En gang kan der være «frisket» med ayrshire-racen og disse blandinger atter frisket med telemarks-racen osv. Den såkaldte kystrace eller fjordrace er derfor meget uensartet, så meget at det neppe går an at kalde det en race. Der er nok dem, som endog holder den for at være en ren, konstant race, men dette er absolut en vildfarelse. Farvepræget er saaledes meget variabelt — man ved ingen farve, som er typisk for racen. Der er nu for Romsdals amts vedkommende gjort skridt til at fremelske indavlen og få en mere ensartethed i kvægbestanden, idet landhus-holdningsselskabet kun yder præmie til dyr af ublandet herkomst. Når man imidlertid ikke har noget bestemt præg at holde sig til

— også hvad farven angår — så er det en såre vanskelig ting på udstillingerne at kunne sige, hvad der er blandet og hvad er ublandet.

Ligesom en afbleget farve er eiendommelig for heste af kyst-racen, er det ikke så urimeligt at antage, at lignende er tilfældet hos kystkvæget. Når man træffer en helt grå kulør hos kjøer, er man temmelig sikker på, at man ikke kan påvise nogen stedfunden blanding.

Kvæg af telemarks-racen findes ikke så sjelden her i amtet. På mange steder i Nordmøre er kvæget overveiende af telemarks-race og det lader til, at den passer fortrinligt for stedet. I Sundal, Stangvik, Halse og Aure findes stammer af telemarks-kvæg, som er 20—30 år gamle og som har beholdt sit præg uforandret.

Med hensyn til pleien kan man på mange steder spore tydelig fremgang. Endnu holdes altfor mange dyr, så græsningen begynder for tidligt om våren og udstrækkes for længe om høsten; men eftersom meieridriften skrider frem, bliver der forandring heri. På de fleste gårde gives der som regel tilstrækkeligt med foder, men fjøsene er usunde og ubekvemme, så dyrene vantrives lige godt. De står urolige og har et børstende skiddent hårlag. Det er et vanskelig arbeide at få indprentet budeierne, at det er nødvendigt at anskaffe sig skrabe og børste og anvende disse eftertrykkeligt. Arsenikvask har det lykkedes at få meget udbredt. Som regel foregår vaskningen i dyrlægens nærvær eller udføres af folk, som er undervist i brugsmåden.»

Til England exporteredes over Aalesund 4 heste og 39 får i tiden fra 1ste juli til 31te december.

16. Søndre Trondhjems amt.

Sundhedstilstanden har i årets løb været god eller meget god.	Sundhedstilst.
---	----------------

Miltbrand har ogsaa i år optrådt på flere nye steder; smitten menes at skyldes affaldsmel af importeret byg	Miltbrand.
---	------------

Ondartet katarrhalfeber er optrådt med spredte, ialt 10 tilfælde.	Ondartet katarrhalfeber.
---	--------------------------

Knuderosen synes at være en almindelig lidelse blandt svinene på Ørlandet, men kun få tilfælde anmeldes. Selve knuderosen er godartet, men den efterlader ikke sjelden hjertelidelser.	Knuderosen.
--	-------------

Benskjørhed har også i år optrådt med ikke få tilfælde.	Benskjørhed.
---	--------------

Tuberkuløse slag indføres af og til ved Trondhjems kjødkontrolstation, men sygdommen siges i det hele at have liden udbredelse i det	Tuberkulose.
--	--------------

trondhjemske; den synes at være mere almindelig i distrikterne om Røros

Kalvekastning. Smitsom kalvekastning forårsager landmanden store tab.
Klovsyge. En tilsyneladende smitsom, men godartet klovsyge blandt

fårene iagttoges på to nær hinanden beliggende gårde i Horg. 22 får blev i kort tid angrebne. Sygdommen helbrededes på få dage, (Sandstad).

Sædstrengssvulst. En temmelig stor fistuløs sædstrengssvulst blev helbredet ved indsprøjtning af sublimat i fistelgangene, samt anvendelse af ungv. jod. hydrargyr. udvendig.

Fordøielsessygdom. Fordøielsessygdomme har været meget almindelig både hos hesten og hos koen på grund af dårlig og bedærvet foder. I en 12 år gammel hoppe, der havde tjent som vognmandshest i de 6 sidste år, og efter 2½ døgn sygdom dræbtes på grund af uhelbredelig kolik, fandtes 2 stene, hvoraf den ene veiede ca. 1 kg., var lidt fladtrykt og fandtes ved udgangen af blindtarmen, hvor den havde fremkaldt betændelse; den anden sten veiede 3 kg. og målte 47 ctm. i omkreds, havde glat overflade og havde ikke fremkaldt nogen betændelse. Stenene bestod af concentriske lag

Forgiftning med jordnødmel indtraf på en større gård i Strinden. Fra den 3die til den 11te april angrebes 6 kalve ca 3 måneder gamle; døden påfulgte i løbet af et døgn hos 5 af de angrebne under stærk åndenød og kvælningssymptomer. I de obducerede kalve fandtes stærk vandudsvedning i lungesækkene og hjerteposen.

Husdyravlen og husdyrstellet. Angående husdyravlen og husdyrstellet anføres fra de fleste distrikter, at de endnu i det hele taget står tilbage. På mange steder spores dog iver og ihærdigt arbejde for at få forbedret tilstanden. Således er der nu på flere steder dannet okseholdsforeninger.

I Selbu er af okseholdsforeningerne indkjøbt telemarks og selbukser. Selbukoen er liden og skarp og mangler noget i fylde, men har gennemgående gode melketegn og der avles mange rigtig gode melkedyr. Tydalskoen er større og fyldigere, men er ikke så god melker; ved forceret fodring produceres mere fedt og kød end melk.

Der lægges gennemgående endnu for liden vægt på udvalgte af avlsdyr; okserne bruges for unge og slagtes for tidlig.

Hudpleien står endnu meget tilbage.

17. Nordre Trondhjems amt.

Sundhedstilstanden blandt husdyrene har i årets løb været god eller meget god. Sundhedstilst.

Af miltbrand og ondartet katarrhalfeber er forekommet enkelte spredte tilfælde. Den sidste sygdom siges særlig at holde sig til dårlige fjøse, hvor gjødningen i længere tid ophobes inde i fjøset og hvor ventilationen samtidig er dårlig. Miltbrand og ondartet katarrhalf.

Af ondartet ødem er anmeldt et tilfælde hos hesten (Gjørud) uden at der dog gives nærmere oplysninger derom. Ondartet ødem.

Af rødsyge og knuderosen er anmeldt ikke få tilfælde; rødsygen har også i år haft stor udbredelse på Frosten. Sygdommen ytrede sig i sommermånederne som en mave- og tarmbetændelse og var ikke særlig ondartet, medens den i årets sidste måneder ofte var kompliceret med lungebetændelse og optrådte da mere dræbende (Gjørud). Rødsyge og knuderosen.

I andre tilfælde er, efter at knuderosen først er helbredet, svine angrebne af endokardit.

Kværke og katarrh forekom blandt hestene under våben- øvelserne på Rindenleret. Kværke og katarrh.

Benskjørhed og slikkesyge har også optrådt med ikke få tilfælde. Benskjørhed og slikkesyge.

Ringorm er udbredt i Værdalen, hvor på mange fjøs næsten alle dyr kan være angrebne. Sygdommens overførelse til mennesket er flere gange iagttaget. Ringorm.

Med hensyn til husdyravlen arbeides der mange steder ret ivrigt for at ophjælpe den, men fremgangen er ofte kun liden, da der mangler sagkyndig ledelse. Der lægges også her gennemgående forliden vægt på avlsdyrene og da særlig på okserne, der tages i brug for tidlig og slagtes allerede ved 2 års alderen. Husdyravlen.

Fodringen er også gennemgående for knap, særlig for koens vedkommende.

I de fleste distrikter ligger svineavlen nede; på Frosten begynder der dog så småt at fattes interesse herfor. Tidligere sagdes 14 dage gamle griseunger at sælges for 1 ort og meget almindelig dræbtes også nyfødte griseunger, hvorimod sådanne nu betales med kr. 5,00. Svinehusene er mangelfulde.

Hudpleien er gennemgående forsømt og dyrene er ofte plaget af «utøi»; dog bliver arsenikvaskning mere og mere almindelig; dyrene vaskes undertiden, selv om de ikke er befængte med utøi.

Kvaksalveriet er i stadig aftagende.

18. Nordlands amt.

- Sundhedstilst. Sundhedstilstanden antages i årets løb at have været god.
- I midten af oktober anmeldtes, at der på en liden ø, Varholmen, herskede smitsom sygdom blandt fårene; der var død en hel del lam i løbet af et par måneder. Sygdommen antages at have været bråsot.
- I Tysfjorden i Salten udbrød i slutten af juni måned en katarthalsk affektion af mund og næse; sygdommen antoges af folk for at være mund- og klovsyge. Der angrebes ialt 17 køer; en ko var død, men dødsårsagen antoges af amtsdyrlægen at være blodurin.
- Miltbrand. På gården Ørsvåg i Vågens herred, Lofoten, udbrød en miltbrandsepizooti i slutten af juni måned; 5 køer og 1 kat angrebes, hvoraf 3 køer og katten døde. Smittekilden kunde ikke eftervises; der var benyttet kraftfoder.
- Rødssyge. Af rødssyge og knuderosen er anmeldt et tilfælde af hver.
- Ondartet katarthalfeber. Ondartet katarthalfeber er anmeldt med 2 tilfælde, begge i Vefsen. Sauer fra det ene sted havde havnet sammen med besætningen, hvor det andet tilfælde forekom.
- Lungeemfysem. Tellefsen anfører, at lungeemfysem har været almindelig, særlig hos hesten; årsagen menes at have været muggent, dårligt foder. For koens vedkommende ansees denne sygdom for omtrent uhelbredelig. Forøvrigt henvises til den specielle sygeliste.
- Husdyravlen. Husdyravlen. Statsudstilling for heste, køer, får, gjeeder og svin afholdtes ved Mosjøen. Tilslutningen var god for Vefsens vedkommende, hvor husdyrbruget og jordbruget idet hele er mere fremskredent, men fra de andre distrikter var fremmødet meget dårligt.
- Dyrlægesøgningen er kun liden i forhold til det store distrikt, søndre Helgeland, men afstandene er tildels for store, gårdene ligger spredt og folk hjælper sig ofte med kvaksalvere, dels omstreifende tatere, dels bygdefolk.

19. Tromsø amt.

I begyndelsen af november måned tilflyttede amtsdyrlæge Buck amtet og tog bolig i Harstad. Han har i årets sidste to måneder kun haft liden anledning til at komme rundt i distriktet, der består af herrederne Trondenæs, Kvæfjord, Bjarkø, Ibestad, Salangen, Tranø, Dyrø og Berg.

Buck anfører følgende:

«I den korte tid jeg har været her, har jeg ikke havt anledning til at komme rundt i distriktet, og er derfor mit kjendskab til flere af herrederne liden. Sundhedstilstanden er god, dog er der mange syge dyr, der lider af kroniske tilfælde, grundet på, at der ingen dyrlæge har været før. Kjørene er for det meste af de små norske racer, dog enkelte steder iblandet fremmed blod. Fjøsene små og mørke, i det hele står stellet tilbage, hvad røgt og pleie angår, hvilket kommer af, at folk deler sig mellem fiskeri og landbrug, hvoraf førstnævnte er hovednæringsveien; dog har distriktet også gode betingelser for jordbrug. Foderet består mest af hø og fiskeaffald, og da der i almindelighed holdes for mange dyr, siges der, at der drives sultefodring udover våren. Dertil kommer den lange vår, så kjørene må holdes inde til St. Hans, dersom de skal have gavn af havnegangen, der gennemgående skal være dårlige og besværlige for dyrene.

Okseholdet står meget tilbage, da der bruges altfor unge dyr og intet udvalg gjøres; når oxen er 2 år, er den færdig til slagt.

Kvaksalvere har folk anvendt meget, og anvendes de endnu.»

Ifølge telegrafisk meddelelse fra stiftamtmanden i Tromsø af 30te marts 1893, var der på flere gårde i Tromsøsundet, Balsfjorden og Malangen i løbet af vinteren optrådt en sygdom hos kvæget, der frygtedes at være den smitsomme mund- og klovsyge. Ved en af overlægen for veterinærvæsenet foretaget inspektionsreise viste det sig imidlertid, at dette ikke var tilfældet. Sygdommen, der af almenen var kjendt fra før af, benævntes «frosk» og viste sig ved sår og skorpedannelser omkring mulen, på for- og bagbenene samt på yver og patter og undertiden i næsen; der kunde derunder dannes store papillære svulster, der, når de sad i næsen, hindrede åndedrættet i temmelig høj grad. På benene kunde papillomerne på grund af vanrøgt og urenslighed betinge sår, blødninger og sekundært ulcererende betændelse omkring klovene og affald af disse. Sygdommen var ikke ledsaget af feber, men havde et kronisk forløb. Sandsynligvis er den af samme natur som den i veterinærberetningen for 1890, pag. 38, omtalte vortesygdom hos kvæg, og synes at være af parasitær art. Tillige var der på grund af det mislige stel og den dårlige høst blandt kvæget i Tromsø amt i vinterens løb optrådt ikke få tilfælde af ondartet katarrhalfeber og kalvekastning. I sagens anledning sendtes amtsdyrlæge Sween (Aas, Akershus amt) på offentlig bekostning til Tromsø for at bekjempe sygeligheden. Den af ham om sin reise afgivne beretning er trykt i norsk «Tidsskrift for veterinærer», 1893, pag. 81, hvortil henvises.

Der blev tillige fremsat kgl. proposition om bevilgning til en statsdyrlæge for det nordenfjeldske med bopæl i Tromsø amt; denne

bevilgning blev givet af stortinget (cfr. sth. prp. no. 60, 1893, indst. S. 185, 1893 og sth. beslutning af 24de juni s. a.).

Afondartet katarrhalfeber og smitsom kalvekastning havde særlig den sidste herjet slemt i Roksfjorden, hvor den skal have hjemsøgt en flerhed af gårde.

Der herskede tillige her i vinterens løb en kværkélignende sygdom blandt hestene, hvoraf nogle dyr skal være kreperet. Ved juletider forekom i Målselvdalen og Bardo en hestesygdom, der formenes at have været hæmoglobinuri.

Tuberkulose.

Angående tuberkulose fik Sween det indtryk, at den havde ikke liden udbredelse i Målselvdalen.

Sundhedstilst.

Sundhedstilstanden i det hele i de af Sween befarede distikter havde i vinterens løb været mere end almindelig dårlig og et ikke ringe antal af storfæ og småfæ var gået tilgrunde. Årsagen hertil anføres at være bedærvet og utilstrækkelig næring, slet hygiene i forbindelse med dårlig pas og pleie. Der blev således anvendt bark (væsentlig rognemark), tare, sild og fiskeaffald for at holde liv i dyrene. Når disse surrogater blev tilberedt på en fornuftig måde, kunde kreaturerne melke og trives nokså godt derved. Men dyrenes triste og sørgmodige udseende var et talende bevis for den dårlige røgt og pleie, der blev dyrene tildelt, og sultefodring hørte til dagens orden.

C. Bevilgninger til veterinærvæsenet

for budgetterminen 1893—94:

	bevilget	medgået
1. Amsdyrlægers aflønning	Kr. 37 000,00	Kr. 33 955,07
2. Veterinærlaboratoriet	» 5 600,00	» 5 600,00
og ekstraordinært:		
3. Anskaffelse af en større dyrknings- ovn til laboratoriet	» 500,00	» 500,00
4. Indredning af stald, fjøs og rum for forsøgsdyr	» 2 000,00	» 2 380,18
5. Kursus for dyrlæger	» 2 200,00	» 2 200,00
6. Statsdyrlægen i Bergen	» 2 000,00	» 2 000,00
7. Skyds-, diæt- og tilfældige udgifter	» 17 000,00	» 15 199,48
8. Tidsskrift for veterinærer . . .	» 400,00	» 400,00
9. Trykning af veterinærberetning .	» 1 300,00	» 1 704,25
	Kr. 68 000,00	Kr. 63 938,93

D. Offentlige foranstaltninger m. m. vedrørende veterinær-væsenet i 1893.

Under 10de januar blev det forbudt at indføre rå (utilberedte o: usaltede og ikke tørrede) huder fra Sverige.

— 23de marts blev sammé forbud gjort gjældende ligeoverfor Danmark.

— 6te juni udfærdigedes en plakat af følgende indhold:

«I kraft af lov om foranstaltninger i anledning ondartede smitsomme sygdomme blandt husdyrene af 20de mai 1882, dens § 8, bestemmes herved følgende indførselsforbud i stedet for de ved plakaterne af 9de marts og 27de april 1887, 17de juli 1888, 12te februar, 4de og 29de marts, 1ste september og 31te oktober 1892, 6te januar og 23de marts d. a. fastsatte:

A. Heste må ikke indføres uden på betingelse af:

- 1) at der medfølger et for hvert enkelt dyr af vedkommende lands politimyndighed eller af norsk konsul udfærdiget sundhedspas, hvoraf det fremgår, at dyret er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom, samt
- 2) at ethvert dyr før ilandbringelsen i norsk havn undersøges af autoriseret norsk dyrlæge og af ham erklæres sundt.

B. Drøvtyggere (o: storfæ, får, gjeeder, og andre drøvtyggende dyr) forbydes indført fra alle lande med undtagelse af de russiske havne ved Nordishavet og Det hvide hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken. Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke af dette forbud.

C. Svin må ikke indføres fra noget land med undtagelse af de under litra B. nævnte russiske havne, hvorfra det skal være tilladt at indføre svin til Finmarken.

D. Hunde forbydes indført fra alle lande med undtagelse af Sverige og Danmark, fra hvilke lande indførsel kan ske på betingelse af, at der medfølger et fra vedkommende lands politimyndighed udfærdiget bevis, hvoraf fremgår, at vedkommende dyr har opholdt sig mindst 6 måneder inden vedkommende land, og at det i henhold til en af autoriseret dyrlæge udstedt erklæring ikke antages at overføre smitsom sygdom. Hunde, der tilhører eiere af svenske renhjorder og i følge med disse passerer Finland på gjen- nemgang fra Sverige, rammes ikke af dette forbud.

E. Rå dele af drøvtyggere og af svin, såsom uberedede skind og huder (tørrede og saltede huder og skind

derunder ikke indbefattede), utilvirkede og utilberedede hår og børster samt muler og klover skal være forbudt at indføre fra alle lande. Indførsel af usaltet eller utilberedede kød og flæsk samt usmeltet tælg skal være forbudt fra Østerrige, Italien, Grækenland, Tyrkiet, fra Rusland med undtagelse af indførsel til Finmarken fra de ved Nordishavet og Det hvide hav beliggende havne, samt fra alle lande udenfor Europa.

F. Indførsel af græs, hø og halm til fourage forbydes fra alle lande undtagen til Finmarken fra de russiske havne ved Nordishavet og Det hvide hav.

G. Brugte fjøsredskaber forbydes indført fra alle lande, medmindre det godtgøres, at de er sikkert desinficerede.

Under 21 de september blev det forbudt at indføre levende storkvæg (storfæ), får, gæder og svin fra Finmarkens amt til rigets øvrige distrikter.

— 31te oktober blev udfærdiget et cirkulære til de civile overørigheder i anledning af udførsel af levende husdyr fra Norge til England, Wales og Skotland. Cirkulæret er sålydende:

«Fra og med den 2den oktober d. a. er det igjen tilladt at indføre levende husdyr (heste, hornkvæg, får, gæder og svin) fra Norge (med undtagelse af Finmarken) til England, Wales og Skotland.

Departementet har i anledning heraf troet at burde henlede opmærksomheden på følgende:

Indførselen kan foregå såvel til de havne, der har dertil bestemt kvægtorv (*foreign animals wharf*), som til de såkaldte landingspladse (*landing-places*). Indførsel til de sidstnævnte er kun tilladt fra lande, hvis husdyr har fri adgang til Storbritanien uden nedslagting på havnstedet.

Havne, der kun har «*landing-places*» er fortiden følgende: Aberdeen, Dundee, Granton, Hartlepool, Harwich, Leith, Newcastle-upon-Tyne og Weymouth.

Følgende havne har tillige kvægtorv (*foreign animals wharf*): Bristol, Glasgow, Hull, Liverpool, London, Plymouth og Southampton.

For at kunne benytte den fri adgang til at indføre dyr til Storbritanien må eksportørerne iagttage følgende forskrifter:

1. Det skib, hvormed transporten foregår, må i de sidste 28 dage, førend eksportdyrene er indlastede, ikke have havt ombord noget dyr fra lande eller landsdele, fra hvilke indførsel til England er forbudt; dette er fortiden tilfældet med: Belgien, Danmark, Finmarken, Frankrige, Gibraltar,

Grækenland, Italien, Malta, Marokko, Montenegro, Natal, Nederlandene, Portugal, Portugisiske besiddelser i Øst-Afrika, Rumænien, Rusland, Serbien, Spanien, Sverige, Tyrkiske besiddelser, Tyskland, Zululand og Østerrig-Ungarn.

2. Skibet må i de sidste 21 dage, eller efterat eksportdyrene er indlastede, ikke have anløbet nogen havn i de under 1 nævnte lande eller landsdele.
3. Eksportdyrene må ikke efter indlastningen have været i berørelse med dyr fra noget af de omhandlede lande eller landsdele.
4. Skibets fører må, førend dyrene tilstedes ilandbragte i Storbritanien, afgive en skriftlig erklæring om at ovennævnte betingelser er iagttagne.
5. Hvis eksportdyrene er kvæg, tillades disse ikke ilandbragte, hvis skibet i nærmest forudgående 28 dage har havt ombord eller været i berørelse med kvæg fra Britiske besiddelser i Nordamerika eller fra De forenede stater.
6. Hvis eksportdyrene er kvæg eller svin, må skibet i de nærmest forudgående 21 dage heller ikke have havt ombord eller været i berørelse med svin fra De forenede stater i Nordamerika.
7. Skibets eier eller disponent eller dets agent i England, Wales eller Skotland må som sikkerhed for disse bestemmelsers overholdelse undertegne en forpligtelse («bond») for et beløb af indtil et tusind pund sterling (£) med eller uden sikkerhed.

De under post 5, 6 og 7 angivne bestemmelser gjælder kun, forsåvidt dyrene landsættes på en «*landing-place*»; post 1, 2, 3 og 4 er fælles for alle havne.

Nærværende cirkulære, hvoraf endel aftryk vedlægges, bedes på hensigtsmæssig måde bragt til de inden hr. amtmandens embedsdistrikt bosatte exportørers kundskab.

Under 6te november blev fra overlægen for det civile veterinær-væsen udstedt cirkulære angående undersøgelse af tuberkulose ved tuberkulin. Cirkulæret er sålydende:

«Til undersøgelse af tuberkulose hos de af kvægavlsforeningerne indkjøbte okser vil der gratis blive tilstillet dyrlæger tuberkulin fra veterinærlaboratoriet.

Rekvisation indsendes til dette og må indeholde opgave over antallet af dyr, der ønskes undersøgt, samt disses alder og race.

Tuberkulinet vil da i regelen blive sendt i fortyndet til-

stand, færdig til indsprøitning, på tilsmeltede glasrør; disse bør opbevares i mørkt og koldt rum, dog uden at fryse; ved benyttelsen, der bør finde sted hurtigst muligt efter modtagelsen, brydes glasrørets spidser over med en ren, brændt pincet, så at indholdet flyder ud helst ned i et rent kogt vinglas, hvorfra det suges op i injektionssprøiten, der iforveien må være godt desinficeret enten ved kogning eller ved grundig udskylning i 5 % karbolvand og derefter med rent kogt vand.

Injektionssprøiten bør være så stor, at den rummer mindst 2 gram; bedst er 5 grams sprøiter. Kanulen må være meget spids og man bør altid have flere reservekanuler; når kanulens spids er meget skarp og jævnt skråt (ikke buet) afskåret, er det lettere at trænge gennem huden med en fin kanule end med de vanlige stærke veterinærkanuler.

Når et dyr skal indsprøites, afbarberes (bedst på siden af halsen) en omtrent 2-kronestor plet, der vaskes godt. Med venstre hånds pege- og tommelfinger fattes en hudfold, indigjennem hvilken den rene sprøitespids føres, indtil den kjendes at være kommen godt ind under huden. Man bør under indstikningen, — der bør ske i skrå horisontal retning, ikke lodret — holde sprøitespidsen omkring selve kanulen nedenfor dens hoved, da den ellers under dyrets bevægelse kan brydes af lige ved hovedet, og kanulen kan glide ind under huden.

Derefter sættes den med tuberkulin fyldte sprøite på den indførte kanule, således at kanulehovedet og sprøitetappen slutter godt; derpå injiceres langsomt tuberkulinet, hvorefter kanulen trækkes ud. Skal flere dyr samtidig podes, må kanulerne renses godt for hvert dyr.

Vedkommende dyr må, sålænge undersøgelse og temperaturmålingen pågår, holdes bundet inde på fjøset. Dyrets temperatur må måles umiddelbart før indsprøitningen foretages, samt tillige, hvis muligt, ca. 12 timer iforveien. Dyret må ikke vandes før måling skal foretages, men i tilfælde efter denne.

Indsprøitningen kan foretages enten om morgenen (mellem kl. 5—7) eller om aftenen (mellem 8—10), hvilket sidste er bedst. 6 timer efter indsprøitningen måles dyret atter, og der fortsættes med målingerne hver eller hveranden time, indtil 18—24 timer efter indsprøitningen.

Til målingen bør udelukkende benyttes maximalthermometer; man bør altid have reservethermometer, og thermometerene bør være indbyrdes konfimerede og korrigerede. Til samme dyr må under målingen benyttes samme thermometer.

Thermometret bør være forholdsvis lidet (ca. 13 ctm. langt),

(de store thermometre er uhensigtsmæssige og knækker let), have en stor kviksølvbeholder, på enden være forsynet med en metal- eller kautschukknep, så det ikke glider ind i tarmen under brugen, og have en let læselig skala. Under målingen bør dyret stå op; efterat man har forvisset sig om, at thermometrets kviksølvsøile er nedenfor 36° , føres det ind i endetarmen langs væggen ligetil knappen, hvorefter det lades liggende, idet man passer på, at det ikke glider ud eller knækkes over af halen; i regelen er 5 minutter fuldt tilstrækkeligt til at bringe temperaturen op. Enhver bør imidlertid iforveien have undersøgt sine thermometre, så han kjender deres egen- skab i denne henseende. Derefter tages thermometret roligt ud af tarmen (må ikke rykkes hastigt ud), og temperaturen aflæses hurtigst muligt; thermometret tørres og afvaskes, hvorefter det fattes med fuld hånd og ligesom slænges et par gange kraftigt, så kviksølvsøilen slås ned.

For hver undersøgelse indsendes nøiagtig meddelelse om resultatet til veterinærlaboratoriet.

Skulde nogen dyrlæge ønske at foretage undersøgelse af større besætninger eller af andre dyr, vil tuberkulin, forsåvidt tilstrækkelig beholdning haves, være at erholde ved laboratoriet; fortynding af selve tuberkulinen må dog i så tilfælde foretages af dyrlægen selv».

**E. Nugældende (1ste juni 1895) regler for indførsel af
husdyr til Norge.**

A. Heste kan indføres:

1. Fra Sverige på betingelse af, at der medbringes et for hvert enkelt dyr af politimyndighed bekræftet sundhedspas, hvoraf det fremgår, at dyret har opholdt sig i de sidstforløbne 6 måneder i Sverige, samt at det er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom.

Skyds- og trafikheste, der passerer grænsen for atter at vende tilbage til Sverige, rammes ikke af ovenstående forskrift.

2. Fra alle andre lande på betingelse af:

- a. at der medfølger et for hvert enkelt dyr af vedkommende lands politimyndighed eller af norsk konsul bekræftet sundhedspas, hvoraf det fremgår, at dyret er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom, samt
- b. at ethvert dyr ved ankomsten til norsk toldstation undersøges af autoriseret norsk dyrlæge og af ham erklæres sundt.

B. Drøvtyggere.

- a. Hornkvæg (storfæ), får, gjeder kan indføres fra Sverige på betingelse af:

1. at indførselen sker enten pr. jernbane eller søværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania;
2. at der skal medfølge et af svensk politimyndighed eller autoriseret dyrlæge på dyrenes hjemsted udstedt sundhedspas, hvoraf det fremgår, at dyrene ikke er indførte fra udlandet i de nærmest foregående 6 måneder, samt at de kommer fra et distrikt, hvor der i de sidste 6 måneder ikke har optrådt mund- og klovsyge, kvægpest eller ondartet lungesyge og hvor der heller ikke har foreligget grundet mistanke om sådan sygdom;
3. at dyrene er mærkede eller i sundhedspasset således beskrevne, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres;
4. at dyrene skal føres direkte til de indhegnede for sådant øiemed reservede kvægtorve, hvor de bliver at underkaste dyrlægeundersøgelse;

5. at dyrene, forsåvidt de indføres søvæerts til Kristiania, bliver at underkaste dyrlægeundersøgelse, førend de slippes iland — samt
 6. at departementet for det indre bemyndiges til forøvrigt at fastsætte de nærmere bestemmelser angående den her omhandlede imports ordning.
- b. Forøvrigt forbydes indførsel af drøvtyggere (ø: storfæ, får, gje­der og andre drøvtyggende dyr) fra alle lande, med undtagelse af de russiske havne ved Nordishavet og Det hvide hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken. Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke af dette forbud.
 - c. Hornkvæg (storfæ) får og gje­der forbydes indførte fra Finmarken til rigets øvrige distrikter.
- C. Svin forbydes indført fra alle lande med undtagelse af de under litra B. b nævnte russiske havne, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken.
- Fra Finmarken forbydes svin indført til rigets øvrige distrikter.
- D. Hunde forbydes indført fra alle lande med undtagelse af Sverige og Danmark, fra hvilke lande indførsel kan ske på betingelse af, at der medfølger et af vedkommende lands politimyndighed udfærdiget bevis, hvoraf fremgår, at vedkommende dyr har opholdt sig mindst 6 måneder inden vedkommende land, og at det i henhold til en af autoriseret dyrlæge udstedt erklæring ikke antages at overføre smitsom sygdom. Hunde, der tilhører eiere af svenske renhjørder og i følge med disse passerer Finland på gennemgang fra Sverige, rammes ikke af dette forbud.
- E. Rå dele af drøvtyggere og af svin, såsom uberedede skind og huder (tørrede og saltede huder og skind derunder ikke indbefattede) utilvirkede, utilberedede og urensede hår og børster samt muler og klover skal være forbudt at indføre fra alle lande. Indførsel af usaltet eller utilberedet kød og flesk samt usmeltet talg skal være forbudt fra Østerrige, Italien, Grækenland, Tyrkiet, fra Rusland med undtagelse af indførsel til Finmarken fra de ved Nordishavet og Det hvide hav beliggende havne, samt fra alle lande udenfor Europa.
- F. Indførsel af græs, hø og halm til fourage forbydes fra alle lande undtagen fra Sverige samt til Finmarken fra de russiske havne ved Nordishavet og Det hvide hav.
- G. Brugte fjøsredskaber forbydes indført fra alle lande, medmindre det godtgøres, at de er sikkert desinficerede.
-

F. Lov af 14de juli 1894 om foranstaltninger mod smitsomme husdyrsygdomme.

Kapitel 1.

Om ondartede smitsomme sygdomme.

§ 1. Følgende smitsomme sygdomme blandt husdyrene skal være undergivne det offentliges særlige forsorg, nemlig:

kvægpest;

miltbrand og dermed ligeartede sygdomme;

hundegalskab;

snive;

specifik mund- og klovsyge;

ondartet lungesyge og ondartet katarrhalfeber hos hornkvæget;

kopper og skab hos fåret;

svinepest og rødsyge hos svinet.

Skulde nogen anden sygdom blandt husdyr antage en smitsom eller ondartet karakter eller større udbredelse, eller skulde nogen af de her opregnede sygdomme optræde ondartet eller vinde udbredelse hos andre dyr end de nævnte, kan kongen udvide bestemmelserne i denne paragraf til også at omfatte disse sygdomme.

Ligeledes kan kongen, når dertil findes grund, bestemme, at en sygdom, der hidtil har været gjenstand for det offentliges indgriben efter denne paragraf, skal behandles som en mildere smitsom sygdom efter bestemmelserne i nedenstående kapitel 3.

§ 2. Er noget husdyr angrebet eller død af en af de i § 1 omhandlede sygdomme, eller er der sandsynlighed for, at så er tilfældet, skal enhver, der som eier eller på anden måde har i besiddelse sådant dyr, snarest mulig tilkalde en autoriseret dyrlæge eller derom gjøre anmeldelse, i byerne til politimesteren, på landet til lensmanden, fra hvem meddelelse uopholdelig skal ske til en autoriseret dyrlæge.

Dyret bliver, indtil dyrlæge kommer tilstede, såvidt omstændighederne tillader det, at holde afsondret eller indespærret.

Når kvægpest er udbrudt, skal enhver indenfor en af amtmanden nærmere bestemt afstand boende eier eller opsynsmand over drøvtyggende dyr uden ophold anmelde ethvert tilfælde af indvortes sygdom, som måtte indtræffe i hans besætning blandt de nævnte arter af dyr.

§ 3. Den praktiserende dyrlæge, der modtager meddelelse om eller under sin praksis påtræffer et tilfælde af nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, skal snarest muligt på stedet undersøge tilfældets beskaffenhed og træffe de foranstaltninger, som er fornødne til fore-

byggelse af smitte, såsom afsondring og indespærring af syge og mistænkte dyr, nedgravning eller tilintetgjørelse af døde dyr og smitteførende affald samt rensning og desinfektion. Privatpraktiserende dyrlæge er dog kun forpligtet til at foretage undersøgelse, når tvingende grunde skjønnes at være tilstede.

Dyrlæge skal, når han har undersøgt et tilfælde af nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, snarest mulig til øvrigheden indgive beretning om det ved undersøgelsen fundne sygdomstilfælde, med oplysning om, hvad der er foretaget eller anordnet for at modarbejde sygdommen og hindre dens udbredelse. Privatpraktiserende dyrlæge, der efter modtagen anmeldelse afslår at foretage undersøgelse, skal snarest muligt oversende anmeldelse til øvrigheden.

§ 4. Dyrets eier eller besidder er forpligtet til at efterkomme ethvert ham i henhold til denne lovs bestemmelser givet pålæg; for såvidt det ikke frivillig efterkommes, kan politiet lade det fornødne udføre for vedkommendes regning.

Politiet er forøvrigt forpligtet til at yde fornøden bistand ved de i henhold til denne lov påbudte foranstaltningers gennemførelse.

§ 5. Amtmanden har, når han modtager underretning om noget tilfælde af de i § 1 nævnte sygdomme, at træffe de forføininger, som efter omstændighederne må ansees påkrævede for at hindre sygdommens udbredelse; finder han det fornødent, kan han lade den besætning, i hvilken sygdomstilfældet er forekommet, samt de besætninger, hvortil smitte kan antages overført, sætte under offentligt tilsyn, indtil sygdommen eller smittefaren er ophørt.

§ 6. Sålænge en besætning er under offentligt tilsyn, kan amtmanden

- a) påbyde eftersyn af vedkommende besætning ved dyrlæge, så ofte som omstændighederne kræver det;
- b) forbyde, at dyr og smitteførende gjenstande bortføres fra stedet, samt at uvedkommende tilstedes adgang; ved kvægpest kan han forbyde alt unødigt samkvem mellem smittede og smittefrie dele af distiktet;
- c) forbyde, at noget nyt dyr indføres i en besætning, i hvilken der er forekommet tilfælde af kvægpest, kvægets ondartede lungesyg, mund- og klovsyg, snive eller svinepest; til fornøden kontrol hermed kan han lade optage fortegnelse over og mærke de til vedkommende besætning hørende dyr.

Amtmanden kan derhos

- d) under særlige omstændigheder forbyde benyttelse af beiter og andre steder, som kan formodes at være smittede;
- e) under særlige omstændigheder påbyde optagning og fornyelse af gulve, vægge og lignende i rum, hvor smittede dyr har stået,

samt tilintetgjørelse af smittebefængte gjenstande, såsom hø, halm, redskaber og lignende;

- f) for by eller herred, hvor eller i hvis nærhed hundegalskab forekommer, ved offentlig bekjendtgjørelse påbyde, at enhver hund skal enten holdes forsvarlig bunden eller indespærret eller være forsynet med mundkurv af nærmere angivet beskaffenhed, eller under særlige omstændigheder blot kunne føres på offentlig vei eller gade i bånd af voksen person, selv om hunden er forsynet med mundkurv;
- g) når nogen farsot vinder større udbredelse, ved dyrlæge lade foretage almindelig undersøgelse af besætninger i den udstrækning, som måtte findes nødvendig;
- h) pålægge vedkommende by- eller herredskommune at rense og desinficere stalde og vandingssteder, som er til offentlig afbenyttelse.

§ 7. Vedkommende regjeringsdepartement har at

- a) foreskrive de nærmere forholdsregler, der udkræves til forebyggelse af smitte, såvel i sin almindelighed som ved de enkelte sygdomme, samt afgive bestemmelser for dyrlægenes forhold med hensyn til reiser, indberetninger m. v.;
 - b) give forskrifter til forebyggelse af smitte blandt husdyr ved dyrskuer, markeder og lignende samt ved transport af dyr inden landet;
 - c) give bestemmelse angående benyttelse af produkter af syge dyr.
- Departementet kan derhos
- d) under særlige omstændigheder forbyde afholdelse af markeder eller større dyresamlinger i distrikter, hvor farsot blandt husdyr er herskende, eller hvortil smitsom sygdom kan frygtes indført;
 - e) under særlige omstændigheder forbyde, at dyr føres fra en landsdel til en anden, eller gjøre adgangen dertil afhængig af sådanne forsigtighedsregler, som måtte ansees fornødne for at hindre overførelse af smitte;
 - f) ved udbrud af hundegalskab påbyde, at for større eller mindre dele af landet alle hunde skal holdes forsvarlig lænkede, bære mundkurv eller føres i bånd;
 - g) ved udbrud af kvægpest påbyde afspærring af det af sygdommen angrebne distrikt;
 - h) ved udbrud af kvægpest, kvægets ondartede lungesygge, mund- og klovsygge og svinepest påbyde nedslagtning af hele besætninger, hvori sygdommen optræder.

§ 8. Vaccination af besætning mod nogen smitsom sygdom må ikke finde sted uden tilladelse af vedkommende regjeringsdepartement.

Når det kan antages, at en farsot derved hurtigere vil kunne stanses, kan departementet påbyde vaccination af de for smitte udsatte besætninger samt fastsætte en godtgørelse til dyrlægen for hvert podet dyr.

§ 9. Enhver dyreier er pligtig til at lade ham tilhørende døde dyr og smitteførende gjenstande tilintetgjøre eller nedgrave. Til brug i sådant øiemed skal enhver kjøbstadskommune anskaffe en af vedkommende regjeringsdepartement godkjendt indretning eller nedgravningsplads. Også ladesteder med særskilt kommunestyre såvelsom landkommuner med tæt bebyggelse kan af kongen pålægges den samme forpligtelse. Fornøden grund kan af kommunen efter tilladelse meddelt af kongen fordres afgivet mod erstatning, der i mangel af overenskomst bestemmes ved almindelig takstforretning.

I kommuner, hvor sådan indretning eller nedgravningsplads enten ikke haves eller i tilfældet ikke kan benyttes, skal døde dyr og smitteførende gjenstande efter dyrlægens anmodning tilintetgøres eller nedgraves på eierens egen grund eller — hvis dertil ikke er anledning — på anden grund, hvor det med mindst ulempe for dens eier eller bruger kan foregå. Er ved foranstaltningen nogen ulempe forårsaget grundens eier eller bruger, skal vedkommende kommune yde erstatning, hvis størrelse i mangel af overenskomst bestemmes ved skjøn afholdt efter de i lov om veivæsenet af 15de september 1851 § 24 fastsatte regler.

Kapitel 2.

Om nedslagtning og erstatning.

§ 10. Ved mistanke om kvægpest, kvægets ondartede lunge-syge eller svinepest kan amtmanden påbyde nedslagtning af indtil tre dyr for ved obduktion af disse at erholde vished om sygdommens natur.

De dyr, om hvilke det efter en dyrlæges erklæring må ansees for afgjort, at de er angrebne af en af de nævnte sygdomme, skal efter amtmandens foranstaltning dræbes, medmindre vedkommende regjeringsdepartement påbyder det modsatte.

Enhver hest, som efter dyrlæges erklæring er angreben af snive, skal dræbes.

Dyr, angrebet af hundegalskab, skal dræbes; hund eller kat, som er bidt af noget af hundegalskab lidende dyr, skal ligeledes dræbes.

§ 11. Eieren er, med de nedenfor nævnte begrænsninger, berettiget til at erholde erstatning for de dyr, som ved det offentliges foranstaltning dræbes på grund af kvægpest, kvægets ondartede lunge-syge, snive, svinepest og mund- og klovsyge.

Dyr, der ved obduktion ikke viser spor af disse sygdomme, erstattes med det fulde beløb, hvortil de på nedenangivne måde er værdsatte.

Dyr, der ved obduktion findes angrebne af kvægpest, kvægets ondartede lungesygge eller mund- og klovsyge, erstattes med to trediedele, dyr, der ved obduktion findes angrebne af snive eller svinepest, med halvdelen af det beløb, hvortil de på den nedenfor nævnte måde er værdsatte.

Dyr, der er døde som følge af tvungen vaccination, erstattes med deres fulde værdi.

§ 12. Forsåvidt eieren ved indførsel fra udlandet af smittede dyr, ved overtrædelse af givne forholdsregler eller på anden måde selv har forskyldt skaden, erholder han ingen erstatning.

Ret til erstatning for dyr, nedslagtede efter offentlig foranstaltning, er derhos betinget af, at de har opholdt sig mindst 6 måneder inden landets grænser, medmindre det kan godtgøres, at de på en eieren uforskyldt måde er smittede efter at være indførte her til landet.

Erstatningskrav må fremsættes forinden nedslagtningen. Erstatningsbeløbet må i intet tilfælde overstige kr. 300,00 for halvdelen af et enkelt dyr, kr. 400,00 for to tredieparter og kr. 600,00 for det hele dyr.

§ 13 De dyr, der bliver at dræbe efter foranstående bestemmelser, skal, forsåvidt erstatningskrav derom fremsættes, værdsættes af en politiembedsmand (på landet af lensmanden) i forening med to af ham dertil opnævnte mænd. Dyrene ansættes til den værdi, de antages at have som uangrebne af sygdommen, hvorfra trækkes værdien af det dræbte dyr, forsåvidt det helt eller delvis kan benyttes.

Det dræbte dyr, skal, forsåvidt fornødiges, obduceres af en af det offentlige antagen dyrlæge, som gjennem amtmanden skal tilstille vedkommende regjeringsdepartement en beskrivelse af obduktionsforretningen. Eieren er berettiget til for egen regning at tilkalde en autoriseret dyrlæge for at være tilstede ved obduktionen og deltage i afgjørelsen af spørgsmålet, om dyret har været angrebet af den antagne sygdom.

Er der tvivl eller meningsforskjellighed herom mellem dyrlægerne, afgjøres sagen af en af departementet opnævnt sagkyndig.

Kapitel 3.

Om mildere smitsomme sygdomme.

§ 14. Følgende sygdomme hos husdyrene henregnes til de mildere smitsomme, ligeoverfor hvilke efterstående regler kommer til anvendelse, nemlig:

Lungesyge, influenza, kværke, strengel, mundsyge og beskellersyge hos hesten, skab og kopper hos andre dyr end fåret, smitsom klovsyge hos fåret, ringorm hos alle husdyr, hårsækmider hos hunden, febersygdomme af smitsom karakter, tuberkulose.

Med hensyn til disse sygdomme gjøres det eieren eller den, der på hans vegne fører tilsyn med dyrene, til pligt:

- a) at anmelde for en autoriseret dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, når nogen af disse sygdomme måtte vise sig i hans besætning;
- b) ikke at lade dyr, der antages angrebne af nævnte sygdomme, føre på markeder, til dyrskuer, på fremmede beiter eller i fremmede fjøs eller stalde; dog skal det være tilladt at føre sådanne dyr til handelsmarkeder til egen afsondret afdeling for at sælges til slagt, medmindre departementet anderledes bestemmer for de enkelte sygdomme.

Politimester eller lensmand, der har modtaget sådan meddelelse som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge. Finder dyrlægen, at sygdommens optræden er af foruroligende beskaffenhed, indsender han anmeldelsen til amtmanden.

Finder amtmanden det nødvendigt for at hindre sygdommens videre udbredelse, kan han lade forholdene på stedet undersøge af dyrlæge og efter dennes forslag give forskrifter angående afsondrings- og desinfektions-foranstaltninger.

§ 15. Vedkommende departement kan give almindelige bestemmelser angående de nærmere foranstaltninger for hver enkelt af de i § 14 nævnte sygdomme samt angående anvendelse og salg af kød og melk fra syge dyr.

§ 16. Kongen kan bestemme, at andre sygdomme end de nævnte kan henføres under bestemmelserne i dette kapitel.

Kapitel 4.

Om indførsel og udførsel af dyr.

§ 17. Kongen kan forbyde indførsel af dyr og smitteførende gjenstande fra fremmede lande eller landsdele, fra hvilke smitsom husdyrsygdom kan frygtes indført.

Han kan anordne, at indførsel af dyr kun må finde sted over bestemte havne eller steder, påbyde, at indførte dyr skal undersøges af dyrlæge og henstå i kwarantæne på vedkommende importørs bekostning, pålægge eieren af indførte dyr at udrede betaling for sundhedsundersøgelse efter en fastsat takst samt anordne, at dyr, der ved

indførselen findes angrebne af smitsom sygdom, eller som har været udsat for smitte, nedslagtes uden erstatning.

Han kan overhovedet foreskrive de nødvendige forholdsregler for at hindre indførsel af smitsom husdyrsygdom.

§ 18. I særskilte tilfælde kan vedkommende departement tillade indførsel af enkelte dyr eller gjenstande fra lande, hvorfra indførsel er forbudt.

§ 19. Kongen kan med hensyn til udførsel af husdyr give sådanne forskrifter og træffe sådanne foranstaltninger, som måtte findes nødvendige for at forebygge, at der her fra landet udføres husdyr, der er mistænkte eller kan mistænkes for at lide af eller overføre smitsom sygdom, og at de herfra til udlandet afsendte dyr under transporten udsættes for sådanne sygdomme. Han kan anordne, at udførsel af husdyr kun må finde sted fra visse bestemte steder i riget.

For undersøgelse af dyr bestemt til udførsel, såvel som for undersøgelse og desinfektion af vedkommende skib kan det pålægges henholdsvis afsenderen og skibets fører at udrede betaling efter takst.

For de skibe, der benyttes til sådan udførsel, kan kongen give nærmere regler angående deres indredning og nødvendige forsyning med foder og drikkevand for dyrene, ligesom han overhovedet kan træffe anordninger for at sikre dyrenes forsvarlige behandling under reisen.

§ 20. Kongen kan anordne, at jernbanevogne og fartøier, som benyttes til transport af dyr, tilligemed de dertil hørende indretninger og redskaber skal renses og desinficeres efter hver sådan benyttelse. Omkostningerne hermed udredes af den, for hvis regning jernbanen eller fartøiet drives.

Kapitel 5.

Om eftersyn ved markeder o. l.

§ 21. Amtmanden kan foranstalte, at der ved markeder og andre større samlinger af husdyr inden amtet er dyrlæge tilstede for på det offentliges vegne at føre tilsyn med, at intet af de der fremstillede husdyr er angrebet af nogen smitsom sygdom.

Amtmanden kan påbyde, at handyr, der frembydes til almindelig bedækning, skal på eierens bekostning underkastes et sundhedseftersyn af autoriseret dyrlæge, som i tilfælde har at udstede attest for dyrets fuldkomne sundhed.

Kapitel 6.

Om omkostninger og deres udredelse m. v.

§ 22. Udgifter, som på grund af denne lovs forskrifter foranlediges ved smittede eller for smitte mistænkte dyrs røgt, afsondring og

desinfektion, ved desinfektion af fjøs, stald, redskaber og deslige, ved døde dyrs nedgravning eller tilintetgjørelse, udredes af vedkommende dyrs eier. De med de syge dyrs kurbehandling forbundne omkostninger udredes ligeledes af dyrets eier, medmindre vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune — den sidstnævnte, forsåvidt den har eget kommunestyre — måtte fatte særlige bestemmelser desangående for de enkelte smitsomme sygdomme.

I tilfælde af uformuenhed hos eieren afholdes disse udgifter af vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune, denne sidste, forsåvidt den har eget kommunestyre.

Erstatning til eierne af dyr, nedslagtede efter bestemmelserne i kapitel 2, og de udgifter, der foranlediges ved de i § 13 omhandlede værdsættelsesforretninger samt ved nedslagtinger, udredes, forsåvidt angår dyr, der ikke findes angrebne af nogen sygdom, for hvilken nedslagting kan finde sted, eller forsåvidt angår dyr, døde som følge af tvungen vaccination, af statskassen, men forsåvidt de findes angrebne af nogen sådan ovennævnt sygdom, med det halve af statskassen og med den anden halvdel af vedkommende amtskommunes, kjøbstads- eller ladesteds kasse, det sidste kun, når ladestedet har særskilt kommunestyre.

På samme måde som i sidstnævnte tilfælde og efter sådan værdsættelse som i § 13 bestemt gives vedkommende eier erstatning, når det for at hindre smittes videre udbredelse måtte ansees nødvendigt at tilintetgjøre smittefarlige gjenstande, som foder, redskaber o. l.

Alle andre udgifter ved foranstaltninger efter denne lovs bestemmelser udredes af vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, forsåvidt ikke noget andet er eller måtte blive fastsat.

Dog falder omkostningerne ved afspærringsforanstaltninger ligeoverfor fremmede lande statskassen tillast, ligesom kongen for hvert enkelt tilfælde vedkommende kan bestemme, at udgifterne ved de i § 7 omhandlede foranstaltninger skal udredes af statskassen.

Endelig udredes den for tvungen vaccination fastsatte godtgjørelse til dyrlægen samt skydsgodtgjørelse for reiser i det offentliges tjeneste efter denne lov af statskassen.

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæge kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde af reiser skyds- og kostgodtgjørelse; som én forretning regnes, hvad dyrlægen under én reise på en gang foretager på et enkelt sted. Dyrlæge, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn af vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hvert døgn, han dermed er sysselsat, samt i tilfælde af reiser skydsgodtgjørelse. For obduktion af en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 6,00, for obduktion af et dyr af mindre art kr. 3,00, dog

således, at han for på én dag udførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 20,00. For kontorundersøgelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 2,00, forsåvidt offentlig reise eller obduktion derved undgås.

Amtmanden kan, forsåvidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uden nødvendighed er gjentaget uden ordre af øvrigheden, helt eller delvis nægte udbetaling af forretningsgodtgjørelse, kostgodtgjørelse og obduktionshonorar, ligesom skyds-godtgjørelsen i samme tilfælde kan nægtes.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgjørelse for vaccination af besætninger efter påbud af departementet eller for undersøgelse af indførte eller udførte dyr udenfor den for hvert podet eller undersøgt dyr fastsatte takst. Dyrlægen tilkommer heller ikke skyds — og i tilfælde kostgodtgjørelse — for reise til undersøgelse af import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretaget efter særskilt rekvisition af det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attester, erklæringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

§ 24. De i henhold til denne lovs bestemmelser opnævnte vurderingsmænd tilkommer for de af dem udførte forretninger hver en godtgjørelse af kr. 2,00 pr. dag.

Kapitel 7.

Om autoriserede dyrlæger.

§ 25. Husdyr, angrebne af ondartet smitsom sygdom, fåreskab undtaget, må ikke tages under behandling af andre end autoriserede dyrlæger.

§ 26. Enhver autoriseret praktiserende dyrlæge skal efter hvert års udløb inden en af departementet fastsat frist gennem amtmanden afgive til det regjeringsdepartement, hvorunder det civile veterinærvæsen er henlagt, en efter nærmere bestemmelse affattet beretning om sin virksomhed som dyrlæge i det forløbne år. Udebliver indberetningen udover den fastsatte tid, kan amtmanden forelægge vedkommende dyrlæge en mulkt for hver uge, som oversiddes.

Ligeså skal enhver autoriseret dyrlæge ved tilflytning til eller fraflytning fra et distrikt derom indsende meddelelse til departementet gennem vedkommende amtmand.

Kapitel 8.

Om straffebestemmelser.

§ 27. Overtrædelse eller undladelse af at efterkomme de i denne lov eller de i kraft af samme givne og offentliggjorte bestem-

melser eller andre på behørig måde givne påbud bliver, såfremt forseelsen ikke efter den almindelige lovgivning er belagt med strengere straf, at straffe med bøder eller fængsel.

Sagerne bliver at behandle på den for politisager foreskrevne måde.

Dyr eller gjenstande, som forsøges indførte eller er indførte her til landet i strid med noget i henhold til § 17 udfærdiget forbud eller anden ifølge denne paragraf given bestemmelse, eller som forsøges udførte i strid med nogen i henhold til § 19 given forskrift, forbrydes til fordel for statskassen, forsåvidt de ikke bliver at tilintetgøre.

Hund, som antræffes ude med tilsidesættelse af noget i anledning af hundegalskab givet påbud, skal ved politiets foranstaltning optages og dræbes enten straks eller inden en af politiet given frist, inden hvilken den kan indløses af eieren mod erlæggelse af opbevaringsomkostningerne.

Ligeså kan ethvert dyr, som påtræffes ude med tilsidesættelse af nogen bestemmelse i denne lovs kapitel 1 eller noget ifølge deraf udfærdiget påbud, når det findes angrebet af nogen der nævnt smitsom sygdom, ved politiets foranstaltning dræbes uden erstatning til eieren.

§ 28. Privat praktiserende dvrlæger skal, når de under forretninger for det offentlige gjør sig skyldige i misligheder, som begåede af dyrlæger med offentlig ansættelse vilde være strafbare som forbrydelser i embede eller bestilling, straffes med bøder eller fængsel.

Kapitel 9.

Om lovens ikrafttræden m. v.

§ 29. Denne lov træder i kraft den 1ste januar 1895.

Fra samme tid ophæves lov af 20de mai 1882 angående foranstaltninger i anledning af ondartede smitsomme sygdomme blandt husdyr, lov af 15de september 1851 angående foranstaltninger mod skabsyge blandt får og gjeder og de i henhold til sidstnævnte lov udfærdigede bestemmelser samt lov af 14de juni 1890 angående forholdsregler mod udførsel af syge husdyr.

De i medhold af nævnte lov af 20de mai 1882, dens § 4, sidste punktum givne bestemmelser og de i medhold af samme lovs § 8 udfærdigede indførselsforbud samt de i medhold af nævnte lov af 14de juni 1890 udfærdigede bestemmelser bliver fremdeles indtil videre i kraft.

Tabeller.



Tabel I.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Relevé des divers cas de maladie des animaux)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	36	-	36	244	14	224	14	-	14
Raslesyge (Miltbrandsemfysem, «Rauschbrand») <i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	23	3	18	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	11	1	3	6	1	-	-	-	-
Bråset (<i>Morbus epizooticus acutissimus ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	180	5	172
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	249	60	100	9	-	3
Lungesyge (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	89	5	10	-	-	-	-	-	-
Smitsoni klovsyge hos fåret (<i>Paronychia contagiosa ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	48	-	-
Svinepest (akut) (<i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk svinedifteritis (<i>Diphtheroenteritis chronica suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødssyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	232	-	-	70	-	-	1	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	132	-	-	20	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	1279	3	26	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	3	-	3	265	152	13	1	1	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomyco- sis</i>)	2	-	-	53	24	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	161	3	1	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	24	10	11	-	-	-	2	-	2
Overføres	1971	22	92	930	254	355	255	6	191

1) Ren.

Norge i 1893, artsvis ordnede.

domestiques, par espèces, en Norvège en 1893).

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	13	-	12	9	-	4	4	-	3	-	-	1 ¹⁾	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	411	73	92	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	177	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	24	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	31	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	11	9	2	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	232	82	56	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	672	90	110	243	82	60	4	-	3	1	1	1	1

Tabel 1. (Forts.) (Continuation).

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest <i>Espèce chevaline</i>			Ko <i>(Espèce bovine)</i>			Får <i>(Espèce ovine)</i>		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1971	22	92	930	254	355	255	6	191
Difteri (<i>Diphtheria</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et</i> <i>Ovina</i>)	-	-	-	2)279	3	3	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko-</i> <i>ryza, Pharyngitis et Bron-</i> <i>chitis</i>)	1554	2	6	108	1	-	8	1	1
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia & Pleuritis</i>) . . .	155	19	17	243	34	19	9	1	3
Fordøielsessygdomme (Indige- stion, mave og tarmkatarrh, diarrhe, kolik, forstoppelse) (<i>Gastritis, Diarrhoëa, Colica,</i> <i>Obstructio</i>)	2478	28	68	3930	154	74	58	4	5
Akut diarrhe og blodgang (<i>Di-</i> <i>arrhoëa acuta et Dysenteria</i>)	22	1	-	184	19	14	25	1	4
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) . . .	16	-	1	422	18	18	6	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	12	1	3	95	44	32	1	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes insipidus</i>)	28	-	1	3	1	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) .	118	-	-	-	-	-	18	3	-
Flyndersyge (Ikter) (<i>Distoma-</i> <i>tosis</i>)	-	-	-	6	1	1	184	27	36
Dreiesyge (<i>Hydrocephalus hyda-</i> <i>tideus</i>)	-	-	-	1	1	-	11	1	1
Akut hjernebetændelse (<i>Menin-</i> <i>gitis acuta</i>)	26	5	7	31	9	10	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Kol- ler) (<i>Hydrocephalus chroni-</i> <i>cus</i>)	27	4	-	6	-	1	30	10	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i> <i>moglobinaemia</i>)	95	8	6	666	185	42	1	1	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteo-</i> <i>malacia</i>) ²⁾	-	-	-	605	85	-	18	4	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	-	-	1	-	-	4	-	2
Hududslet (<i>Eczema</i>)	557	-	-	816	-	-	56	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsu-</i> <i>rans</i>)	12	-	-	379	3	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	36	-	-	32	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	41	-	-	964	2	-	219	1	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	980	-	-	16068	-	-	2809	-	-
Overføres	8129	90	201	25769	814	569	3662	60	243

¹⁾ Mel, tran, bedærvet hø, saltlage, fosfor, groer, stinkende hjortetakolie, hægblade, salpeter, kviksølv, kogsalt, rottegift, arsenik, klorkalk. ²⁾ Desuden påtruffet i flere besætninger.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et morts</i>)
	dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	672	90	110	243	82	60	4	-	3	1	1	1	1
-	-	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	342	106	-	-
240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	1	-	27	1	1	41	1	1	9	-	1	5	-	-	-
1	-	1	43	10	13	5	-	-	5	2	1	2	-	-	-
14	-	1	232	11	10	47	1	3	6	2	-	8	-	-	-
-	-	-	38	7	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	24	3	7	10	-	6	-	-	-	4	3	-	-
-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	79	-	-	4	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	57	15	7	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	103	11	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	102	6	-	80	3	1	6	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	10	2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-
229	-	-	136	-	-	17	-	-	17	4	-	138 ³⁾	-	3	-
532	7	2	1474	169	152	531	90	71	53	9	6	500	107	4	1

ranunkel, jordnød, havareret rug, mugsop, stryknin, soleie, hugormbid, plantegift, bærme,
³⁾ Høns, kanarifugl.

Tabel I. (Forts.) (Continuation).

Sygdomme. (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	8129	90	201	25769	814	569	3662	60	243
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	16	-	-	831	44	8	31	2	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	-	-	47	3	6	3	-	1
Børvrængning og børdreining (<i>Inversio uteri. Torsio uteri</i>)	1	-	-	212	20	2	6	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	7	-	-	1314	15	12	12	1	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	¹⁾ 985	8	3	11	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	765	219	87	-	-	-
Børbetændelse og septicæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septicæmia puerp.</i>)	1	-	-	307	48	30	1	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	43	-	-	1429	60	3	28	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	128	2	2	91	2	2	-	-	-
Operation for tilbageholdt testi- kel (<i>Operationes ob kryptor-chismum</i>)	46	2	-	10	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	1438	-	-	28	-	-	344	-	-
Udbødninger (<i>Ovariectomæ</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svulster (<i>Tumores</i>)	47	1	1	19	1	-	1	1	-
Akut hjerne- og rygmarvsbetæn- delse (<i>Meningitis cerebrospi-nalis acuta</i>)	-	-	-	8	2	3	62	-	48
Mundsyge hos hesten (<i>Stomati-tis contagiosa equi</i>)	91	-	1	-	-	-	-	-	-
Blodforgiftning (<i>Pyæmia</i>)	3	1	-	6	2	1	-	-	-
Godartet beskelsersyge (<i>Exan-thema genitalium contagiosa benigna</i>)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Hønskolera (<i>Cholera gallina-rum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesygdomme (<i>Vitia cordis</i>)	3	2	-	51	44	4	-	-	-
Bristning af storpulsåren (<i>Rup-tura aortæ</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Asthma (<i>Emphysemapulmonum</i>)	34	1	-	4	-	-	-	-	-
Lungeorm (<i>Bronchitis vermi-nosa</i>)	-	-	-	-	-	-	5	-	-
Overføres	10011	99	206	31876	1272	730	4166	64	292

¹⁾ Desuden anmeldt «flere besætninger».

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
532	7	2	1474	169	152	531	90	71	53	9	6	500	107	4	1
7	1	1	72	16	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	21	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	-	-	1189	-	2	43	1	-	17	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	-	8	-	-	1	-	1	-	-	-	-
5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	16	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	8	8	2754	182	164	591	92	71	71	9	7	516	123	4	1

Tabel I. (Forts.) (Continuation).

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	10011	99	206	31876	1272	730	4166	64	292
Bughindebetændelse (<i>Peritonitis</i>)	1	-	1	3	-	3	-	-	-
Vattersot (<i>Hydrops</i>)	-	-	-	5	5	-	-	-	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>)	31	1	-	45	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	271	1	-	14	2	-	3	-	-
Øiesygdomme (<i>Vitia oculorum</i>)	44	-	-	29	1	-	4	-	-
Øresygdomme (<i>Vitia auriculorum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lamheder og kramper (<i>Paralysis et Crampi</i>)	37	8	-	59	4	-	3	1	1
Sår, kontusioner, abscesser (<i>Vulnera, contusiones, abscessus</i>)	2839	24	5	913	59	1	8	-	-
Sygdomme i patterne (<i>Vitia papillæ uberis</i>)	-	-	-	60	-	-	-	-	-
Seneskedebetændelse, ledbetændelse, galle, forvridning (<i>Tendinitis, Synovitis, Distorsio</i>)	579	13	-	80	5	-	1	-	-
Benbrud og andre benlidelser (<i>Fractura, Periostitis</i>)	54	7	-	29	9	-	-	-	-
Luxationer (<i>Luxatio</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Strålekræft (<i>Pododermatitis chronica verrucosa</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	290	8	-	45	-	-	23	-	-
Mug (<i>Dermatitis pedis</i>)	66	-	-	10	-	-	-	-	-
Fremfald af avlslemmet (<i>Prolapsus penis</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Endetarmevrængning (<i>Prolapsus recti</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre Sygdomme (<i>alii mortis</i>)	143	2	3	963	2	1	4	-	-
Ialt (<i>total</i>)	14387	163	216	34132	1359	735	4212	65	293

¹) Elefant.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
570	8	8	2754	182	164	591	92	71	71	9	7	516	123	4	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	1	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	64	-	-	73	2	-	-	-	-	-	-	1 ¹⁾	-
150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	39	3	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
728	8	8	2899	189	173	693	95	71	71	9	7	516	123	5	1

(Relevé des diverses maladies par départements).

S y g d o m m e (<i>Maladies</i>)	Amter (<i>départements</i>)																			
	Kristiania	Akershus	Snålenene	Buskerud	Jarlsberg og Larvik	Hedemarken	Kristians	Bratsberg	Nedenes	Lister og Mandal	Stavanger	S. Bergenhus	Bergen	N. Bergenhus	Romsdal	S. Trondhjem	N. Trondhjem	Nordland	Tromsø	Riget <i>Le royaume</i>
Miltbrand (<i>Charbon</i>)	2	45	15	10	17	15	1	3	11	18	38	108	7	4	1	14	6	6	-	321
Ondartet katarrhalfeber (<i>Fievre catarrhale maligne</i>)	1	16	18	17	12	19	35	5	10	5	23	5	1	25	7	10	38	2	-	249
Rødsyge (<i>Rouget du porc</i>)	3	72	13	53	20	26	73	1	16	-	7	-	-	-	1	14	111	1	-	411
Kværke (<i>Gourme</i>)	123	341	172	53	28	97	256	7	23	16	93	53	7	-	2	3	5	-	-	1 279
Lungesyge hos hesten (<i>Typhus du cheval</i>)	10	17	17	16	3	6	8	-	-	-	-	3	-	-	-	5	4	-	-	89
Tuberkulose (<i>Tuberculose</i>)	6	90	31	22	17	55	22	-	-	-	5	4	-	2	-	7	4	-	-	265
Blodurin hos kvæget (<i>Hématurie du gros bétail</i>)	-	60	33	79	94	46	53	2	16	5	15	130	4	32	13	52	32	-	-	666
Benskjørhed (<i>Ostéomalacie</i>)	-	52	39	22	21	81	60	6	8	30	12	87	-	3	5	83	91	-	5	605
Svinepest (<i>Pneumo-enterite du porc</i>)	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fåreskab (<i>Gale du mouton</i>)	-	-	-	-	-	-	218	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	219
Bråset hos fåret (<i>Blutseuche des Schafes. Maladie subite du mouton</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76	73	-	21	1	-	-	9	-	180
Raslesyge (<i>Charbon symptoma- tique</i>)	1	-	1	-	2	3	11	-	-	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	23

Tabel III.

Antal behandlede dyr i de forskjellige amter i 1893.

(Nombre des animaux traités, par départements, en 1893).

Amt (Départements).	Heste (Espèce chevaline).	Ko (Espèce bovine).	Får (Espèce ovine).	Ged (Espèce caprine).	Svin (Espèce porcine).	Hund (Chiens).	Kat (Chats).	Fjerkræ (Volailles).
Kristiania	1 179	172	1	—	42	215	6	11
Akershus	2 275	4 288	70	5	624	64	1	—
Smålenene	1 487	3 718	57	—	174	63	4	34
Hedemarken	1 991	9 152	133	174	650	84	28	112
Kristians	2 245	3 079	370	471	317	52	—	—
Buskerud	969	2 296	52	38	218	36	—	—
Jarlsberg og Larvik	979	2 553	19	—	127	41	—	4
Bratsberg	41	55	1	—	2	3	—	—
Nedenes	120	117	—	—	32	23	4	—
Lister og Mandal	161	222	18	—	37	11	2	—
Stavanger	467	1 457	2 750	1	60	33	6	345
Søndre Bergenhush	298	1 642	287	2	22	29	3	—
Bergen	44	109	—	—	—	5	—	—
Nordre Bergenhush	210	908	186	6	24	1	—	—
Romsdal	133	667	2	—	19	14	1	—
Søndre Trondhjem	1 020	2 216	127	30	268	62	30	5
Nordre Trondhjem	985	1 437	160	—	334	18	1	—
Nordland	79	327	10	1	6	2	—	—
Tromsø	19	71	6	1	1	—	—	—

Tabel IV.

Kvartalsberetning over smitsomme husdyrsygdomme i Norge

fra 1ste januar til 31te marts 1893.

*(Bulletin trimestriel des maladies contagieuses des animaux domestiques en Norvège
de 1er janvier au 31 mars 1893.**Publié par le chef du service vétérinaire civil).*

Amt (Département).	Miltbrand (Charbon).		Raslesyge, milt- brandsemfysem (Charbon sympto- matique).		Brusot hos fåret (Maladie soudaine du mouton).		Ondartet katarhal- feber hos kvæget (Fièvre catarrhale maligne du gros bétail).		Lungesyge hos hesten. (Typhus du cheval).		Rødsyge (Rouget du porc).	
	t ¹⁾	b ²⁾	t	b	t	b	t	b	t	b	t	b
Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	5	5	1	1	-	-	8	8	18	8	3	3
Smålenene	6	6	-	-	-	-	5	5	3	2	-	-
Buskerud	6	6	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
Jarlsberg og Larvik. .	1	1	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Hedemarken	5	5	-	-	-	-	2	2	-	-	3	3
Kristians.	-	-	2	1	-	-	7	7	1	1	4	3
Bratsberg	5	5	1	1	-	-	3	2	-	-	1	1
Nedenes	5	5	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Lister og Mandal . .	6	5	-	-	-	-	1	1	-	-	2	1
Stavanger	7	7	-	-	15	6	5	5	-	-	-	-
Søndre Bergenhus . .	38	37	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus . .	2	2	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Romsdal ,	1	1	-	-	-	-	3	3	-	-	1	1
Søndre Trondhjem . .	4	4	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Nordre Trondhjem . .	-	-	-	-	-	-	6	6	1	1	2	2
Nordland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Tromsø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finmarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	91	89	4	3	15	6	57	56	24	13	18	16

¹⁾ t = anmeldte tilfælde (*cas indiqués*) ²⁾ b = smittede besætninger (*étables infectées*).

Tabel V.

Kvartalsberetning over smitsomme husdyrsygdomme i Norge

fra 1ste april til 30te juni 1893.

(Bulletin trimestriel des maladies contagieuses des animaux domestiques en
Norvège de 1er avril au 30 juin 1893.

Publié par le chef du service vétérinaire civil).

A m t (Département.)	Miltbrand (Charbon).		Raslesyge, (milt- brandsemfysem) (Carbon sympto- matique).		Bråset hos fåret (Maladie soudaine du mouton).		Ondartet katarhal- feber hos kvæget (Fièvre catarrhale malique de gros betail).		Lungesyge hos hesten (typhus du cheval).		Fåreskab (Gale du mouton).		Rødsyge (Rouget du porc).	
	t ¹	b ²	t.	b.	t.	b.	t.	b.	t.	b.	t.	b.	t.	b.
Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	5	5	2	2	-	-	4	3	8	6	-	-	13	10
Smålenene	8	7	1	1	-	-	5	4	-	-	-	-	1	1
Buskerud	5	5	-	-	-	-	5	4	3	1	-	-	3	3
Jarlsberg og Larvik	6	6	1	1	-	-	2	2	1	1	-	-	1	1
Hedemarken	8	8	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	1	1
Kristians	1	1	3	3	-	-	3	3	-	-	7	3	6	6
Bratsberg	4	4	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	4	3
Nedenes	4	4	-	-	-	-	4	3	-	-	-	-	2	2
Lister og Mandal . .	8	7	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Stavanger	14	11	2	2	13	10	7	7	-	-	1	1	-	-
Søndre Bergenhus .	25	23	-	-	-	-	8	4	2	2	-	-	-	-
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus .	3	1	1	1	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-
Romsdal	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Søndre Trondhjem .	8	7	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Nordre Trondhjem .	1	1	-	-	-	-	9	9	1	1	-	-	10	10
Nordland	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Tromsø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finmarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
tilsammen	100	90	10	10	13	10	61	52	15	11	8	4	41	37

¹ t = anmeldte tilfælde (cas indiqués). ² b = smittede besætninger (étables infectées).

Tabel VI.

Kvartalsberetning over smitsomme husdyrsygdomme i Norge

fra 1ste juli til 30te september 1893.

*(Bulletin trimestriel des maladies contagieuses des animaux domestiques en Nor-
vège de 1er juillet au 30 septembre 1893.**Publié par le chef du service vétérinaire civil).*

A m t (Département.)	Milbrand (Charbon).		Raslesyge, milt- brandsemfysem (Charbon sympto- matique).		Bråset hos fåret (Maladie soudaine du mouton).		Ondartet katarhal- feber hos kvæget (Fièvre catarrhale maligne du gros bétail).		Lungesyge hos hesten (Typhus du cheval).		Rødsyge (Rouget du porc).	
	t ¹⁾	b ²⁾	t	b	t	b	t	b	t	b	t	b
Kristiania	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	5	5	-	-	-	-	7	6	2	2	52	37
Smalene	3	3	-	-	-	-	1	1	4	2	4	4
Buskerud	3	3	1	1	-	-	5	5	-	-	10	6
Jarlsberg og Larvik . .	3	3	-	-	-	-	2	2	-	-	2	2
Hedemarken	5	4	-	-	-	-	2	2	1	1	4	3
Kristians	-	-	4	4	-	-	7	7	4	1	21	20
Bratsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Nedenes	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	5	5
Lister og Mandal . . .	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Stavanger	5	3	-	-	3	3	5	4	-	-	3	3
Søndre Bergenhus . . .	17	15	-	-	-	-	3	2	1	1	-	-
Bergen	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus . . .	-	-	1	1	-	-	9	4	-	-	5	2
Romsdal	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Søndre Trondhjem . . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Nordre Trondhjem . . .	3	3	-	-	-	-	12	10	-	-	68	49
Nordland	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Trømsø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finmarken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
total	54	49	6	6	3	3	57	47	12	7	181	137

¹⁾ t = anmeldte tilfælde (*cas indiqués*). ²⁾ b = smittede besætninger (*étables infectées*).

Tabel VII.

Kvartalsberetning over smitsomme husdyrsygdomme i Norge

fra 1ste oktober til 31te december 1893.

*(Bulletin trimestriel des maladies contagieuses des animaux domestiques en Norvège de 1er octobre au 31 decembre 1893.**Publié par le chef du service vétérinaire civil).*

A m t (Département).	Miltbrand (Charbon).		Raslesyge, milt- brandsemfyse (Charbon sympto- matique).		Bråset hos fåret (Maladie soudaine du mouton).		Ondartet katarhal- feber hos kvæget (Fievre catarrhale maligne du gros betail).		Lungesyge hos hesten (Typhus du cheval).		Fåreskab (Gale du mouton).		Ondartet klovsyge hos fåret. (Pictin).		Svinedifteri (Pneumoentérite in- fectieuse du porc).		Rødsyge (Rouget du porc).	
	t ¹⁾	b ²⁾	t	b	t	b	t	b	t	b	t	b	t	b	t	b	t	b
Kristiania	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Akershus	11	10	.	.	.	.	2	2	1	1	.	.	.	.	.	.	36	29
Smålenene	2	2	.	.	.	.	3	2	5	2	.	.	.	.	.	.	5	4
Buskerud	3	3	2	2	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	15	14
Jarlsberg og Larvik	1	1	.	.	.	.	2	2	.	.	.	.	.	.	.	.	11	10
Hedemarken	3	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	15	8
Kristians	1	1	1	1	.	.	4	4	.	.	35	10	.	.	.	.	26	23
Bratsberg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Nedenes	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	3
Lister og Mandal .	2	2	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Stavanger	9	9	.	.	42	22	3	3	.	.	.	.	2	1	.	.	4	3
Søndre Bergenhus .	19	19	.	.	23	2	7	4	2	2	.	.	.	.	.	.	.	.
Bergen	2	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Nordre Bergenhus .	.	.	6	3	25	4	3	3	.	.	.	.	34	5	.	.	1	1
Romsdal	.	.	.	.	1	1	2	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Søndre Trondhjem	1	1	.	.	.	.	.	.	2	2	.	.	.	.	.	.	7	7
Nordre Trondhjem	.	.	.	.	.	.	8	7	1	1	.	.	.	.	.	.	38	31
Nordland	.	.	.	.	9	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tromsø	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Finmarken	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
total	56	55	9	6	100	30	36	30	11	8	35	10	36	6	1	1	162	133

¹⁾ t = anmeldte tilfælde (*cas indiqués*). ²⁾ b = smittede besætninger (*étable infectées*).

Tabel VIII.

Antal autoriserede dyrlæger i Norge den 1ste januar 1894.

(Nombre de vétérinaires diplômés au 1er janvier 1894).

A m t (Départements).	Autoriserede dyrlæger (Vétérinaires diplômés).	Deraf (dont)			
		amtsdyrlæger (délégés).	privat praktiserende (exerçants non délégués).	ikke praktiserende (non exer- cants).	indkommet årsberetning fra (qui ont rapporté).
Kristiania	15	1	11	3	5
Akershus	10	8	1	1	11
Smålenene	8	5	2	1	8
Buskerud	7	4	3	-	6
Jarlsberg og Larvik . . .	6	5	-	1	6
Hedemarken	14	7	5	2	10
Kristians	15	10	5	-	12
Bratsberg	6	1	4	1	2
Nedenes	2	1	-	1	1
Lister og Mandal	3	1	1	1	1
Stavanger	6	4	2	-	6
Søndre Bergenhus	3	3	-	-	3
Bergen	2	-	2	-	2
Nordre Bergenhus	5	3	-	2	2
Romsdal	2	1	-	1	3
Søndre Trondhjem	9	6	2	1	7
Nordre Trondhjem	9	7	1	1	8
Nordland	2	1	-	1	1
Tromsø	1	1	-	-	1
Uopgivet bopæl (domicile non nommé)	3	-	-	-	-
Riget (le royaume)	128	69	39	17	95

Tabel IX.

Anmeldte husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Raslesyge (miltbrandsemfysem), («Rauschbrand») (<i>Anthraxem- physematosus</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Lungesyge (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythemanodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	45	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	5	-	-	1	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	123	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	6	1) 5	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	14	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	215	-	-	1	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	8	-	2	-	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhè) (<i>Gastritis. Diar- rhoëa</i>)	231	-	10	29	-	4	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>)	22	-	1	4	1	-	-	-	-
Overføres	676	2	14	44	8	5	-	-	-

1) Et tilfælde af yvertuberkulose. 2) Papegoie.

i Kristiania by i 1893.

ville de *Kristiania*, signalès en 1893)

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	16	-	2	2	2	-	2 ²⁾	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	98	-	28	2	2	-	1	-	-	-

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Kristiania.

S y g d o m m e (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	676	2	14	44	8	5	-	-	-
Akut diarrhè og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	4	-	-	5	-	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	2	-	-	6	1	1	-	-	-
Perforation af tarmen (<i>Perforatio enteritidis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	³⁾ 4	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	20	1	4	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	58	-	-	3	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	2	-	-	20	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	9	-	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	-	26	-	3	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	18	7	3	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>)	-	-	-	7	-	3	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	1	-	-	10	-	-	-	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	23	1	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	16	-	-	2	-	-	-	-	-
Udbødninger (<i>Ovariectomia</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	814	6	18	162	16	16	-	-	-

¹⁾ Et torskehovedben sad fastkilet i tyndtarmen, havde perforeret denne og fremkaldt marginata. ⁴⁾ Hårsekmidder.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	4	-	-	98	-	28	2	2	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	¹⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	²⁾ 8	2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	47	4	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	¹⁾ 2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	28	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	41	2	4	193	7	28	6	2	1	1	-	-	-

peretonit. ²⁾ Kviksølv, kogsalt, rottegift, arsenik, klorkalk. ³⁾ Bremselarver, askarider T.

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Kristiania.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	814	6	18	162	16	16	-	-	-
Kirurgiske tilfælde, sår osv. (<i>Vulnera, contusiones, abscessus</i>)	278	-	-	6	-	-	1	-	-
Strålekraft (<i>Pododermatitis chronica verrucosa</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Galler seneskedbetændelse (<i>Bursitis</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Mundsyge (<i>Stomatitis</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Spat & overben (<i>Spavans, periostitis</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Hovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Traumat. pericarditis (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Hønskolera (<i>Cholera gallinarum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	1178	6	18	172	20	16	1	-	-

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et mort</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	41	2	4	193	7	28	6	2	1	1	-	-	-
-	-	-	1	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	-	-
-	-	-	42	2	4	215	7	28	6	2	1	11	10	-	-

Tabel X.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques,

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	4	-	4	34	2	32	5	-	5
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	2	-	2	1	1	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	16	7	7	-	-	-
Lungesygge (tyfus) hos hesten. (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	17	-	1	-	-	-	-	-	-
Rødsygge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	57	-	-	6	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	12	-	-	4	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	341	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	90	49	2	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomyco-</i> <i>sis</i>)	-	-	-	7	3	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco-</i> <i>coccus</i>)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesygge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	1	-	2	-	-	1	-	1
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	28	-	-	4	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko-</i> <i>ryza, Pharyngitis et Bron-</i> <i>chitis</i>)	154	-	-	58	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	14	-	2	31	5	3	1	-	1
Fordøielssygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhø). (<i>Gastritis. Diar-</i> <i>rhoë</i>)	297	6	6	652	13	6	5	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica, Obstructio</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhø og blodgang. (<i>Di-</i> <i>arrhoëa acuta et dysenteria</i>)	9	-	-	62	3	4	-	-	-
Overføres	931	7	17	991	83	54	16	-	7

Akershus amt 1893,

dans le département d'Akershus en 1893).

Ged (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjerkræ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abatius et mortis)	anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abatius et mortis)
	dræbte (abatius)	døde (mortis)		dræbte (abatius)	døde (mortis)		dræbte (abatius)	døde (mortis)		dræbte (abatius)	døde (mortis)				
-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	72	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	31	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	33	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	185	15	27	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel X. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	931	7	17	991	83	54	16	-	7
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	65	-	6	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	28	4	12	-	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes insipidus</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Indvoldsorme ²⁾ (<i>Helminthiasis</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndersyge (Ikter) (<i>Distomatosis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	4	-	-
Akutt hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>) . . .	3	-	2	2	1	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>) . . .	4	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>) . . .	19	3	1	60	5	2	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>) . . .	-	-	-	52	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>) . . .	72	-	-	46	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>) . . .	-	-	-	21	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>) ³⁾ . . .	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>) . . .	328	-	-	1773	-	-	11	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>) . . .	5	-	-	183	3	1	5	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>) . . .	-	-	-	8	1	4	-	-	-
Børvrængning og bårdreining (<i>Inversio uteri. Torsio uteri</i>)	1	-	-	38	4	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>) . . .	1	-	-	263	2	4	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>) . . .	-	-	-	44	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	147	43	13	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>) . . .	-	-	-	88	16	5	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	1	-	-	223	1	-	3	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kriethiasis</i>) . . .	6	-	-	6	-	-	-	-	-
Klaphingsoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . . .	26	1	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	1404	12	20	4040	163	102	41	-	7

¹⁾ Kviksølv, salt, plantegift, strychnin. ²⁾ Ascarider, strongylider. ³⁾ Dermatocoptes,

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
5	-	-	185	15	27	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	2	-	19	2	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	276	25	32	31	2	-	1	-	-	-	-	-	-

fodskab. ⁴⁾ Flere besætninger.

Tabel X. (Forts.) (Continuation).

Åkershus.

Sygdomme. (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overfort (<i>transport</i>)	1404	12	20	4040	163	102	41	-	7
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	238	-	-	6	-	-	29	-	-
Svulster (<i>Tumores</i>)	11	-	-	15	1	-	-	-	-
Strålekraft (<i>Pododermatitis chronica verrucosa</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Mug (<i>dermatitis pedis</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Levercirrhose (<i>cirrhosis hepatis</i>)	3	-	2	-	-	-	-	-	-
Led og senebetændelse, galler (<i>Articulitis, Tendinitis etc.</i>)	166	2	-	33	2	-	-	-	-
Traumat. pericardit (<i>Pericarditis traumatica</i>) -	-	-	-	12	12	-	-	-	-
Chirurgiske tilfælde, sår, kon- tusioner, abscesser (<i>Vulnera, Contusiones, Abcessus</i>) . . .	334	-	-	140	1	-	-	-	-
Benbrud (<i>Fractura</i>)	4	4	-	4	3	-	-	-	-
Hov- og klovsygdomme (<i>Vitia unguis</i>)	10	1	-	7	-	-	-	-	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>) . .	12	-	-	15	-	-	-	-	-
Oiensygdomme (<i>Vitia oculorum</i>) . .	4	-	-	8	-	-	-	-	-
Asthma (<i>Astma</i>)	11	1	-	-	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>) . .	57	1	-	-	2	-	-	-	-
Bræk (<i>Hernia</i>)	1	1	-	2	-	-	-	-	-
Pyæmi (<i>Pyæmia</i>)	3	1	-	5	-	-	-	-	-
Oresygdomme (<i>Otitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	2275	19	22	4287	184	102	70	-	7

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
5	-	-	276	25	32	31	2	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	331	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	623	27	32	53	2	-	1	-	-	-	-	-	-

Tabel XI.

De vigtigste husdyrsygdomme i
(*Cas de maladies des animaux domestiques,*

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	3	-	3	12	-	12	-	-	-
Raslesyge (Miltbrandsemfysem, «Rauschbrand») <i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	18	6	5	-	-	-
Lungesyge (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	17	1	1	-	-	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	13	-	-	3	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	172	-	4	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	1	-	1	31	15	2	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomyco- sis</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Difteri (<i>Diphtheria</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	129	1	3	17	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia & Pleuritis</i>)	5	2	-	19	6	1	-	-	-
Fordøielssygdomme (Indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhe, kolik, forstoppelse) (<i>Gastritis, Diarrhoea, Colica, Obstructio</i>)	240	4	10	301	11	8	4	1	-
Overføres	624	8	24	413	40	28	4	1	-

Smålenenes amt i 1893,

dans le département de Smålenene en 1893).

Ged (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjerkræ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abattus et morts)
	dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	13	3	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	23	5	3	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	5	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	13	.	.	4	.	1	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	51	6	2	27	5	4	.	.	.	.	.	.	.

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Smålenene.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	624	8	24	413	40	28	4	1	-
Akut diarrhe og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et Dysenteria</i>)	-	-	-	11	1	1	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	40	3	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	7	-	3	-	-	-
Lutterstald (<i>Diabètes insipidus</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldorme ²⁾ (<i>Helminthiasis</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndersyge (Ikter). (<i>Distomatosis</i>)	-	-	-	-	-	-	11	2	2
Akut hjernebetændelse. (<i>Menigitis acuta</i>)	4	1	1	1	1	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	14	2	-	33	2	1	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	39	1	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	56	-	-	304	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	8	-	-	7	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	33	-	-	2271	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	76	4	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	2	-	-	2	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	29	2	-	2	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	1	-	-	93	-	-	2	1	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	72	30	3	-	-	-
Børbetændelse og septicæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septicæmia puerp.</i>)	-	-	-	14	5	3	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	102	15	1	1	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	175	1	-	7	-	-	34	-	-
Overføres	945	12	25	3536	104	39	56	4	2

¹⁾ Kviksølv, arsenik. ²⁾ Spolorm. ³⁾ Høns, kanarifugl.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	51	6	2	27	5	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	4	-	-	³ 34	3	3	-
-	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	70	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	162	12	2	45	5	4	4	-	-	34	3	3	-

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Smålenene.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (mort)
Overføres	945	12	25	3536	104	39	56	4	2
Svulster (Tumores)	13	1	-	1	-	-	-	-	-
Mug (Dermatitis pedis)	12	-	-	20	-	-	-	-	-
Kirurgiske tilfælde, sår, abces- ser, contusioner (Vulnera, con- tusiones, abcessus)	351	5	1	123	13	-	1	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitæ ung vis)	38	-	-	12	-	-	-	-	-
Lamheder og kramper (Paraly- sis et Crampi)	11	2	-	17	2	-	-	-	-
Seneskedebetændelse, ledbetæn- delse, galle, forvridning (Ten- dinitis, Synovitis, Distorsio) .	58	-	-	1	-	-	-	-	-
Øiensygdomme (Vitæ oculorum)	16	-	-	6	-	-	-	-	-
Asthma (Emphysemapulmonum)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (Vitæ dentium)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Luxationer (Luxatio)	15	-	-	5	-	-	-	-	-
Ialt (total)	1487	20	26	3711	119	39	57	4	2

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	162	12	2	45	5	4	4	-	-	34	3	3	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	11	3	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	174	15	2	73	5	4	4	-	-	34	3	3	-

Tabel XII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

S y g d o m m e (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abatús)	døde (morts)		dræbte (abatús)	døde (morts)		dræbte (abatús)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	9	-	9	-	-	-
Ondartet oedem (<i>Oedema malignum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	17	1	10	-	-	-
Lungesygge (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	16	-	2	-	-	-	-	-	-
Rødsygge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	8	-	-	1	-	-	-	-	-
Knuderrosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	12	-	-	2	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	53	1	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	22	6	3	-	-	-
Strålesop (<i>Actinomyces</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Sædstringsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromyoma. Asco-coccus</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesygge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	116	2	-	9	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	9	-	2	17	8	-	-	-	-
Fordiøiessygdomme (indigestion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhé)	139	-	6	192	10	8	-	-	-
Overføres	373	5	12	274	26	30	-	-	-

i Buskeruds amt i 1893.

dans le département de Buskerud 1893).

[illegible]

Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Buskerud.

S y g d o m m e (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	373	5	12	274	26	30	-	-	-
Akut diarrhè og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	9	-	-	20	1	1
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	6	-	-	31	-	-	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxications</i>) ¹⁾	-	-	-	13	2	4	-	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes ensipidus</i>)	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) ²⁾	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndersyge (Ikter) (<i>Distomatosis</i>)	-	-	-	-	-	-	4	-	4
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	4	-	-	4	2	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	6	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	7	1	1	79	7	1	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	22	4	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	41	-	-	18	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	-	-	-	90	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	63	-	-	312	-	-	11	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	2	-	-	62	4	-	5	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	36	1	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	-	128	-	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	118	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	61	9	-	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>)	-	-	-	24	4	-	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	82	2	-	-	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>)	-	-	-	60	-	-	-	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	8	1	-	20	2	2	-	-	-
Overføres	518	8	14	1443	63	38	40	2	5

¹⁾ Kogsalt, Kviksølv, Mel. ²⁾ Bændelorm.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	94	7	18	14	1	3	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	21	9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	8	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
38	.	.	2	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
38	-	-	146	16	20	22	1	3	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XII. (Forts.) (*Continuation*).

Buskerud.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	518	8	14	1443	63	38	40	2	5
Klaphingstopoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Ca- strationes et ovariectomiae</i>) . .	72	-	-	1	-	-	12	-	-
Svulster (<i>Tumores</i>)	5	1	-	2	-	-	-	-	-
Hvid flod (<i>Fluor allus</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Asthma (<i>Asthma</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kirurgiske tilfælde (<i>Vulnera, Contusiones, Abcessus etc.</i>) . .	259	4	2	47	13	-	-	-	-
Arsenikvask	11	-	-	791	-	-	-	-	-
Krampe (<i>Crampi</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Benbrud og andre benlidelser (<i>Fractura, Periostitis</i>)	41	-	-	6	2	-	-	-	-
Øiensygdomme (<i>Vitia oculorum</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Mug (<i>Dermatitis pedis</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	31	-	-	-	-	-	-	-	-
Bughindebetændelse (<i>Peritonitis</i>)	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Pyæmi (<i>Pyæmia</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bugvattersot (<i>Ascites</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Hov og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	969	14	16	2296	82	39	52	2	5

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
38	-	-	146	17	20	22	1	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	45	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38	-	-	218	17	20	36	1	3	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XIII.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques,

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	11	-	11	-	-	-
Raslesyge (Miltbrandsemfysem, «Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	2	1	1	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	12	3	4	-	-	-
Lungesyge (tyfus) hos hesten. (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	10	-	-	2	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	9	-	-	5	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	28	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	17	13	1	-	-	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomyco- sis</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	49 ¹	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	101	-	-	27	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	11	-	1	31	3	2	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indige- stion, kolik, forstoppelse mave- og tarmkatarrh, diarrhe) (<i>Mor- bi apparatus digestionis</i>)	186	1	1	380	10	2	-	-	-
Akut diarrhe og blodgang. (<i>Di- arrhoea acuta et dysenteria</i>)	4	1	-	43	2	1	-	-	-
Overføres	363	3	6	582	33	22	-	-	-

¹⁾ Flere besætninger.

Jarlsberg og Larviks amt i 1893.

dans le département de Jarlsberg et Larvik 1893).

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	10	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	24	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	81	5	8	15	-	2	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Jærlsberg

S y g d o m m e (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	363	3	6	582	33	22	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) . . .	4	-	-	31	1	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	2	1	-	8	-	2	-	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes insipidus</i>)	3	-	-	1	1	-	-	-	-
Involdsorme (<i>Helminthiasis</i>) .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge (Ikter) (<i>Distomatosis</i>)	-	-	-	2	-	1	12	-	1
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	-	-	4	-	2	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	5	-	-	2	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	6	-	-	94	13	6	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	21 ²⁾	3	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	57	-	-	24	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Skab ³⁾ (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	58	-	-	1042	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	62	6	2	-	-	-
Børvrængning og bårdreining (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	15	1	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	1	-	-	144	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	68 ⁴⁾	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	62	19	4	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>) .	-	-	-	15	3	-	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	3	-	-	110	1	-	1	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>)	-	-	-	26	-	-	-	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	576	4	6	2314	81	39	13	-	1

¹⁾ Kogsalt, kviksølv, havareret rug, mugsop, fosfor. ²⁾ Flere besætninger. ³⁾ Demo-

og Larvik.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	81	5	8	15	.	2	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.
.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	3	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	9	6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	17	1	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
-	-	-	94	11	8	38	1	2	-	-	-	4	3	-	-

dex folliculorum. ⁴⁾ Flere besætninger.

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Jarlsberg

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (transport)	516	4	6	2314	81	39	13	-	1
Klaphingstopoperationer (<i>Operatio- nes ob kryptorchismum</i>) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Ca- strationes et ovariometriæ</i>) .	76	-	-	4	-	-	6	-	-
Lamhed og kramper (<i>Paralysis Crampi</i>)	3	3	-	2	-	-	-	-	-
Kirurgiske tilfælde, sår etc. (<i>Vul- nera, contusiones, abscessus</i>) .	370	4	1	190	20	1	-	-	-
Hjertesygdomme (<i>Vitia cordis</i>)	-	-	-	11	9	-	-	-	-
Mykotisk mave- og tarmkatarrh (<i>Gastroenteritis mycotica</i>) . .	-	-	-	4	1	-	-	-	-
Vattersot (<i>Hydrops</i>)	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>) .	8	1	-	10	-	-	-	-	-
Øienbetændelse (<i>Vitia oculorum</i>)	3	-	-	4	-	-	-	-	-
Navlevenebetændelse (<i>Omphali- tis</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Sygdomme i patterne (<i>Vitia pa- pillæ uberis</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Nakkemus (<i>Talpa</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptur af aorta (<i>Ruptura aortæ</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Bughindebetændelse (<i>Peritoni- tis</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	979	12	9	2553	115	41	19	-	1

og Larvik.

Ged <i>(Espèce caprine)</i>			Svin <i>(Espèce porcine)</i>			Hund <i>(Chiens)</i>			Kat <i>(Chats)</i>			Fjerkræ <i>(Volailles)</i>		Andre dyr <i>(Animaux divers)</i>	
anmeldte <i>(signalés)</i>	deraf		anmeldte <i>(signalés)</i>	deraf		anmeldte <i>(signalés)</i>	deraf		anmeldte <i>(signalés)</i>	deraf		anmeldte <i>(signalés)</i>	dræbte og døde <i>(abattus et morts)</i>	anmeldte <i>(signalés)</i>	dræbte og døde <i>(abattus et morts)</i>
	dræbte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>		dræbte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>		dræbte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>		dræbte <i>(abattus)</i>	døde <i>(morts)</i>				
-	-	-	94	11	8	38	1	2	-	-	-	4	3	-	-
.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	18	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	9	2	.	15	2	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
-	-	-	127	13	8	57	3	2	-	-	-	4	3	-	-

Tabel XIV.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques,

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	3	-	3	10	2	8	-	-	-
Raslesyge (miltbrandsemfysem). («Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet oedem (<i>Oedema malig- num</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	19	8	5	-	-	-
Lungesyge, (Tyfus) (<i>Pleuro- pneumonia contagiosa equi</i>) .	6	3	3	-	-	-	-	-	-
Svinepest (<i>Gasteroenteritis con- tagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Erysipelas</i>)	15	-	-	50	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	13	-	-	5	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	97	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	55	36	-	1	1	-
Strålesop (<i>Actinomycosis</i>) . . .	-	-	-	7	4	-	-	-	-
Sædstringsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma Asco- coccus</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	84	-	2	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	201	1	-	27	1	-	4	1	1
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu- monia et Pleuritis</i>)	19	3	3	50	6	1	5	1	1
Fordøielsessygdomme (Indige- stion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhø) (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	284	6	4	601	26	6	13	-	3
Overføres	657	15	14	911	83	25	23	3	5

Hedemarkens amt i 1893.

dans le département de Hedemarken en 1893.)

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	2	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	26	10	11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	50	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	6	5	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	14	1	2	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	1	.	8	.	1	8	1	.	3	.	1	5	.	.	.
.	.	.	9	3	2	1	.	.	2	2	.	2	.	.	.
7	.	.	65	4	3	5	.	.	2	.	.	5	.	.	.
13	1	.	191	24	21	28	2	2	7	2	1	12	.	.	.

Tabel XIV. (Forts.) (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abatús)	døde (morts)		dræbte (abatús)	døde (morts)		dræbte (abatús)	døde (mort)
Overført (transport)	657	15	14	911	83	25	23	3	5
Akut diarrhø og blodgang (<i>Diarrhœa acuta et dysenteria</i>) .	-	-	-	9	3	2	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) .	4	-	1	61	3	3	1	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>) ¹⁾	-	-	-	5	2	1	-	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes insipidus</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) ²⁾	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge (Ikter) (<i>Distomatosis</i>) .	-	-	-	-	-	-	10	2	5
Dreiesyge (<i>Hydrocephalus hydrocephalus</i>) .	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>) .	2	1	-	2	1	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>) .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Blod-urin («Nyrebetændelse») (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	11	1	-	46	4	4	1	1	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>) .	-	-	-	81	19	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>) .	70	-	-	109	-	-	8	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	3	-	-	124	2	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>) ³⁾ .	17	-	-	905	2	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculæ</i>) .	123	-	-	5371	-	-	50	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>) .	5	-	-	109	7	-	7	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>) .	-	-	-	5	1	-	1	-	1
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) .	-	-	-	19	3	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>) .	3	-	-	169	2	-	3	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>) .	-	-	-	479	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) .	-	-	-	60	20	7	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>)	-	-	-	13	3	2	-	-	-
Overføres	930	17	15	8479	156	44	104	6	11

¹⁾ Kviksølv, kogsalt, saltlage, stryknin og soleie. ²⁾ Spolorm, A. megalcephala, bændel-

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
13	1	-	191	24	21	28	2	2	7	2	1	12	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	24	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	21	-	-	7	-	-	3	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
103	-	-	116	-	-	4	-	-	13	4	-	100	-	-	-
5	1	-	12	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
159	4	-	391	40	28	66	2	3	26	7	1	112	-	-	-

orm. ³⁾ Dermatocoptes, fødskab, hønsemidder.

Tabel XIV. (Forts.) (*Continuation*)

Hedemarken.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	930	17	15	8479	156	44	104	6	11
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . .	13	-	-	337	11	-	6	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>) . . .	2	-	-	77	1	-	2	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>thiasis</i>)	13	-	-	15	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>) .	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Castrationes et ovariectomiae</i>)	236	-	-	3	-	-	18	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	3	3	-	-	-	-	-	-	-
Lamhed og krampe (<i>Paralysis.</i> <i>Crampi</i>)	5	2	-	3	-	-	-	-	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>) .	7	-	-	17	-	-	-	-	-
Kirurgiske tilfælde, sår etc. (<i>Vul-</i> <i>nera, contusiones, abcessus</i>) . .	674	9	1	289	8	-	2	-	-
Forvridning, forrækkelse, spat, galle (<i>Distorsio, Spavimus etc.</i>)	47	3	-	6	2	-	-	-	-
Tandfeil (<i>Vitia dentium</i>) . . .	18	-	-	6	2	-	-	-	-
Benbrud (<i>Fractura</i>)	-	-	-	4	3	-	-	-	-
Hov- og klovsygdomme (<i>Vitia</i> <i>unguis</i>)	8	-	-	2	-	-	-	-	-
Mug (<i>Dermatitis pedis</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme (<i>Vitia oculorum</i>)	4	-	-	3	1	-	1	-	-
Hjertesygdomme (<i>Vitia cordis</i>) .	2	2	-	7	6	-	-	-	-
Astma (<i>Asthma</i>)	7	-	-	3	-	-	-	-	-
Hjerneødem (<i>Oedema cerebri</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	1991	36	16	9252	190	44	133	6	11

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
159	4	-	391	40	28	66	2	3	26	7	1	112	-	-	-
2	-	-	15	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	229	-	1	7	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	11	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
174	4	-	650	43	29	84	3	3	28	7	1	112	-	-	-

Tabel XV.

Anmeldte husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme. (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Raslesyge (Miltbrandsemfysem, «Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	11	-	10	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	35	15	8	-	-	-
Lungesyge (Tyfus) (<i>Pleuro- pneumonia contagiosa equi</i>)	8	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	28	-	-	4	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	256	2	13	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	1	-	1	22	13	2	-	-	-
Strålesop (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	5	5	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. As- cococcus</i>)	19	-	1	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	1	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	13	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	274	1	1	6	-	-	-	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu- monia et Pleuritis</i>)	48	12	2	33	4	4	-	-	-
Førdøielssygdomme (indigesti- on, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhø (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	393	-	7	464	32	8	8	-	-
Akut diarrhø og blodgang (<i>Di- arrhoea acuta et Dysenteria</i>)	4	-	-	29	2	-	-	-	-
Overføres	1048	17	26	623	71	33	8	-	-

Kristians amt i 1893.

dans le département de Kristian 1893).

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	73	32	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	30	.	8	.	.	.	.	.	.	.
240	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	17	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
240	-	-	108	39	10	30	-	8	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Kristians amt.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1048	17	26	623	71	33	8	-	-
Trommesyge (Tympaanitis) . . .	-	-	-	95	5	1	4	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxicaciones)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Lutterstald (Diabetes insipidus)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme ²⁾ (Helminthiasis)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge (Ikter) (Distomatosis)	-	-	-	-	-	-	34	6	2
Dreiesyge (Hydrocephalus hydratidicus)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	3	-	3	2	1	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Hydrocephalus chronicus) . . .	2	-	-	-	-	-	30	10	-
Blodurin («Nyrebetændelse») (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	7	-	-	53	7	4	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (Osteomalacia)	-	-	-	60	19	-	14	4	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	4	-	2
Hududslet (Eczema)	77	-	-	62	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	-	-	-	24	-	-	-	-	-
Skurv (Favus)	36	-	-	20	-	-	-	-	-
Skab ³⁾ (Scabies)	1	-	-	23	-	-	218	-	-
Lus (Pediculinæ)	152	-	-	1258	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	2	-	-	87	10	-	1	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri) .	-	-	-	11	-	-	1	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	1	-	-	149	-	-	-	-	-
Kastning (Abortus)	-	-	-	74	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis) . . .	-	-	-	31	13	-	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (Febris puerperalis. Septichæmia puerp.) .	1	-	-	45	4	4	-	-	-
Yverbetændelse (Mastitis) . . .	14	-	-	200	3	-	-	-	-
Melkefeil (Vitæ lactis)	-	-	-	54	-	-	-	-	-
Overføres	1357	17	29	2882	133	43	314	20	4

¹⁾ Stryknin, saltlage, planter, hugormbid. ²⁾ Spolorm, bændelorm. ³⁾ Sygdommen

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
240	-	-	108	39	10	30	-	8	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
84	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	10	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
318	-	1	142	45	11	45	-	9	-	-	-	-	-	-	-

meget almindelig, men behandles ikke, ⁴⁾ Meget udbredt.

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Kristians amt.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1357	17	29	2882	133	43	314	20	4
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri- thiasis</i>).	19	-	-	15	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>) . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Castrationes et ovariectomiae</i>)	480	-	-	8	-	-	51	-	-
Svulster (<i>Tumores</i>)	19	-	-	2	-	-	1	1	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>) .	3	-	-	3	-	-	-	-	-
Kirurgiske tilfælde, sår etc. (<i>Vul- nera, Contusiones, Abscessus</i>) .	213	2	-	60	1	-	1	-	-
Sygdomme i pletterne (<i>Vitia pa- pillæ uberis</i>)	-	-	-	49	-	-	-	-	-
Forvridninger og spat (<i>Distor- sio. Spavanus</i>)	26	-	-	-	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Led-, sene-, seneskede- og slim- sæksbetændelse (<i>Articulitis, Tendenitis, Bursitis</i>)	80	5	-	23	-	-	-	-	-
Hjertesygdomme (<i>Vitia cordis</i>)	-	-	-	11	9	-	-	-	-
Øiesygdomme (<i>Vitia oculorum</i>)	4	-	-	3	-	-	-	-	-
Lamhed og kramper (<i>Paralysis Crampi</i>)	2	-	-	11	-	-	-	-	-
Benbrud og andre benlidelser (<i>Fractura, Periostitis</i>)	7	2	-	7	5	-	-	-	-
Hov- og klo lidelser (<i>Vitia ung- vis</i>)	28	1	-	14	-	-	-	-	-
Albusvamp	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Vrængning af anus (<i>Prolapsus recti</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Urintrang (<i>Retentio urinæ</i>) . .	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	2245	27	30	3090	148	43	370	21	4

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
318	4	1	142	45	11	45	-	9	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	160	-	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
471	4	1	317	47	12	52	-	9	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XVI.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques,

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (mort)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	5	2	1	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	7	-	1	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia & Pleuritis</i>) . . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (Indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhø, kolik, forstoppelse) (<i>Gastritis, Diarrhoëa, Colica, Obstructio</i>)	3	-	1	16	2	-	-	-	-
Akut diarrhø og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et Dysenteria</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	2	-	-	2	2	-	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Overføres	20	1	2	42	6	5	-	-	-

dans le département de Bratsberg en 1893).

[illegible]

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	20	1	2	42	6	5	-	-	-
Kirurgiske Tilfælde, sår, abces- ser etc. (<i>Vulnera, Contusio- nes, Abcessus</i>)	15	-	-	12	3	-	-	-	-
Led og senebetændelse (<i>Articu- litis, Tendonitis</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>) .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Bristning af maven (<i>Ruptura ventriculi</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Brud af hornappen	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	41	1	3	55	9	5	-	-	-

[illegible]

Tabel XVII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme. (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	11	-	10	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	10	-	9	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	23	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Strålesop (<i>Actinomyces</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromyoma. Asco-coccus</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	10	-	1	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhé)	38	-	3	46	-	5	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>) ¹⁾	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes insipidus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	96	-	6	81	-	26	-	-	-

¹⁾ Bærme, potetesgroer. ²⁾ Bændelorm.

i Nedenes amt i 1893.

dans le département de Nedenes en 1893).

Ged (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjerkræ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abatius et mortis)	anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abatius et mortis)
	dræbte (abatius)	døde (mortis)		dræbte (abatius)	døde (mortis)		dræbte (abatius)	døde (mortis)		dræbte (abatius)	døde (mortis)				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	16	.	7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	7	.	2	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	3	.	.	2	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	2	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.
-	-	-	20	-	7	17	-	2	2	-	-	-	-	-	-

Tabel XVII. (Forts.) (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	96	-	6	81	-	26	-	-	-
Flyndresyge (Ikter) (<i>Distomatosis</i>)	-	-	-	4	1	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	4	-	3	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	16	-	3	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	7	-	-	5	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Borvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	16	-	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	¹⁾ 4	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	33	18	-	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>)	-	-	-	7	-	2	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	15	-	2	-	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	5	-	2	1	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Castrationes et ovariectomiae</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	120	-	9	227	19	38	-	-	-

¹⁾ Besætninger.

Tabel XVIII.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	17	3	14	-	-	-
Raslesyge (Miltbrandsemfysem, «Rauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Ondartet oedem (<i>Oedema malig- num</i>)	2	-	-	2	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	5	1	1	-	-	-
Tyfus	-	-	-	3	1	1	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper, brandige	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Paryngitis et Bronchitis</i>)	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu- monia et Pleuritis</i>)	1	-	-	2	1	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (Indiges- tion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhø (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	17	1	1	20	2	1	-	-	-
Akut diarrhø og blodgang (<i>Di- arrhœa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Indvoldsorme ²⁾ (<i>Helminthiasis</i>)	-	-	-	-	-	-	18	3	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menin- gitis acuta</i>)	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	59	2	2	62	10	17	18	3	-

¹⁾ Kviksølsalve. ²⁾ T. expansa.

Lister og Mandals amt 1893.

dans le département de *Lister og Mandal* en 1893).

[illegible]

Tabel XVIII. (Forts.) (Continuation).

Lister

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	59	2	2	62	10	17	18	3	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	2	-	-	5	-	-	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	30	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	1	-	-	24	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	-	-	-	21	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Børvrængning og bordreining (<i>Inversio uteri. Torsio uteri</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	8	1	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	14	2	4	-	-	-
Borbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>) .	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	-	-	-	6	2	-	-	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri- thiasis</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Ca- strationes et Ovariectomiæ</i>) . .	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Børkatarrh (<i>Catarrhus uteri</i>) . .	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Kramper og lamheder (<i>Paral- ysis, Crampi</i>)	2	1	-	4	-	-	-	-	-
Oiesygdomme (<i>Vitia oculo- rum</i>)	2	-	-	5	-	-	-	-	-
Mug (<i>dermatitis pedis</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Forstyrrelse i kjønsdriften . . .	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Brok (<i>Hernia</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sygdomme i led, sener og baand (<i>Articulitis Tendinitis</i>)	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	127	3	2	215	17	21	18	3	-

og Mandal.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et morts</i>)
	dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	14	2	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	35	2	4	7	1	-	2	-	-	-	-	-	-

Tabel XVIII. (Forts.) (*Continuation*).

Lister

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	127	3	2	215	17	21	18	3	-
Sår, abcess. (<i>Vulnera, Abscessus</i>)	12	-	-	2	-	-	-	-	-
Traumatisk hjertebetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>) . . .	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Sygdomme i hov og klove (<i>Vitia unguis</i>)	16	-	-	2	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	4	-	-	1	-	-	-	-	-
Benbrud (<i>Fractura</i>)	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	161	4	2	222	19	21	18	3	-

og Mandal.

Ged (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjerkræ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abattus et morts)
	dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	35	2	4	7	1	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	37	3	4	11	1	-	2	-	-	-	-	-	-

Tabel XIX.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques,

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	10	-	10	27	1	25	1	-	1
Raslesyge (miltbrandsemfysem), («Kauschbrand») (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet oedem (<i>Oedema malig- num</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Bråset (<i>Morbus epizooticus acu- tissimus ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	76	1	72
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	23	2	11	9	-	3
Smitte af klovsyge hos fåret (<i>Par- onychia contagiosa ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Erysipelas</i>)	6	-	-	-	-	-	1	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	93	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	5	3	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromyoma Asco- coccus</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Difteri (<i>Diphtheria</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	43	-	-	8	-	-	2	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu- monia et Pleuritis</i>)	1	-	1	3	1	1	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (Indige- stion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhø) (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	87	-	4	153	4	4	6	-	1
Overføres	260	-	18	229	11	44	97	1	77

dans le département de Stavanger en 1893.)

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	-	1	13	-	1	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-
1	-	1	27	2	6	12	3	2	3	-	-	339	104	-	-

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

S y g d o m m e (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (mort)
Overført (transport)	260	-	18	229	11	44	97	1	77
Akut diarrhø og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	10	-	-	1	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>) ¹⁾	2	-	1	-	-	-	1	-	-
Lutterstald (<i>Diabetes insipidus</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) ²⁾	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyge (<i>Hydrocephalus hydrocephalus</i>)	-	-	-	-	-	-	7	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	1	-	1	3	-	1	22 ³⁾	-	18
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Blod-urin («Nyrebetændelse») (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	15	-	1	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	12	1	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	22	-	-	77	-	-	2	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	27	-	-	814	-	-	2607	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	34	2	-	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Børvrængning og bødreining (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	5	1	-	1	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	50	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	94	28	13	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septicæmia puerp.</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Overføres	326	1	20	1382	43	60	2740	2	95

¹⁾ Stinkende hjortetaksolie, hæglblade, salpeter. ²⁾ Askarider, bændelorm. ³⁾ Meningitis

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	-	1	27	2	6	12	3	2	3	-	-	339	104	-	-
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	2	1	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	5	.	.	1	.	1	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	7	.	1	2	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	4	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1		1	32	2	6	29	4	3	6	-	1	343	104	-	-

cerebro spinalis.

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation)

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	326	1	20	1382	43	60	2740	2	95
Yverbetændelse (Mastitis) . . .	2	-	-	56	-	-	9	-	-
Forfangenhed (Hordeatio. Kri- thiasis)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (Castrationes et Ovariectomiae)	77	-	-	-	-	-	-	-	-
Mug (Dermatitis pedis)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Spat (Spavans)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Sår (Vulnera)	4	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og seneskedebetændelse (Articulitis, Bursitis)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Stengalle	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebro-spinal meningitis (Me- ningitis cerebro-spinal.) . . .	-	-	-	5	2	-	-	-	-
Godartet beskelesyge (Exan- thema genitalium contagiosa benigna)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Traumatisk pericardit (Pericar- ditis traumatica)	-	-	-	12	9	3	-	-	-
Hønskolera (Cholera gallina- rum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (total)	457	1	20	1457	54	63	2749	2	95

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	-	1	32	2	6	29	4	3	6	-	1	343	104	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
1	-	1	60	2	6	33	4	3	6	-	1	345	106	-	-

Tabel XX.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques,

S y g d o m m e (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	10	-	10	76	-	76	6	-	6
Bråset (<i>Morbus epizooticus acutissimus ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	73	-	73
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Lungesyge (tyfus) (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Erysipelas</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	53	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	78	3	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	30	-	1	8	-	-	-	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	-	8	1	3	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhæ (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	123	-	6	287	7	10	1	-	-
Akut diarrhæ og blodgang (<i>Diarrhæa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	14	2	3	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	32	3	5	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>)	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge (Ikter) (<i>Distomatosis</i>)	-	-	-	-	-	-	50	16	22
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	2	2	-	1	-	1
Overføres	225	-	23	514	22	102	131	16	102

Søndre Bergenhus amt 1893.

dans le département de Søndre Bergenhus en 1893).

Ged (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjerkræ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræbte og døde (abattus et morts)
	dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	5	-	5	8	-	4	3	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	15	3	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	8	1	5	29	4	9	3	-	2	-	-	-	-

Tabel XX. (Forts.) (Continuation).

Søndre

Sygdomme. (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	225	-	23	514	22	102	131	16	102
Kronisk hjernebetændelse (Køller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	2	1	-	3	-	1	-	-	-
Blodurin (Nyrebetændelse) (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	130	15	15	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	87	31	-	4	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	-	-	-	6	-	-	40	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	-	-	-	18	1	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	32	-	-	469	-	-	105	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	22	2	2	-	-	-
Børviængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	8	2	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	66	4	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	80	8	2	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	51	22	12	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>)	-	-	-	19	5	4	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	1	-	-	72	11	-	-	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>)	-	-	-	97	2	-	-	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Castrationes et Ovariotomyæ</i>)	32	-	-	-	-	-	7	-	-
Ialt (<i>total</i>)	298	1	23	1642	125	140	287	16	102

Bergenhus.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	-	-	8	1	5	29	4	9	3	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	22	1	5	29	4	9	3	-	2	-	-	-	-

Tabel XXI.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques,

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	6	-	6	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhe) (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	36	-	-	33	-	2	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	4	-	1	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	7	-	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	18	-	6	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	15	-	-	-	-	-
Melkefeil (<i>Vitia lactis</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Forfængenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	44	-	4	106	-	17	-	-	-

dans la ville de Bergen en 1893).

[illegible]

Tabel XXII.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	4	-	3	-	-	-
Raslesyge (Miltbrandsemfysem, «Rauschbrand») <i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bråset (<i>Morbus epizooticus acu- tissimus ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	21	4	17
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	25	-	21	-	-	-
Smitsom klovsyge hos fåret (<i>Pa- ronychia contagiosa ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	46	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomy- cosis</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. As- cococcus</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	20	-	1	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	5	-	-	10	-	-	-	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu- monia et Pleuritis</i>)	10	-	1	4	-	2	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigesti- on, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhè (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	15	-	2	95	1	1	1	-	-
Akut diarrhè og blodgang (<i>Di- arrhoea acuta et Dysenteria</i>)	1	-	-	3	-	-	2	-	2
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	3	1	1	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>) .	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Indvoldsorme ¹⁾ (<i>Helminthiasis</i>)	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	72	-	7	169	2	33	70	4	19

¹⁾ Spolorm, bændelorm.

Nordre Bergenhus amt i 1893.

dans le département de Nordre Bergenhus en 1893).

[illegible]

Tabel XXII. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	72	-	7	169	2	33	70	4	19
Dreiesyge (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	32	7	-	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	25	-	-	570	-	-	25	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	9	-	1	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1 ¹⁾	-	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	12	-	2	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	34	-	1	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	11	-	7	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp</i>)	-	-	-	14	-	1	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	1	-	-	13	1	-	-	-	-
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	-	-	-	25	-	-	-	-	-
Klaphingstopoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	45	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Mundsyge ²⁾ (<i>Stomatitis</i>)	81	-	1	-	-	-	-	-	-
Cerebro-spinal meningitis (<i>Meningitis cerebrospinalis</i>)	-	-	-	3	-	3	39	-	39
Ialt (<i>total</i>)	228	-	8	908	10	51	136	4	59

¹⁾ Schistozoma reflexum. ²⁾ Hos mennesket 7 tilfælde.

Bergenhus.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
1	.	.	8	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	8	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	.	5	24	2	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tabel XXIII.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bråset (<i>Morbus epizooticus acutissimus ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	7	1	2	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstringsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	15	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	21	-	-	1	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, kolik, forstoppelse, mave og tarmkatarrh, diarrhe) (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	19	4	-	84	1	1	1	-	-
Akut diarrhe og blodgang. (<i>Diarrhoëa acuta et Dysenteria</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	4	-	1	-	-	-
Indvoldsorme ¹⁾ (<i>Helminthiasis</i>)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	-	-	-	13	3	-	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	69	7	-	134	5	5	2	-	1

¹⁾ Ascarider. Strongyl. armatus.

dans le département de Romsdal 1893).

[illegible]

Tabel XXIII. (Forts.) (*Continuation*).

Romsdals

Sygdomme. (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	69	7	-	134	5	5	2	-	1
Hududslet (<i>Eczema</i>)	1	-	-	5	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsu-</i> <i>rans</i>)	-	-	-	41	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	14	-	-	400	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus</i> <i>irregulares</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Borvrængning og bårdreining (<i>Inversio uteri. Torsio uteri</i>)	-	-	-	6	4	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio</i> <i>placentæ</i>)	-	-	-	11	1	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Meikefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	14	7	2	-	-	-
Børbetændelse og septicæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puer-</i> <i>peralis. Septicæmia puerp.</i>)	-	-	-	13	4	1	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	-	-	-	32	2	-	-	-	-
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>thiasis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Svulster i skeden (<i>Tumores</i> <i>Vaginæ</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Conjunctivitis	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Traumatisk pericarditis (<i>Peri-</i> <i>carditis traumatica</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Sår, kontusion, abscess (<i>Vulnera,</i> <i>contusiones, abscessus</i>) . . .	15	-	-	3	-	-	-	-	-
Forvridning og forrækkelse (<i>Di-</i> <i>storsio. Luxatio</i>)	6	-	-	1	1	-	-	-	-
Benbrud (<i>Fractura</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Astma (<i>Asthma</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Rheumatisme (<i>Rheumatismus</i>) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	133	7	7	667	25	9	2	-	1

amt.[illegible]

Tabel XXIV.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abatés)	døde (morts)		dræbte (abatés)	døde (morts)		dræbte (abatés)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	13	6	7	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	10	6	-	-	-	-
Lungesygge (tyfus) hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsygge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	8	-	-	3	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	7	5	-	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomycosis</i>)	1	-	-	13	5	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	13	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesygge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	1	1	-	-	-	1	-	1
Difteri (<i>Diphtheria</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	31	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Paryngitis et Bronchitis</i>)	92	-	-	21	-	-	1	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	13	1	-	25	3	1	-	-	-
Fordøielsessygdomme (Indigestion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhè (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	119	4	1	258	18	4	8	2	-
Akut diarrhè og blodgang (<i>Diarrhœa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	12	5	-	3	-	1
Overføres	262	7	2	393	48	12	13	2	2

1) Ren.

Søndre Trondhjems amt 1893.

dans le département de Søndre Trondhjem en 1893).

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræbte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1 ¹⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	24	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	20	4	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	58	6	3	34	4	3	-	-	-	5	2	1	1

Tabel XXIV. (Forts.) (Continuation).

Søndre Trondhjems amt.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	262	7	2	393	48	12	13	2	2
Trommesyge (Tympantitis) . . .	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxicaciones)	1	-	1	14	-	10	-	-	-
Indvoldsorme ²⁾ (Helminthiasis)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge (Ikter) (Distomatosis)	-	-	-	-	-	-	9	1	-
Dreiesyge (Hydrocephalus hydatideus)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	1	1	-	4	1	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinaemia) . . .	6	-	-	52	2	1	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (Osteomalacia)	-	-	-	83	5	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (Eczema)	58	-	-	88	-	-	6	-	-
Ringorm (Tricophyton tonsurans)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Skurv (Favus)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	9	-	-	15	-	-	-	-	-
Lus (Pediculine)	77	-	-	1274	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	-	-	-	80	2	-	5	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Børvrængning og bordreining (Inversio uteri. Torsio uteri)	-	-	-	14	2	-	2	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placenta)	-	-	-	87	1	-	1	-	-
Kastning (Abortus)	-	-	-	46	-	-	5	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis) . . .	-	-	-	46	11	7	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (Febris puerperalis. Septichæmia puerp.) . .	-	-	-	26	3	3	-	-	-
Yverbetændelse (Mastitis) . . .	2	-	-	76	1	-	8	-	-
Forfængenhed (Hordeatio. Kri- thiasis)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Opera- tiones ob kryptorchismum) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	131	-	-	6	-	-	45	1	-
Overføres	561	8	3	2335	77	33	95	5	2

¹⁾ Kviksølv, saltlage, fosfor, ranunkel, jordnød. ²⁾ Bændelorm, spolorm.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et mort</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	58	6	3	34	4	3	-	-	-	5	2	1	1
-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	177	-	4	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-
28	-	-	265	9	8	57	4	3	30	-	-	5	2	1	1

Tabel XXIV. (Forts.) (Continuation).

Søndre Trondhjems amt.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	561	8	3	2335	77	33	95	5	2
Svulster (<i>Tumores</i>)	3	-	-	5	-	-	-	-	-
Led-, sene- og seneskedebetændelse (<i>Articulitis, Tendinitis</i>)	74	1	-	3	-	-	-	-	-
Tandsygdomme (<i>Vitia dentium</i>)	101	-	-	3	-	-	-	-	-
Hov- og klovsygdomme (<i>Vitia unguis</i>)	102	-	-	5	-	-	22	-	-
Abces. sår, contusion (<i>Abcessus, Vulnera, Contusio</i>)	133	-	-	16	-	-	2	-	-
Spat, ringfod (<i>Spananus</i>)	19	1	-	-	-	-	-	-	-
Lamheder og krampe (<i>Paralysis, Crampi</i>)	12	-	-	12	2	-	3	1	1
Vorter (<i>Papilloma</i>)	15	-	-	35	-	-	-	-	-
Traumatisk perikardit (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Vrængning af endetarmen (<i>Prolapsus recti</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lungeorm (<i>Bronchitis verminosa</i>)	-	-	-	-	-	-	5	-	2
Ialt (<i>total</i>)	1020	10	3	2416	81	33	127	6	5

¹⁾ Elefant.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
28	-	-	265	9	8	57	4	3	30	-	-	5	2	1	1
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	1 ¹⁾	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	268	9	8	68	4	3	30	-	-	5	2	2	1

Tabel XXV.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	3	-	2	2	-	2
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	38	5	10	-	-	-
Lungesyge (tyfus) hos hesten. (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knunderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Erysipelas Lymphangitis</i>)	11	-	-	4	-	-	-	-	-
Neldefeber (<i>Urticaria</i>)	5	-	-	1	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose ¹⁾ (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	4	3	1	-	-	-
Strålesygdom (<i>Actinomy- cosis</i>)	-	-	-	9	4	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	10	-	-	8	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	139	-	-	6	-	-	1	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu- monia et Pleuritis</i>)	9	-	3	13	2	1	2	-	-
Fordøielssygdomme (Indige- stion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhæ) (<i>Morbi apparatus digestionis</i>)	171	2	4	260	8	2	9	1	-
Overføres	362	2	7	346	22	16	14	1	2

¹⁾ 1 yvertuberkulose.

Nordre Trondhjems amt i 1893.

dans le département de Nordre Trondhjem en 1893.)

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	111	12	26	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	34	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	8	1	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	6	.	2	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	32	2	3	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	184	15	33	11	1	.	1	.	1	.	.	.	.

Tabel XXV. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	362	2	7	346	22	16	14	1	2
Akut diarrhæ og blodgang (<i>Diarrhœa acuta et Dysenteria</i>)	-	-	-	12	1	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	16	-	-	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) ¹⁾	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Hydrocephalus chronicus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin («Nyrebetændelse») (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	1	-	-	32	1	3	-	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	91	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	25	-	-	34	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	1	-	-	36	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	13	-	-	18	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	39	-	-	483	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	68	4	-	5	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	15	-	-	-	-	-
Børvrængning og bøndreining (<i>Inversio uteri, Torsio uteri</i>)	-	-	-	19	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	108	-	-	4	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	30	7	5	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerperalis. Septichæmia puerp.</i>)	-	-	-	11	-	2	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>)	2	-	-	68	-	-	-	-	-
Forfangenhed (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	12	-	-	52	-	-	-	-	-
Overføres	460	2	7	1446	37	26	23	2	2

¹⁾ Spolorm, bændelorm.

Trondhjems amt.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	184	15	33	11	1	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	215	17	34	14	1	-	1	-	1	-	-	-	-

Tabel XXV. (Forts.) (Continuation)

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Får (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf		anmeldte (signalés)	deraf	
		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)		dræbte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	460	2	7	1446	37	26	23	2	2
Klaphingstopoperationer (Opera- tiones ob kryptorchismum) .	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (Castrationes et Ovariectomiae)	206	-	-	-	-	-	131	-	-
Udbødninger (Ovariectomiae) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (Carcinoma et Sarcoma)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. sygdomme (Vulnera etc.)	156	-	-	18	-	-	1	-	-
Spat, galle (Spavimus)	27	1	-	6	-	-	-	-	-
Forvridninger og forrækkelse (Distorsio, Luxationes). . .	55	-	-	7	-	-	1	-	-
Føllesyge.	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme (Vitia oculorum)	5	-	-	-	-	-	3	-	-
Tandsygdomme (Vitia dentium)	17	-	-	4	-	-	-	-	-
Senesked- og senelidelser (Ten- denitis, Tendosynovitis). . .	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Smitsom diarrhoe hos kalve .	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Hov- og klovsygdomme (Vitia ungvis).	33	-	-	3	-	-	1	-	-
Prolapsus penis	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt (total)	985	3	7	1487	38	26	160	2	2

Trondhjems amt.

[illegible]

Tabel XXVI.

De vigtigste husdyrsygdomme i

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	5	-	3	-	-	-
Bråset (<i>Morbus epizooticus acutissimus ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	9	-	9
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Rødsyge («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuderosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (Indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhæ, kolik, forstoppelse) (<i>Gastritis, Diarrhoëa, Colica, Obstructio</i>)	11	-	1	13	-	-	-	-	-
Akut diarrhæ og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et Dysenteria</i>)	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	4	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	8	-	-	9	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	5	-	-	21	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	2	-	-	1	-	-
Overføres	32	-	1	65	3	4	10	-	9

¹⁾ Tran, bedærvet hø.

dans le département de Nordland en 1893).

[illegible]

Tabel XXVI. (Forts.) (Continuation).

Nordlands amt.

Sygdomme (<i>Maladies</i>).	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	32	-	1	65	3	4	10	-	9
Børnvrængning (<i>Inversio uteri</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Kælvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . .	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kælvningsfeber (<i>Febris puerpe- ralis. Septichæmia puerp.</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . .	2	-	-	4	-	-	-	-	-
Kastrationer og udbødninger (<i>Castrationes et Ovariectomiae</i>)	7	-	-	1	-	-	-	-	-
Mund- og næsekatarrh ¹⁾ (<i>Sto- matitis, Rhinitis</i>)	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Lammheder (<i>Paralysis</i>)	2	-	-	4	-	-	-	-	-
Sår, kontusioner (<i>Vulnera, Con- tusiones</i>)	5	-	-	5	-	-	-	-	-
Forvridding, forrækkelse, galle (<i>Distorsio, Luxatio</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Tandfeil (<i>Vitia dentium</i>) . . .	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilstopning af patten (<i>Obstruk- tio papillæ Uberis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Arsenikvask	22	-	-	217	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	79	-	1	327	4	4	10	-	9

¹⁾ Mistænkt for mund- og klovsyge; Ulvik i Tysfjord.

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	1	1	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	6	1	-	9	-	-	1	-	1	-	-	-	-

Tabel XXVII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

S y g d o m m e (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Får (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf	
		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco-</i> <i>coccus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brystbetændelse (<i>Pneu-</i> <i>monia et Pleuritis</i>)	2	-	-	4	-	-	1	-	1
Fordøielssygdomme (indige- stion, kolik, forstoppelse, mave- og tarmkatarrh, diarrhe) (<i>Mor-</i> <i>bi apparatus digestionis</i>) . .	11	-	-	5	-	-	3	-	1
Akut diarrhæ og blodgang (<i>Di-</i> <i>arrhoëa acuta et Dysenteria</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>) . .	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Dreiesyge (<i>Hydrocephalus hy-</i> <i>datideus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Benskjørhed (Slikkesyge) (<i>Osteo-</i> <i>malacia</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Hududslet (<i>Eczema</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	2	-	-	20	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus</i> <i>irregulares</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio</i> <i>Placentæ</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Børbetændelse og septichæmisk kalvningsfeber (<i>Febris puerpe-</i> <i>ralis. Septichæmia puerp.</i>) . .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Yverbetændelse (<i>Mastitis</i>) . .	1	-	-	3	-	-	-	-	-
Melkefeil (<i>Vitia Lactis</i>) . . .	-	-	-	24	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	19	-	-	71	-	-	6	-	2

i Tromsø amt 1893.

dans la ville de Tromsø en 1893).

Ged (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjerkræ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	deraf		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræbte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.
1	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-

II.

Om kjødkontrollen.

Ved lov af 27de juni 1892 indførtes tvungen kjødkontrol i enhver ladesteds- eller bykommune med over 4 000 indvånere. Loven skulde træde ikraft fra 1ste januar 1893, idet dog udsættelse kunde meddeles af kongen indtil 1ste januar 1894.

Ifølge denne lov blev obligatorisk kjødkontrol fra 1ste januar 1893 indført i Fredrikshald og Trondhjem. For Ålesunds og Stavangers vedkommende blev kontrollens indførelse udsat til 1ste juli 1893 og i Haugesund og Moss til 1ste november s. å. I Arendal, Bergen, Drammen, Fredrikstad, Hamar, Horten, Kongsberg, Kragerø, Kristiania, Kristianssand, Kristiansund, Larvik, Sandefjord, Skien, Tønsberg og Tromsø trådte den ikraft fra 1ste januar 1894. Senere (fra 1ste oktober 1894) er kjødkontrol indført i Porsgrund.

Ved kongelig resolution af 27de juli 1894 pålagdes det direktøren for det civile veterinærvæsen den pligt at overtage kjødkontrollens centrale ledelse, hvilken hidtil havde henhørt under den under justitsdepartementet sorterende direktør for det civile medicinalvæsen. Ved skrivelse af 31te august s. å. oversendtes fra justitsdepartementet samtlige kjødkontroladministrationen vedrørende sager.

Angående kjødkontrollens virksomhed er der hidtil kun indkommet få og sparsomme indberetninger. Af de for 1893 modtagne meddelelser hidsættes:

Fredrikshald.

Kontrollen begyndte her den 2den januar 1893 med amtsdyrlæge C. A. Nielsen som kontrollør. I årets løb blev ialt undersøgt:

heste	196	kroppe
okser	2 468	—
svin	1 465	—

foruden får og lam.

Konfiskerede blev 35 hele kroppe foruden mindre dele.

Bergen.

Angående kontrollen i Bergen hidsættes af statsdyrlæge Nielsens indberetning følgende:

Kjødkontrollen er udført på samme måde som i min forrige beretning angivet. Tabel I (side 58) viser mængden af det kontrolbehandlede kød i de forskellige måneder. Tab. II (side 66) angiver de i de forskellige måneder klassificerede kødmængder i kilogram, samt antallet af de undersøgte kød- og melkeudsalgssteder. Tabel III (side 67) viser de væsentligste sygdomme, der har foranlediget kødets klassifikation. 2den klasses stempling er kun bleven lidt benyttet, fordi erfaringen viste, at kødet for en stor del ikke blev solgt til konsumenterne som 2den klasses kød, ja endogså anvendtes til hakkekød. Under sådanne omstændigheder var selvfølgelig 2den klasses stempling betydningsløs eller endog ikke uden fare, og man så sig nødsaget til at benytte den i så liden udstrækning som muligt og påstemple mistænkeligt kød «forbudt salg».

Som det af tabellen vil sees, er kun et miltbrandkadaver, indført til salg her i byen, bleven konfiskeret. Døden opgaves at være indtrådt som følge af, at en potet havde sat sig fast i halsen. Huden og hovedmagen var solgt, før kontrollen fik kødet under behandling. Sidstnævnte blev skaffet tilveie, hvorimod huden var solgt til en garver i Hammer, hvor den allerede, sammen med en del andre huder, var lagt i kalk.

Hvor stor anledning et miltbrandstilfælde, behandlet på denne måden, kan give til en ukontrollerbar spredning af smittestoffet, trænger vel ingen nærmere forklaring.

Af generel tuberkulose har, som tabellen viser, kun 4 tilfælde været kontrolbehandlet. Dog må det vel antages, at det lave tal hidrører fra, at kød af dyr, som har lidt af denne sygdom, ikke bringes

Tabel I.

	konfiskeret										forbudt salg								stemplet 2den klasse							
	okse		kalv		får		svin		hest		okse		kalv		får		svin		okse		kalv		får		svin	
	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis	helt	delvis
januar	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
februar	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	6	4	4	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	1	—
marts	—	2	2	—	2	—	—	—	—	—	3	3	2	—	2	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—
april	—	18	5	—	—	—	—	—	1	—	3	4	3	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	—	—
mai	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
juni	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	2	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—
juli	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
august	1	11	1	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	—	2	2	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
september	1	5	2	—	—	—	—	—	—	—	8	3	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
oktober	2	7	3	—	—	—	—	—	2	—	3	5	6	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
november	2	9	2	—	—	—	—	—	1	—	7	3	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
december	1	9	1	—	—	—	—	—	1	—	2	4	3	—	—	—	2	1	2	2	—	—	—	—	—	—
tilsammen	11	83	17	—	3	—	—	—	5	—	60	38	39	—	11	2	9	1	12	15	—	—	2	—	1	—

Tabel II.

	vægt i kilogram			undersøgt	
	konfiskeret	forbudt salg	stemplet 2den klasse	kjød- udsalg	melke- udsalg
januar	13,0	589,7	—	44	36
februar	293,0	475,4	128,0	52	25
marts	54,2	353,1	253,9	46	—
april	234,8	475,1	230,7	43	47
mai	224,6	620,7	—	42	66
juni	17,3	537,6	176,0	52	10
juli	59,3	538,3	209,6	54	—
august	165,9	473,2	91,3	58	13
september	144,0	787,7	84,0	58	26
oktober	526,5	642,6	60,2	60	—
november	392,5	743,9	90,5	63	21
december	286,7	437,5	211,7	41	—
tilsammen	2 411,8	6 674,8	1 435,9	613	244

Tabel III.

	konfiskeret			forbudt salg			stemplet 2den kl.		
	helt	delvis	vægt i kg.	helt	delvis	vægt i kg.	helt	delvis	vægt i kg.
miltbrand	1	1	60,0	—	—	—	—	—	—
bråset	3	—	45,5	—	—	—	—	—	—
tuberkulose	4	4	342,2	—	2	127,5	—	2	56,6
tuberkulose knæled	—	59	178,7	—	—	—	—	—	—
kalvningsfeber	2	—	310,0	4	3	524,6	—	4	203,4
hæmaturi	—	—	—	—	—	—	1	—	65,0
hæmoglobinuri	—	—	—	7	—	607,8	—	—	—
puerperale lidelser	1	—	71,0	5	4	350,8	—	3	46,7
trommesyge	—	—	—	1	1	137,0	—	1	43,7
mave- og tarmkatarrh	—	—	—	2	—	147,0	1	—	78,0
maligne svulster	2	—	270,0	—	2	79,2	—	—	—
peritonit	2	—	136,6	—	3	113,7	—	1	45,0
ondartet katarrhalfeber	—	—	—	1	—	93,0	—	—	—
paralytisk tarmkatarrh	2	—	257,0	4	—	364,4	—	—	—
kollaberet	7	—	84,1	13	—	808,8	—	—	—
bedærvet	12	11	573,6	30	5	1 867,8	1	2	190,5
nyrelidelser	1	—	13,0	—	—	—	—	—	—
brud	—	1	3,5	1	3	141,8	—	1	34,2
ødemer	—	1	7,7	1	5	147,7	—	—	—
hjertesækbetændelse	—	—	—	—	1	28,5	1	—	90,5
uåbnede kalve	2	—	23,0	27	—	286,2	—	—	—
kakektisk	2	—	11,6	16	2	528,5	8	2	552,5
tilsammen	41	77	2 387,5	112	31	6 356,8	12	16	1 406,1

til byen. Tuberkulosen er her på vestlandet så godt som den eneste sygdom, hvis sundhedsfarlighed af lægmand ansees som utvilsom, idet den identificeres med den her vistnok mest frygtede menneskesygdom, spedalskheden. Ved denne sygdom er lægmand endogså tilbøielig til at gå videre end kontrollen, og det vækker ofte forbauselse, når dele af sligt kød tillades solgt med 2den klasse.

Heller ikke det opførte antal tilfælde af hæmoglobinuri giver noget korrekt begreb om denne sygdoms hyppighed her. På vårparten er det utvilsomt en af de hyppigste og mest tabbringende sygdomme i mange distrikter. Men i de fleste tilfælde blir det ikke udbudt til salg, dels fordi det, når sygdommen har været af længere varighed, har fået et så stygt udseende, at landmanden selv skjønner, det ikke vil blive antaget af kontrollen, dels vel også, fordi erfaringen har vist, at det ikke tåler nogen længere transport.

Under betegnelsen «paralytisk tarmkatarrh» står opført nogle tilfælde, som har beredt kontrollen en del vanskeligheder, fordi man har været i uvished om, hvorledes kjødet rettest burde bedømmes. Sygdommen har ikke tidligere forekommet her, men optrådte, efterat man var blevet opmærksom på den, med en del spredte tilfælde. Klinisk har sygdommen, særlig i sit initialstadium, stor lighed med kalvningsfeberen, idet den snart bringer dyret i en komatøs tilstand uden nævneværdig temperaturstigning. Men den adskiller sig væsentlig fra kalvningsfeberen (eklampsi) derved, at den optræder under ethvert tidspunkt af laktationsperioden og ved de senere indtrædende gastriske symptomer. Lever dyret så længe, vil den i sygdommens begyndelse tilstedeværende forstoppelse gå over til en profus, ildestinkende diarrhe. Sektionsfundet er negativt, når dyret dræbes i sygdommens begyndelsesstadium. Senere får sygdommen et tyføst præg, med forstørret, blød milt, parenkymatøs degenereret lever, slet koaguleret blod i hjertet og gelatinøse udsvedninger på forskjellige steder under og i peritonæum. Efter de få tilfælde, jeg selv har havt under behandling, og efter hvad jeg har havt anledning til at se på de for sygdommen nedslagtede, kontrolbehandlede dyr, er jeg mest tilbøielig til at anse sygdommen for en specifik gastro-enterit med en påfølgende autointoxikation ved de under sygdommens forløb i tarmkanalen udviklede toxiner.

Efter sundhedskommissionens bestemmelse er det forbudt at indføre spædkalvene til byen i uåbnet tilstand. Det havde nemlig vist sig, at kalvene ofte, efter at de var dræbte, henlå flere dage, før indvoldene blev udtagne, og når dette skede, fandtes nyrerne og bugmuskulaturen ildestinkende og misfarvet. Erfaringen har vist, at forrådnelsesprocesser, som foregår på steder, hvor luften ikke har fri adgang, hyppigst fremkalder de forrådnelsesgifte, toxiner eller ptomaïner, der er i besiddelse af den største giftighed, og hvis betydning ved kjødforgiftninger er så meget større, som deres virksomhed ikke øde-

lægges ved den behandling (kogning og stegning), som sædvanlig blir kjødet tildelt før det spises. Da den forrådnelsesproces, som i den uåbnede kalv fra tarmkanalen breder sig til den omgivende muskulatur, foregår ganske uden tilgang af luft, måtte man altså erfaringsmæssig formode, at der også her kunde danne sig toxiner, og at derfor den sædvanlige mislige behandling af spædkalvene ikke blot måtte opfattes som svinsk, men at den også i flere tilfælde kunde give anledning til forgiftninger.

Denne formodning har et her i byen indtruffet forgiftningstilfælde bekræftet på en ret slående måde. Af en spædkalv, indkjøbt af en håndværkermester, blev fremparten tilberedt og spist uden farlige følger. Efter nydelsen af lændepartiet og svangerne, som dels var stegt, dels kogt i kraft, blev først samtlige familiens medlemmer, som havde spist af stegen, så syge, at læge måtte tilkaldes. Nogle af svendene, som ikke troede på kjødets giftighed, fik tilladelse til at spise de stegte lår, uden at nogen af disse blev syge. En af svendene derimod, som havde spist af det kogte kjød i kraft, blev syg under de samme sygdomstegn som tidligere familiens medlemmer.

Det viste sig altså i dette tilfælde, at kun de partier af kalven, som havde været i umiddelbar berøring med tarmkanalen og derfor mest udsatte for en smitte herfra, fremkaldte forgiftning hos dem, som spiste deraf, hvorimod de mere fjernt liggende partier var uskadelige. Det må imidlertid tilføies, at kalven var af kontrollen påstemplet 1ste klasse, og at den derfor må have henligget så kort tid med indvoldene i, at hverken lugt af nyrerne eller andre tegn (galdeimbibition af svangerne) har været tilstede i nogen udpræget grad. I overensstemmelse hermed var også de indtrådte forgiftningssymptomer af en mild beskaffenhed, væsentlig kun indskrænket til en stærk diarrhe uden de ved sådanne intoxicationer sædvanlige svimmelanfald med opkastning og heftige ledsmerter.

Det her refererede tilfælde, som sikkert ikke er enestående, viser nødvendigheden af at få udryddet den gamle uskik at lade kalvene, i modsætning til alle andre slagtedyr, henligge med indvoldene i længere tid efter slagtingen. Hvor lidet man i den retning har kunnet udrette under den gamle kontrolmåde, viser bedst det ringe antal kalve, som er konfiskeret eller forbudt salg i 1893, sammenlignet med det betydelige antal, som under den nye kontrol i årets første måneder blev dels konfiskerede, dels påstemplede 2den klasse, fordi man havde undladt, som bestemmelsen ordrer, at udtage indvoldene strax efter slagtingen.

Rapporten fra sundhedsbetjenten ved kjødkontrollen, dyrlæge O. Jordal, er sålydende:

«Søndre og nordre Muren har i år ligesom de foregående år som regel været inspiceret fra kl. 8—10 formiddag og 6—7 eftermiddag.

I sommermånederne har gammelt kjød forvoldt kontrollen de største vanskeligheder, og i Muren har der da alle tider været rig anledning til at finde sådant. I de små rum, hvorfra kjødet her forhandles, og hvor ingen virkelig ventilation findes, bedærvs kjødet i den varme årstid temmelig snart; i særdeleshed har der som regel hver mandag morgen, når dørene til forhandlingsrummene om søndagene har været lukkede, været den største ansamling af gammelt, bedærvet kjød.

Muren egner sig efter min formening ikke som kjødbazar. Her skal f. eks. kun påpeges den utilstrækkelige vandforsyning, der har vist sine overmåde uheldige følger.

I Muren er undersøgt 7 998 okser, 568 gjødkalve, 2 640 spædkalve, 8 291 får, 859 svin, 737 gjeder, 485 lam.

Af kjødudsalg er forøvrigt undersøgt 613. Af dampskibe, der fører kjød hertil byen, er i årets løb undersøgt 255. Tillige er undersøgt 244 melkeudsalg. Slakterierne i Skudevigen har været undersøgt ca. 22 gange; i nogle af dem har været beordret udført endel forbedringer.»

Trondhjem.

Kontrollen begyndte den 2den januar 1893 med amtsdyrlæge Bang som kontrollør. Kontrollen udførtes i et trangt, ubekvent lokale, hvorfor der fra 1ste januar 1894 blev indrettet en ny station.

I årets løb blev ialt undersøgt:

259 $\frac{1}{2}$	hest,
6 247	okser,
1 672 $\frac{1}{2}$	svin,
11 863	får,
460	gjødkalve og
6 575	spædkalve.

Ålesund.

Kjødkontrollen trådte ikraft den 1ste juli 1893 med dyrlæge O. Olsen som kontrollør. Kontrollen holdtes åben fra kl. 8—11 formiddag, der senere blev forandret til $\frac{1}{2}$ 9—1 og desuden to timer om

eftermiddagen. Forøvrig skulde kontrolløren være forpligtet til på forlangende af byens slagtere udenfor kontrolltiden at indfinde sig i disses slagterier for at udføre kontrollen her mod en liden tillægsbetaling.

Haugesund.

Kontrollen tog sin begyndelse 1ste november 1893 med dyrlæge Haugen som kontrollør. Fra nævnte dato til 31te december blev der undersøgt

3 heste,
242 storfæ,
47 svin,
1 203 småfæ og
189 kalve.

Heraf blev stemplet med 2den classes stempel 18 storfæ, 2 svin, 7 småfæ og 38 spædkalve.

Moss.

Kontrollen begyndte 1ste november 1893 i et på byens torv i kjødbasaren dertil indrettet rum. Som kontrollør blev ansat amtsdyrlæge C. Schmidt.

1ste classes kjød blev påsat et ovalt stempel med blå farve og 2den classes kjød sort stempel af rektangulær form. Fra 1ste november til 31te december blev der undersøgt:

250 $\frac{1}{2}$ storfæ,
53 heste,
236 $\frac{3}{4}$ svin,
81 gjødkalve,
206 spædkalve og
226 får.

Kontrollen holdtes åben i sommerhalvåret fra kl. 6, i vinterhalvåret fra kl. 7 morgen til kl. 10 formiddag.

1. Lov af 27de juni 1892 om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v.

§ 1. I kommuner, for hvilke der er indrettet slagtehus, hvis beliggenhed og plan er godkendt af kongen, kan kommunestyret med kongens samtykke påbyde, at al slagtning af nærmere bestemte arter af husdyr, hvis kød skal benyttes til menneskeføde, skal foregå i det kommunale slagtehus.

På samme måde kan fastsættes, at al handel med nærmere bestemte arter af levende husdyr inden en kommune skal foregå under kontrol på dertil bestemt torv eller plads.

§ 2. I enhver kjøbstads- eller ladesteds-kommune med over 4 000 indbyggere, ligesom også i enhver anden by- eller land-kommune, hvor sådant af kommunestyret med kongens samtykke fastsættes, skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført kød, der skal benyttes til menneskeføde, undersøges af kommunal kjødkontrollør, der såvidt mulig bør være eksamineret dyrlæge.

§ 3. Kjød, som af kommunal kontrollør findes tjenligt til menneskeføde, skal stemples. Findes det utjenligt dertil, skal det ufortøvet beslaglægges og ikke tilbageleveres vedkommende, forinden det er gjort uskadeligt for den menneskelige sundhed eller ubrugbart som næringsmiddel.

Hvis beslaglagt kød, som ikke tilbagefordres, af vedkommende kommune blir udnyttet til teknisk brug istedetfor at tilintetgøres, har eieren krav på en forholdsmæssig godtgørelse.

Den kommunale kjødkontrollørs afgjørelse kan indankes for stedets sundhedskommission, hvis ordfører i tilfælde ufortøvet skal gives fornøden underretning.

§ 4. Når slagtetvang indføres efter § 1, pligter vedkommende kommune at give erstatning for den værdiforringelse, som de for slagtebedrift inden kommunen lovlig opførte bygninger og indretninger maatte lide ved ikke længere at kunne benyttes efter sit øiemed, for såvidt bedriften lovlig der har været drevet og ved slagtetvangens indførelse endnu drives.

Erstatningen fastsættes i tilfælde ved lovligt skjøn, optaget for kommunens regning. Overskjøn maa forlanges inden 4 uger; omkostningerne derved udredes efter de almindelige regler.

Erstatningskrav maa i tilfælde være fremsat inden 3 måneder efter slagtetvangens indførelse.

§ 5. For benyttelse af slagtehus eller af torv, bestemt til handel med levende husdyr, samt for anordnet undersøgelse af kød og sammes stempeling eller uskadeliggjørelse kan kommunestyret med kongens

samtykke fastsætte for mindst et år ad gangen bestemte afgifter. Disse må dog ikke være højere end fornødent til renter og afdrag af den kapital, som er anvendt til vedkommende anlæg, samt til dækkelse af driftsomkostningerne og kommunens udgifter forøvrigt ved de ved nærværende lov foranledigede forføininger.

§ 6. Nærmere forskrifter til gennemførelse af denne lov kan gives af kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 7. Overtrædelser af de i denne lov eller med hjemmel deraf givne forskrifter påtales af politiet og straffes med bøder fra kr. 2,00 til kr. 1 000,00.

§ 8. Nærværende lov træder i kraft 1ste januar 1893. Dog kan kongen efter andragende fra vedkommende kommunestyre indrømme udsættelse indtil 1ste januar 1894, forsåvidt angår ikrafttræden af påbudet i § 2.

2. Lov af 26de juni 1893 indeholdende tillæg til lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. af 27de juni 1892.

Efter andragende fra kommunestyret i kjøbstads- eller ladesteds-kommune, hvor kontrol med kjød i henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. af 27de juni 1892 skal indføres, kan det af kongen bestemmes, at kjød af dyr, der slagtes inden dele af kommunen, som ikke er bymæssig bebyggede, og hvor kontrollens gennemførelse på grund af deres afstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmæssig besværlig, kan fritages for undersøgelse af kommunal kjødkontrol, når kjødet, ifølge erklæring, afgiven af den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes af denne og hans husstand.



Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.

Statistisk Aarbog for Kongeriget Norge. Senest udkommet: Fjortende Aargang, 1894. Kristiania 1894. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Tolvte Bind, 1894. Kristiania 1895. (*Journal du Bureau central de Statistique.*)

Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 31 Januar 1893. Kristiania 1893.

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889.

Do. for Tidsrummet 1 Juli 1889—31 December 1891 og for Tidsrummet 1 Januar 1892—31 December 1864, trykte som Tillæg til Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau, Niende Bind og Tolvte Bind.

Angaaende andre statistiske Værker henvises til ovennævnte Fortegnelser.

Samtlige Værker er at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

26 Juli 1895.

